

ΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΕΥΝΑ-ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΗ-ΚΡΙΤΙΚΗ

Καθηγ. Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας Χρόνος, 14ος Τεύχος

55

Θέματα:

- Πρωτοσέλιδα
- Οι Ολυμπιακοί αγώνες
- Παγκόσμια ποίηση
- Ελληνική ποίηση
- Νέοι ποιητές
- Η Ειρήνη στην Παιδεία
- Φιλοσοφικοί στοχασμοί
- Ρεαλιστική διηγηματογραφία
- Αντιστασιακή λογοτεχνία
- Ηρωικές & τραγικές περιπέτειες
- Μια μαρτυρία από το Νταχάου
- Οι Συγγραφείς και τα βιβλία
- Κριτικοαισθητικές αναλύσεις
- Υποθήκες πρωταγωνιστών του 1821
- Αποφθεγματικά διδάγματα
- Υγεία & μακροζωία
- Ηθικές παραινέσεις προς νέους
- Θεατρική ζωή και κίνηση
- Λαογραφικά σύμμειχτα
- Η Θεσσαλονίκη στις αρχές του αιώνα
- Με το σφυρί στα καμώματα
- Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα
- Εξήντα μαχητικά & τερπνά σχόλια
- Με την πειθώ των αριθμών
- Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα»

251
12
8

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο

Μακρυγιάννης

Περίεχόμενα

	Σελ.	
Πρωτοσέλιδα		
Ένα γράμμα από τη Ν. Υόρκη: Π. Βοζίκη	1	Από τον Γ. Παπαστάμο: Ο Χρ. Ε. Κατσιγιάννης 3
Κραυγές (ποίηση): Γ. Θεοφανόπουλου	2	
Έλα λοιπόν (ποίηση): Α Κυριακόπουλου	2	Στο περιθώριο της Ιστορίας Τιμητικά αποθέγματα πρωταγωνιστών του 1821
Χωρισμοί (ποίηση): Ν. Γαργαρώνη	2	31
Επιφυλλίδα		
Ολυμπιάδες: Αρσ. Γεροντικού	3	Κορφολόγια Αποφθεγματικά διδάγματα
Παγκόσμια ποίηση		31
Από ΕΣΣΔ Μετ. η Μίλια Ροζίδη & ο Γ. Βελλάς 5		Για την υγεία και τη μακροζωία: Μπ. Ζαμπίρωφ 31
Από Κογκό Μετ. η Ρ. Μκοίμη	6	Συμβουλές του Ζούκωφ για τους νέους
Από Ιταλία Μετ. ο Κ. Νίκας	7	36
Από ΗΠΑ Μετ. ο Φ. Δέλφης	7	Από τη θεατρική ζωή και κίνηση Λ. Μάλαμα: Τέννεση Ουίλλιαμς «Η λυσσασμένη γάτα» ... 37
Από Νιγηρία Μετ. η Γ. Σμυρنيώτη	8	Ζακ Ντεβάλ «Ρομαντζέρο»
Από Γαλλία Μετ. η Α. Σωτηρακοπούλου	8	Ντάριο Φο «Όυνα φάτσα, άλλη ράτσα»
Ελληνική Ποίηση		38
Μοιραστήκαμε τότε...: Γ. Παπαστάμου	9	Άγγελου Δόξα: Μπέρτολτ Μπρεχτ «Ο Καλός άνθρωπος του Σετσουάν»
Ατλαντίδα (απόσπασμα) Ξενοφώντα	10	38
Ο «Τσολιάς»: Χρ. Ε. Κατσιγιάννη	10	Λογογραφικά σύμμειχτα Η καλιά Σαλονίκη και τα καρναβάλια της: Βαγγ. Σουλτάνη
Αδιόρατη ανάταση: Ν. Δημητρακόπουλου ...	11	39
Τρία ποιήματα: Κ. Πηγαδιώτη	11	Με το σφυρί στα Καμώματα (Σχόλια του Άλκη Φωτεινού)
Ελλάδα (απόσπασμα): Μ. Μπεγέτη	12	43
Αυτοκρατορίσσα ελέους: Γ. Σμυρنيώτη	12	Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα (Σχόλια του Στέλιου Κεντρή)
Φθόνος: Ελκ. Σπηλιωτοπούλου	12	50
Νέοι ποιητές		Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα
Η Διαλεκτική: Ν. Βέλκου	12	60
Από τις φωνές των λουλουδιών: Α. Κωστόπουλου	13	Με την πειθώ των αριθμών
Νυχτερινό τραγούδι: Γιάννας Κακολύρη	13	61
Πεζογραφία		Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα»
Η Ειρήνη στην παιδεία: Γ.Δ. Κουλούκη	13	62
Στοχασμοί - διαπιστώσεις - παραινέσεις: Κ. Τσιγάρα	14	
Αυτό θα το κιάσεις: Σ. Ροδοπούλου	16	
Το παράκονο του γέρου-Κωσταντή: Δ. Ζάννη 17		
Συντροφιά με τη σκέψη: Δ. Δημητριάδη	18	
Οι Νέοι μπροστά στη ζωή	19	
Αντιστασιακή Λογοτεχνία -Σχολείον Εθνικής Αναμορφώσεως-: Β. Φυτσιλή	20	
Οι ξεροκέφαλοι: Ερρ. Βλάχμπεη	23	
Μαρτυρία ομήρου από το Νταχάου:	27	
Τραγική Ιστορία: Π.Ι. Παναγούλια	28	
Οι Συγγραφείς και τα βιβλία	29	
Κρίνονται από τον Λ. Μάλαμα: Ν.Ν. Δρακουλίδης, Μίλια Ροζίδη, Θυμ. Χριστόπουλος, Δημ. Βότσικας, Μιχ. Μοίρας, Γιαν. Πλαχούρης, Λ. Καβάκου-Στρατηγού		

«Ελεύθερο Πνεύμα»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης
Λάμπρος Μάλαμας
Διεύθυνση σύμφωνα με το νόμο:
Ε. Βενιζέλου 188 - Γιάννινα
τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 175
Χρονιάτικη συνδρομή 700
Φιλική 1.000
Οργανισμοί-Ιδρύματα-Δήμοι: 2.000
Εξωτερικού δολάρια 25

*Υψηλή - αλληλογραφία - επιταγές στον ίδιο
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνεργασίες και χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική
Ιδρυτής — Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική Περίοδος
Χρόνος 14ος Τόμος 7ος
Τεύχος 55, Γενάρης
Φλεβάρης, Μάρτης 1985

Ένα γράμμα από τη Νέα Υόρκη

Του Πάνου Βοζίκη

Μάρτης '85

Αδερφέ μου!

Αστέγνυτε της πάλης και του αγώνα
Ευάνδρε (γεναίος και καλός) της αλήθειας
και εισαγωγή της ανθρώπινης έκφρασης
το σήμερα κι εμείς

έχουν ηλικία τρέχοντος χρόνου.

Οι ενδιαφέρουσες απόψεις
πυρπολούνται, στο χυλό της λάσπης.

Η αναφορά εμφανιζώνεται.

Στη λεπτομέρεια της επιστροφής

Οι Αραμαίοι (Εβραίοι) λένε:

Κορυφαίο το επίτευγμα

Στην ανάπαυλα της αντροφάγας
κόλης,

Το πρώτο γράμμα της με καρφώνει.

Αγόρι μου! (έγραφε)

πώς διάβηκες τόσο θαρρετά

της Δύσης τα πελάγη;

Στο ζαρωμένο μέτωπο

πώς άντεξαν λευκά πανιά

σ' αγέρες που χτυπιούνταν;

Της τρυφερής κι ακούραστης

παλάμης τ' αγιοκέρι

πώς μπόρεσες έτσι με μιας

απόβραδο να σβήσεις;

Άφησες τόσο νηστικά

τα μυστικά του βράχου·

κι είπαν για σένα στη βροχή

ίσως πρωί

μια Παναγιά σε φέρει.

Με τον σαρνταπόδαρο, που νοερά

τρυγαιε της γης μου τ' αειπάρθενο

απάντησα:

Μάνα φτάνει.

Μην ασπρίζεις την αυλή·

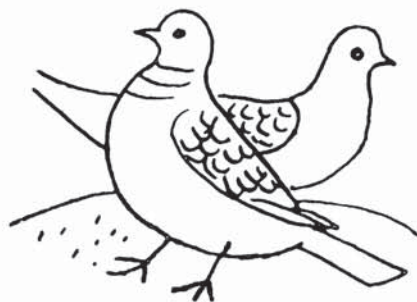
οίσκιλο νά'ρθω.

Πω δύσκολο ν'αγγίξω το ρούχο σου.

Η γεφυρα του νου με το νου

ανατιναχτηκε·

από μια δόση χαρτονομίσματα.

Πάσχα για οχτρούς,

Πάσχα για φίλους,

Πάσχα για όλους...

Τι ένα σφαχτό μπορεί

να φτάσει σε χιλιάδες

σαν οι καρδιές μονιάσουν.

όλες στην αλήθεια...

Σικελιανός

Ξυλογραφία Χ. Λαγκλή

Ντροπή που ομολογώ

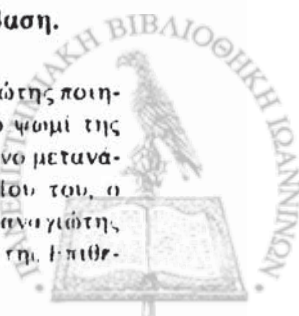
ότι κλαδέυτηκα από λιανούς συλλέχτες

της πολιτείας.

Μη σπρώχνεις την ευχή σου·

το γράμμα σου με βρίσκει στη μετάβυση.

Ο Πάνος Βοζίκης είναι ο εξαιρετος πατριώτης ποιητής, που γυέται με μιλόκαρδα το πικρό ψωμί της ξενιτιάς στην Ν. Υόρκη. Για τον πονέμενο μετανάστη τροβουσόρο, έγραψε κριτική βιβλίου του, ο γνωστός βάρδος της Ειρήνης φιλάτος Παναγιώτης Γαουτακος στο προηγούμενο (54) τεύχος της Επιθεωρησίας μας.

Κραυγές**Γιώργου Θεοφανόπουλου**

Βρουχιέται ο χάροντας, αντριεύεται, διψά
την κολασμένη δίψα του με αίμα να χορτάσει.
Βράζει το μίσος στους αγρούς, κι ο άνεμος βογγά
ψάχνοντας στα χαλάσματα δρόμο για να
περάσει.

Βουβό το κλάμα των παιδιών, χαμένα στην
τρομάρα.
Κι όσων τα χέρια μείνανε στον ουρανό τα
υψώνουν.
Κι είναι στ' αθάνα μάτια τους τα βλέμματα κατάρα
για τους φονιάδες δυνατούς, που τη ζωή
σκοτώνουν.

Στερεύει ο νους και σήκεται η σκέψη
στ' αρμολοί
από το θρήνο των νεκρών με τ' αδειασμένα μάτια,
την ίδια ώρα, που μετρούν, παίζοντας κομπολόι
οι λύκοι με τις τύχες μας, τ' αστραφερά καλάτια.

Ώ φρίκη χλεμπονιάρισσα δάγκωσες την ελπίδα
και πευνασμένη μέγαιρα ρούφηξες το μεδούλι
της ύπαρξης. Ξεχύθηκες σε μαύρη καταιγίδα
και σάρωσες τα όνειρα σε θλίψης μεροδούλι.

Βουβή κραυγή ο σπαραγμός της μάνας,
π' αγκαλιάζει
κομματιασμένο το παιδί, τα πέρατα ξεσκίζει.
Όμας, κουφή στη γύμνια της η ανθρωπότητας,
βράζει
μακαρθισμός στη χύτρα της, που αίματα αγνίζει.

Βουή, κραυγές, βουή, κραυγές! Έλεος και
συμπόνια!
Του κόσμου μακελλάρηδες, το Αύριο καρτέρι
σας έχει στήσει στη γωνιά, όπου κοιλάν τα χρό-
νια,
με υψωμένο το σπαθί, του χρέους το τεφτέρι.

Χωρισμοί

(Απόσπασμα)

Νίκου Γαργαρώνη

Ποιοί χώρισαν τον κόσμο μας, ποιός θα μας κει σταράτα
ποιά τέρατα τον χάραξαν σε κράτη σταυρωτά,
από τις γλώσσες πιο τρανή ποιός είδε μασκαράτα
ποιοί τους λαούς εμπόλιασαν να ζούνε χωριστά:

.....
Ό,τι πικρό, με τον καιρό, θα γίνει πετιμέζι...
και οι πολύπαθοι λαοί, της μάνας γης παιδιά,
θα τρώνε γύρω από κοινό κι απέραντο τραπέζι,
με σκουριασμένα τ' άρματα μιλώντας γλώσσα μιά.

Του Αντώνη Κυριακόπουλου

Ο άνθρωπος έχει άσπονδο εχθρό του
τον ίδιο τον άνθρωπο

Έλα λοιπόν

Να μη πιστεύω σε τίποτα; Αν είναι κάτι
πέρα από μένα — άφατο νόημα
Θεός η ουτοπία,
στην αγάπη σου έχω σταθεί και περιμένα.

Για να υπάρξω — για να υπάρξεις.
Αυτό ας μη το ξεχνάμε.

Μα ποιός προστάζει; Τί άλλο μπορεί να είναι
πιο μεγάλο από σένα κι από μένα;
Μη και δεν είσαι εσύ ο αδελφός μου;
Και που κλάψαμε κάποτε, ποιός μας άκουσε τάχσ;
Κανείς. Καμιά παρήγορη φωνή
εκατομμύρια σταυροί
όλα στάζουν αίμα.

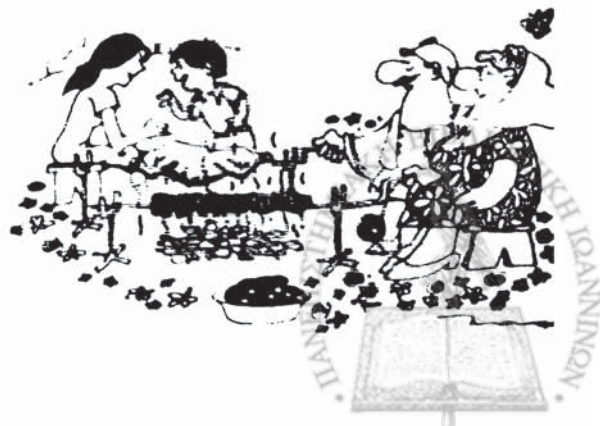
Έλα λοιπόν το αρχαίο χτήνος να νικήσουμε
να χτίσουμε τη δελφική μας πόλη.

Ένας λαός-λαός της γης κι ο κόσμος όλος περιβόλι.

Η υπέρτατη φυσική τελειότητα μας
έδωσε τα χέρια για ν' αγκαλιαζόμα-
στε! Κι εμείς τα χρησιμοποιούμε για
να σκάβουμε τάφους για τους νεκρούς
των πολέμων και τους νεκρούς της
κείνας! Αυτό είναι το ασυγχώρητο
έγκλημα της ανθρώπινης αμορφωσιάς
και ατέλειας.

Λ. Μάλαμας
(-Λαοσοφία- σελ. 155
έκδ. 1973)

Η επιφυλλίδα μας Ολυμπιάδες

Αρσένη Γεροντικού

Τώρα που έχει πια κατακάτσει ο κουρνιαχτός ύστερα από τις διάφορες... ιάδες, — Ολυμπιάδες, Βαλκανιάδες, κτλ, — καλό είναι με κάποια νόμιμη επιμονή να εξετάσουμε, ψύχραιμα όμως, και χωρίς προκαταλήψεις, ιδιαίτερα εθνικές, το πρόβλημα του Ολυμπισμού, γενικά: σαν άνθρωποι δηλαδή που ενδιαφέρονται και για την υγεία της ανθρωπότητας και για την πορεία της: ιδιαίτερα όμως σαν Έλληνες, αφού είχαμε τη μεγάλη τύχη να γεννηθεί εδώ, ν' ανθίσει και να καρποφορήσει μέσα στα χώματά μας η ιδέα αγώνων ανθρώπων, που προωθούν την ειρήνη και όχι τον πόλεμο. Αλλά, από την ημέρα που, τον έβδομο αιώνα π.Χ. ένας νέος αθλητής, από τη νότια Ιταλία «εν Ολυμπία εστεφανώθη γυμνός, ζωνυμένων των πριν εν Σταδίω», ως τις μέρες μας όπου οι αθλητές παρουσιάζονται στους αγώνες όχι μόνο ντυμένοι με την αθλητική τους στολή, για να διεκδικήσουν το ποθητό μετάλλιο, μα και συμπληρωμένο με τροχοπέδιλα, με σκι, με ποδήλατα, με ιστιοφόρα, με αυτοκίνητα, με ντοικφέκια και σπαθιά και κάθε λογής διαβολικά σύνεργα, και καμιά φορά θεριακωμένοι απόλα τα μέσα χημικής δολιοφθοράς που τους προσφέρει η καλή μας επιστήμη, (ας μη κακοφανεί αυτό στους πιστούς της επιστημονικής προόδου). Από την ημέρα, λέ-

με αυτή, πολύ νερο ετρεξε κάτω από τις γέφυρες και πολλή ηθελημένη δολιοφθορά υπονόμεισε την ανθρώπινη πορεία μέσα στον ιστορικό χώρο. Πρέπει λοιπόν, να στεκόμαστε με κάποια απαισιοδοξία, απέναντι από τα γεννήματα αυτού του ιστορικού χώρου, ακόμη και όταν παράδοση χιλιετηρίδων τα έχει καταξιώσει στη συνείδηση των ανθρώπων; Ναι, γιατί είναι αλήθεια ότι, οι άκρατοι ενθουσιασμοί οδηγούν συχνά σε παραπατήματα, και η αρχαιολατρία και η πιο μακρυνή, μα και η πιο κοντινή, όταν δεν ελέγχεται, δημιουργεί ενθουσιασμούς που δεν στοχεύουν προς την αλήθεια. Και στις εκδηλώσεις του αρχαίου ελληνικού αθλητισμού μας, και σ' εκείνες που ξεκίνησαν με τον Γάλλο ντε Κουμπερτέν στον περασμένο αιώνα, υπάρχουν πτυχές που δεν θυμίζουν την αθωότητα των πρωτόπλαστων. Μα αυτό είναι φυσικό. Σχεδόν πάντα η οικονομική αντοχή του κάθε ανθρώπου καθορίζει και τους στόχους του. Είναι λοιπόν φυσικό αφού τα μέλη των ολυμπιακών επιτροπών απαρτίζονται σχεδόν πάντα από κυρίους οικονομικά αρτιμελείς και συχνά μέλη ευγενών οικογενειών, πού και πού μάλιστα και βασιλικών οίκων, πώς είναι δυνατόν οι ολυμπιακοί τους στόχοι να μη συμβαδίζουν με την οικονομική τους άνεση και να μην αποβλέπουν οι φιλοδοξίες τους σε νίκες με ακριβό οικονομικά κόστος. Εάν μέλη των ολυμπιακών επιτροπών ήταν μόνο πληβείοι των μεγαλοπόλεων, ή παιδιά των Μπαντού και των Κακαονάνα, δεν θά'μπαιναν ποτέ στο πρό-

γραμμα των αγώνων, — και όχι μόνο των ολυμπιακών, αλλά και όλων των παρεμφερών — αγωνίσματα όπως τα χειμερινά σπορ, που εκτός από την οικονομική άνεση απαιτούν και κάποια διαρκή επαφή με χιονισμένες πλαγιές, γεγονός που αποκλείει από τέτοιας λογής αγώνες όλους τους πληθυσμούς της διακεκαυμένης ζώνης. Αν αύριο ζητήσουν οι Λάπωνες, ή οι Εσκιμώοι της περιοχής των πάγων, να συμπεριληφθούν στα ολυμπιακά αγωνίσματα, μαζί με τα τένις, τις ιστιοπλοίες, τις ξιφασκίες, που απαιτούν γερά κομποδέματα και αγώνες τάράνδων, πώς θα τους το αρνηθούν οι ευτυχούντες και κρατούντες του ολυμπιακού χώρου;

Η αλήθεια είναι ότι, τα πράγματα έχουν πάρει τον κατήφορο και ότι πλησιάζει η μέρα όπου η ολυμπιακή ουσία θα πνίγεται μέσα σε κύματα εκδηλώσεων ξένων γι' αυτήν: χορών, τελετών, παρελάσεων και πολυποίκιλης φασαρίας που θα θυμίζει φλαμανδική κερμέσσα' εκδηλώσεων που ρίζα τους δεν θα είναι η ιδέα η ολυμπιακή, όπως την έχει εκφράσει ο Πίνδαρος, αυτή που με το σήκωμα του χρυσού δίσκου του Ηραίου επέβαλλε την ιερή εκεχειρία, αλλά, εθνικοί ανταγωνισμοί ανεξέλεγκτοι, που διψούν, όχι για εκεχειρία, αλλά, για επιβολή και δύναμη και βία.

Βασική αιτία όλων αυτών, είναι η ολοένα ωμότερη παρέμβαση του χρήματος στη ζωή των ολυμπιακών αγώνων, παρέμβαση που γίνεται έκδηλη με τη συνεχή προσθήκη στο πρόγραμμα αγωνισμάτων

νέων, που τα περισσότερα, αποτελούν τέρψη, — τένις, ιστιοπλοία, σκι, — των ευτυχούντων και κρατούντων. Δεν πρέπει όμως γι' αυτό, από τον ντε Κουμπερτέν και τους διαδόχους να ζητούμε μόνον ευθύνες. Οι πλούσιοι, — ιδιώτες ή κράτη, — έχουν ένα δικό τους τρόπο ν' αντιμετωπίζουν την κοινωνική ζωή, τρόπο που βρίσκεται σε συνάρτηση με την οικονομική τους αντοχή. Ο Νέρωνας στην Ολυμπία προκηρύχτηκε ολυμπιονίκης από ελληνοδικές της ταπεινής ώρας, γιατί ο δούλος αναβάτης του άρματός του, ήλθε πρώτος στο ολυμπιακό στάδιο. Θα πει όμως κανείς ότι αυτό δεν μετράει, γιατί, αναφέρεται στον ελληνισμό της παρακμής. Να όμως και ένα παράδειγμα του ελληνισμού της ακμής. Ο Ισοκράτης αναφέρεται στον Αλκιβιάδη που, «ουδενός αφύστερος ουδ' αρρωστότερος τω σώματι γενόμενος, τους γυμνικούς αγώνες υπερείδε». Σημειώστε ότι, οι γυμνικοί αγώνες ήταν από την αρχή ο πυρήνας στην άμιλλα μέσα στο Στάδιο της Ολυμπίας. Και τους υπερείδε, τους περιφρόνησε δηλαδή, «ειδώς ενιούς των αθλητών και κακώς γεγονότος (από ταπεινό σπιτι) και μικράς πόλεις οικούντας». Και έγινε ολυμπιονίκης στην *Ιπποδρομία*, άθλημα καινούργιο και προνόμιο των εχόντων. Αυτά για να λείψουν οι ψευδαισθήσεις. Σε όλες τις εποχές είτε αρχαίες, είτε νέες, όταν ο χρυσός Μόσχος του Φάουστ αρχίζει να αυτοκρατορεύει στην αγορά, τα ίδια οικονομικά ψυχολογικά φαινόμενα, τηρουμένων βέβαια των αναλογιών, επηρεάζουν την ψυχοσύνθεση των ανθρώπων και τους διαφθείρουν τη θέ-

ληση. Είτε νέοι είναι, είτε παλιοί. Μη τα ρίχνουμε λοιπόν όλα στον ντε Γκουμπερτέν και τους γαλαζοαίματους ομοτράπεζούς του, μόνο και μόνο για νά'χουμε την ευκαιρία να κάνουμε λίγη καμουφλαρισμένη κοινωνιολογία. Εκείνο που πρέπει να μας απασχολεί είναι ο τρόπος που μ' αυτόν θα κατορθώσουμε ν' ανασύρουμε από την κόπρο του Αυγείου, όπου την έχουν ζουλήσει οι ψευτοπατριωτισμοί και τα μεγάλα συμφέροντα, τη δύστυχη ολυμπιακή ιδέα, και να της επιτρέψουμε να γίνει πάλι, με νέα συστήματα και νέες μεθόδους, χρησιμη για τις τύχες των ανθρώπων.

Τώρα ο καθένας τη γνώμη του. Εγώ προσωπικά πιστεύω ότι, για ν' απαγγιστρωθεί η ιδέα η ολυμπιακή από την αγκάλη των μεγάλων συμφερόντων, πρέπει να κάψουν να τελούνται σ' αυτών των συμφερόντων τις έδρες. Και καλό θα ήταν να γυρίσουν στην παλιά τους κοιτίδα, και να κοιτάξουν να πιάσουν των αρχαίων ολυμπιάδων τον ντορό, μα και το χνώτο. Και αυτό μπορεί να γίνει μόνον αν αποφύγουν οι Ολυμπιάδες τις αδιάκοπες περιπλανήσεις σε χώρους όπου τους περιμένουν για να τους αγκαλιάσουν, νοθεύοντας την υπόστασή τους, εθνικισμοί και αυτοκρατορισμοί και θεωρίες και οικονομική κραιπάλη.

Ας ξαναζήσουν στον ένδοξο ολυμπιακό χώρο, απλοί και αδέκαστοι, με μόνο τους φορέα το σώμα το γυμνό, οι αγώνες οι γυμνικοί όπως κατά την παράδοση τους έστησε ο αρχαίος Ηρακλής, σαν Κάθαρηση ύστερα από τον άθλο του κόπρου του Αυγείου. Μακριά από τα τερτίπια και τα διαβολικά σύνεργα που μ' αυ-

τά έχουν προικίσει οι μεγάλοι λαοί τις ολυμπιακές τους εμποροκαπηγύρεις. Ίσως θα συντελέσει κάπως και αυτό για ν' αποφύγει η δύστυχη ανθρωπότητα την τύχη του ολοκαυτώματος που της ετοιμάζουν, η ωραία της επιστήμη και η βρωμερή συνείδηση πολλών από τους ταγούς της.

Παγκόσμια Ποίηση

Σοβιετική Ένωση
Ο Λαός

Μαρίνα Τσβετάγιεβα

Μεταφράζει η Μίλια Ροζίδη

Ούτε το βόλι δεν τον πιάνει
ούτε κι ο ύμνος δεν τον φτάνει.
Και με το στόμα μου ανοιχτό
θαυμάζω τέτοιο ένα λαό.

Τέτοιος λαός! Κι ο ποιητής,
σ' όλα τα πλάτη οδηγητής,
μένει με στόμα ανοιχτό
μπροστά σε τέτοιο ένα λαό.

Όταν η δύναμη δε φτάνει,
ούτε των δώρων σου η χάρη,
με το λιμό θα τον νικήσεις;
Πώς το γρανίτη να εξαντλήσεις;

(Την πέτρα ομορφοσκαλίζει,
τα γράμματά του θησαυρίζει.
Και στην καρδιά μου αποσπερίτης,
πώς φτιάχνει μέσα μου μαγνήτες.)

Από τη γη του «ράδιο» βγάζει
σ' όλη τη Γη το παρουσιάζει
Μες στην Ευρώπη ζωντανό
πώς θάβεις τέτοιο ένα λαό;

Θεέ, κι αν σ' έχω πια θεό,
το λατρεμένο μου λαό
στους άγιους σου μην αναπάψεις,
μα ζωντανό να τον δοξάσεις.

20 Μαΐου 1939

Θε ν' αστράψουν τα δρεπάνια
και οι κόσσοι θα ηχήσουν
και γλυκειά η σκόλη θά' ρθει
στο χορτάρι σαν καθίσουν.

Το τραγούδι του ζευγολάτη

Α.Β. Κολτσώφ

Μεταφράζει ο Γιώργος Βελλάς

Ομπρός ψαρή μου ομπρός,
να οργώσουμε τη γη
πού' ναι στη ζωή μας
μοναδική πηγή!

Γιατί πεντάμορφ' η αυγούλα
θα βγει στον ουρανό
και πίσω από το δάσος
θ' ανατείλλει ο ήλιος το πουνό.

Ωραία τ' όργωμα τραβάει
εύκολα μπορείς να σπείρεις
Κι εγώ πίσ' απ' τον ψαρή μου
δούλος και νοικοκύρης.

Με τ' αλέτρι και τη σβάρνα
τα πάω όμορφα παιδιά
το κάρο μου το ετοιμάζω
για να μαζέψει τη σοδειά.

Με χαρά προβλέπω
τις θυμωνιές στ' αλώνι
με τον ψαρή λιχνίζω-αλέθω
πριν έρθει πια το χιόνι.

Και πάλι από νωρίς
τ' όργωμά θ' αρχίσω
στην πατρική μας γη
το σπόρο θε ν' αφήσω.

Τότε η μάνα γη
θα δώσει κριθο και νερό
για τον ψαρή τον αγαθούλη
μόλικο χόρτο δροσερό.

Και στον κάμπο θε ν' ανθίσει
το βελούδινο χορτάρι
τραγουδώντας θα μεστώσει
το χρυσό ψηλό σιτάρι.

θα οργώσω και θα σπείρω
με χαρά κι απαντοχή
η μάνα γη μου να καρπίσει
με καλόκαρδη ευχή.

Κ ο γ κ ό

Η Αφρική θα λευτερωθεί

Πατρίς Λουμούπα

Μετάφραση της Ρίτας Μπούμη

Κλαις αγαπημένε αδελφέ μου Νέγρο, χιλιάδες χρόνια
και πεθαίνεις σαν κτήνος!

Η στάχτη σου σκορπίστηκε σ' όλη τη γη απ' τον σιμούν και τον τυφώνα.

Εσένα που δεν ύψωσες ποτέ σου πυραμίδες.

Για όλους τους ισχυρούς δημίους σου
αιχμαλωτίζεσαι στις εισβολές τους και νικιέσαι
σε κάθε μάχη που θριαμβεύει η δύναμη.

Εσύ που έμαθες σ' ένα σχολειό

εκατόχρονο ένα μονάχα σύνθημα: Δουλεία ή θάνατος,

εσύ που κρύφτηκες μες στις απελπισμένες ζούγκλες

που αντίκρυσες σιωπηλός χιλιάδες πεθαμένους

κάτω απ' τη μάσκα του πυρετού των βάλτων

ή κάτω απ' τη μάσκα της τίγρης που σπαράσσει με τα δόντια

ή τις αγκάλες της ερήμου με τις κυματιστές αμμούδες

που κνίγουν λίγο-λίγο σαν τον βόα...

Κι ήρθε η μέρα που φάνηκε ο Λευκός.

Κι ήταν σκληρός και δόλιος και κακός περισσότερο απ' όλους τους θανάτους

και πήρε το χρυσάφι σου με πανουργία

για να σου δώσει σαν αντάλλαγμα ψεύτικες χάντρες ένα καθρεφτάκι.

Βίασε τις αδελφές σου, τις γυναίκες σου

ή και διέφθειρε με τ' αλκοόλ τους γιούς των αδερφών σου

κι έστειλε στη φυλακή ως και μικρά παιδιά.

Τότε από χωριό σε χωριό βρόντησε το ταμ-ταμ

κι οι άνδρες έμαθαν πως ένα ξένο πλοίο

σαλπάριζε για μακρινές ακτές

εκεί όπου είναι θεός το βαμπάκι και το δολάριο αυτοκράτορας.

Καταδικασμένος σε μια αιχμαλωσία δίχως τέλος,

δουλεύοντας σαν ζώο φορτωμένο

όλη την άγια μέρα κάτω από έναν ήλιο δίχως λύπηση.

Σ' έμαθα να ψέλνεις ύμνους

και να δοξάζεις το θεό τους

κι ήσουν εσύ ο σταυρωμένος κάτω από τους ύμνους

που υπόσχονται τη μακαριότητα μέσα σ' έναν καλύτερο κόσμο

και μόνο ένα πράγμα συ φοβόσουν:

Μήπως και δε σε άφηναν να ζήσεις, μήπως και δε σε άφηναν να ζήσεις.

Και στη φωτιά κοντά και στο συναγερμό, και στ' ανακατωμένα όνειρά σου

ξεθύμανες μονάχα με τραγούδια πόνου

απλά με δίχως λέξεις.

Συνέβη ακόμα και να ευθυμήσεις

κ' έξω απ' τον εαυτό σου σ' ένα ξεχειλισμα δύναμης εχόρεψες

κι ένα λαμπρό καινούργιο σφρίγος

μια θέληση νεαρή αντήχησε

πάνω σε χάλκινες χορδές, σε πύρινα ταμπούρα

και η αρχή αυτής της δυνατής μουσικής

μεγάλωσε απ' το ρυθμό της τζαζ σαν τυφώνας.

Κι ούρλιασε στους λευκούς ανθρώπους

πως όχι! Δεν ανήκει σ' αυτούς ολόκληρος ο κόσμος.

Ιταλία

Δυο ποιήματα
Του Αντόνιο Σπανιουόλο
 Μεταφράζει ο Κώστας Νίκας
Σελήνη

Δεν πρόσεξα πια τη σελήνη,
 του Αυγούστου
 που της έστελνα μηνύματα αγάπης
 στα δεκαοχτώ μου.

Χτες βράδυ ήταν πάντα η ίδια,
 με το πρώτο τέταρτο να κρυφοκοιτάει:
 και σε συνάντησα στις αναμνήσεις μου,
 τις προδομένες από τη μέτρια ζωή
 που έλυωσε στον ιδρώτα και την κακία.

Από τη φυλακή στον υπόνομο στο
 νοσοκομείο
 μια επανάληψη συνηθισμένη πια
 του πόνου:
 μια στιγμή αφηρημάδας για να καρφώσω
 τη σκέψη μου στο πελιδνό σου χρώμα.

Νέα απόσταση

Αυτό που μένει μετά την τόση έρευνα:
 μια μνήμη από μικρά κομμάτια
 νεότητας και βήματα βιαστικά
 ανάμεσα στις πτυχές ενός αστείου.
 Ένα πιάτο φαί χωρίς νοστιμιά
 και τα δικά σου βράδια απλωμένα
 σε κείνο το λίγο φως που ήθελες

Μουσική, εσύ μονάχα επέτρεψες και σε μας
 να σηκώσουμε το πρόσωπο και να κοιτάζουμε στα μάτια
 την αυριανή απελευθέρωση της πολυάνθρωπης φυλής μας.
 Ας είναι λοιπόν δικές σου οι όχθες των μεγάλων ποταμών
 που φέρνουν τα ζωντανά τους κύματα ακάθεχτα στο μέλλον!
 Ας είναι όλη η γη με τα πλούτη της
 δική σου!

Ας κάψει τους καημούς, τα βάσανά σου,
 ο καφτός ήλιος του μεσημεριού.
 Ας στεγνώσουν στις αχτίνες του ήλιου
 τα δάκρυα που έχυσε ο πρόγονός σου
 βυσανισμένος σ' αυτές τις πένθιμες λαγκαδιές.
 Ο λαός μας ελεύθερος κι ευτυχισμένος
 θα ζήσει και θα θριαμβεύσει στο Κογκό μας
 Εδώ, στην καρδιά της Μεγάλης Αφρικής μας!

Το ποίημα αυτό του ηγέτη του κογκολέζικου λαού δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα του Κογκό -Εντεκαντάνς- όταν ο απελευθερωτικός αγώνας του λαού αυτής της αφρικανικής χώρας βρισκόταν στο αποκορύφωμά του. Τέλειος δημοσιεύτηκε στη «Λιτερατούρναγια Γκαζέτα» της Μόσχας και στην ιταλική εφημερίδα «Παύζε Σέρα» απ' όπου και μεταφράστηκε.

να περισώσεις και να φυλάξεις τη δική μας
 αλήθεια.

Ο τόπος των εξαντλημένων διαλόγων
 στις τελευταίες θλιμένες στιγμές, ο δρόμος
 των ανθρώπων που αφαιρέθηκαν να μεταφρά-
 ζουν, ένα χαλί χωρίς χρώματα πια.
 Νέα απόσταση με αρμονικά σημάδια
 για να διατηρηθούμε στο τίποτα,
 φόβος στο πέρασμα κόσμων αποτεφρωμένων.

Ηνωμένες Πολιτείες

Γεράνια

Τζεόρτζε Γκοττ

Μεταφράζει ο Φοίβος Δέλφης

Έσουν τυχερός
 να έχεις ένα παράθυρο.

Δυο παράθυρα.

Κοιτώντας στ' άλλα παράθυρα.

Πλίνθους και τσιμέντο.

Όχι ακόμα ένα γεράνι.
 Στέκω εδώ από πίσω σου.
 Λέγοντας κάτι.

Ό,τι κι αν είναι τούτο
 τό'χουμε στο νου.

Ένα γεράνι μεγαλώνει
 απ' το πρόσωπό σου
 κι απ' το χέρι μου
 π'αγγίζει το πρόσωπό σου.
 Κάνοντας ένα παράθυρο
 προς τον κόσμο
 τολμάμε να εισέλθουμε.

ΝιγηρίαΔύο ποιήματατου Κρίστοφερ Οκίγκμποου

Μεταφράζει η Γούλα Σμυρνιώτη

Μετάπτωση

Φύλλο λιπόσαρκο στη γλάστρα·
 φύλλο χλωμό μες στην πράσινη γλάστρα,
 ήλιε στη λάμπα της δροσοσταλίδας
 πού'χει την ίριδα.
 Κι όμως τραγούδι τονίζοντας θείο,
 μοιάζει ν'ανοίγει φτερά για τα πέρατα.
 Ερωδός τυφλωμένος
 να ψηλαφίζει τα χάρη π'αφέθηκε·
 να ψηλαφίζει τ'ατέλειωτο
 στο φως της λάμπας μυστήριο της ερημιάς του.
 Απ'το φεγγάρι στα βάθη της θάλασσας
 ο σεληνάνθρωπος
 κι ο μελωδός μας παράταιρα μες στη σκιά.

Θυσία

Ταράζουν το στέρνο τα τούμπανα.
 Βροντούν τα κανόνια στο φοινικόδασο.
 Σκιρτώ για προσχώρηση.

Ξανάρθα στις άμυνες το Πεντάγωνο,
 στις χουρμαδιάς κάποτε το δοκάρι
 για μένα σκαλίζοντας πού'χτισα.

Κι αν πριν βολεμένος...
 Στις φοινικίες βογγούν ασίγαστα
 κανόνια και ταμπούρα.
 Σκιρτώ στην προσχώρηση.

Λ Α Μ Π Ρ Ο Υ Μ Α Λ Α Μ Α

«Ανθολογία Σύγχρονης Ιταλικής Ποίησης» (μεταφραστικό). Κορυφαίοι κι άλλοι Ιταλοί ποιητές με ανάλογα βιογραφικά και κριτικά σχόλια· και κείμενα σε γλώσσα ελληνική και ιταλική.

ΓαλλίαΣκληρή ζωήΡενέ Γκυ Καντού

Μεταφράζει η Αγνή Σωτηρακοπούλου

Ίσως μέσα σ'ένα χαμηλό σπίτι μιας
 φθαρμένης πόλης
 Εγώ που τόσο αγάπησα τους κήπους
 'Όταν έχει βρέξει το βράδυ
 Και μέσα στις γαζίες κέφτει ξαφνικά
 Το βαρύ στήθος του φεγγαριού!
 Ίσως στην άκρη της πεκοίθησης
 'Όταν το νήμα της μέρας του γλυστρίσει από
 τα δάχτυλα
 'Όταν δεν θάχω κια τη δύναμη να προσανατο-
 λίσω τα παράθυρα
 Τότε αντίο αγόρι! κι ας είναι
 Ένα κρωινό με του καρπουζιού το χρώμα!...
 Όλα κοιμούνται
 Ακούω μακριά να περπατούν χιλιάδες ζώα
 Κι η καρδιά μου σιγά σιγά θα καύσει να χτυπά
 εξ αιτίας μιας κομπόστας με μήλα πάνω στο
 τραπέζι.
 Ενώ ένας κόκορας κι ένας λοχίας
 θα σεβαστούν τον κανονισμό.

Λάμπρος Μάλαμας

Πολεμώντας τους ναζήδες

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

1943 ● 1944

«Ελευθερο Πνευμα»

Ελληνική Ποίηση

Μοιραστήκαμε τότε...

Γιώργου Παπαστάμου

Μοιραστήκαμε τότε τα χωράφια της άνοιξης
και δοκιμάσαμε λίγο ψηλότερα να στοθούμε
απ' τους όχλους των κολάκων
και το λεκτικό διάκοσμο των Σελευκιδών
και των Αντιοχέων.

Και μισόχαροι και οργισμένοι σκοτώσαμε
τους άχρωμους βασιλιάδες
και τους έγχρωμους βαλέδες της χλιδής·
Κλείσαμε σε στρατώνες και καζάρμες
τους ξενόφερτους οπλίτες
και τον κακομοιραστή γαύρο μακελλάρη
των θεόσταλτων συμφορών μας.
Και φορώντας ένα φόρεμα θάρρους,
σταθήκαμε

έξω από τα τείχη των πολυδάκρυτων
και κακόπαθων σκλάβων
περ' απ' τα συρματοπλέγματα
των «τίμιων» ραβδούχων
κι' απ' τους πύργους του μίσους
και καταραστήκαμε την βαρυδότεира
μόγερα μοίρα
των άμοιρων μοιραίων.

III Ακροβάτες

Πήγαμε να γίνουμε ακροβάτες· πάνω στο
σχοινί
του πόνου να ισορροπήσουμε
την πίκρα μας.

Και γυρέψαμε να μας βοηθήσουν
νά'μαστε στη γη κάθε μέρα.

Νά'μαστε στη γη, μ' όλη την εγκόσμια
μαρτυρία μας
και τα ερπετά — κακοθώρητα πάθη
να εισέρχονται μέσα μας.

Και γω να μη τα βλέπω, την ώρα που τη σάρκα
θα διαπερνά το κακό της νύχτας·
πολυστέναχτα πάθη που σκοτώνουνε
το λιώντα Νου, σε μέρες δίχως αυγή.

Και μ' οδηγούνε σε μια κρυφή σκοτεινή
αίθουσα

όπου τα παράθυρα ουρλιάζουν
και φέγγουν μόνο τα δοκάρια της σκεπής.

Οι λαϊκοί πρόκριτοι είναι έξω, με μένα
σκόρπιοι στον τευτοβούργειο δρυμό του
τρόμου.

Και μέσα η συνεδρίαση της συγκλήτου, που
καταδικάζει την επανάσταση του λαού.
Η χώρα των Καδμείων έχει ρημάξει
και μονάχα απ' τη φήμη και το λόγο τη
γνωρίζω.

Και μας γαυγίζει ασταμάτητα
κάποιο λυσσασμένο σκυλί
και κοπάδι άμετρο νεκροί μας λένε,
το στίγμα θά'χουμε του κριματισμένου.
Και τα όρνεα των ουρανών θα μας σπαράξουν
γιατί είμαστε η Επ-Ανάσταση, που ασπείρει
κι αυτή αιμάτινη.

Ω, ναι, είμασταν κάποτε η αδυσώπητη
Επανάσταση
Επανάσταση ενάντια στους πειναλέους
λύκους.

Και τώρα, αλίμονο, μας γίνανε αδερφοί.
Ενάντια είμασταν στους λαομίσητους
χορτάτους
τους βαριόχνωτους διπλοβοσκούς
τους ενδεδυμένους πορφύραν και βύσσογ.
Είμασταν η Επανάσταση, ευδία γαλάζιας
ιαχής

ενάντια στον τρόπο της πόλης
ενάντια στα σκεπασμένα φέρετρα
ενάντια στην προσ-κληση του αστυνομικού
τμήματος.

Γι' αυτό κι είμασταν υπόδικοι για το
αδιάκοπο

γοργό τυμpanοκρότημα
για κάποιον ερχομό που αργοπορούσε
γιατί θέλαμε όλα να τα γευτούμε
χωρίς ν' αργοπορούμε
γιατί δεν μείναμε άφωνοι μπρος
στο κομμάτιασμα μας
γιατί λερώσαμε τη λευκή εσθήτα
της λαίδης και της πριγκιπέσας.
Είμασταν οι Επαναστάτες, η φλόγα της Οργής
το άγριο βροντερό κύμα των «ξένων»
οι ατίθασοι, οι ανυπόταχτοι, οι ασυμβίβαστοι
οι αδάκρυτοι που συνήθισαν να βλέπουνε
φωτιές

Φάκελλοι «Προς ενέργειαν»
που στοιβάζουνε Όνειρα.
Ο αταξικός Νους ο ανήσυχος, είμασταν,
ο πικρός

ηδυσμένος λόγος, ο συνεπής
ο συνετός, ο ανέστιος, ο αναίτιος
ο ενάντιος

Αδιόρατη ανάταση

(Στον άγνωστο αντιστασιακό αγωνιστή)

Νίκου Στ. Δημητρακόπουλου

Δε μπορέσαμε να σεργιανίσουμε την ανέσπερη
ομορφιά της προσδοκίας μας
μέσα στο ρόδινο ηλιοστάσι της νιότης μας...
Είχαμε μπει σε αλλωνών ονόματα
κ'είχαμε στήσει τ'αυτί μας
σε αλλωνών ξεστοχισμένα προστάγματα...
Και φοβόμασταν να πούμε καθαρά
το δικό μας όνομα...
Δειλοί κιοτήδες, σαν αναξιόπιστοι λαθεμένοι
σηματοδότες, εμπόδισαν το πέρασμά μας,
και τ' απλησίαστα οράματά μας σχίστηκαν κατάστηθα
στο απροστάτευτο, γυμνό τους στήθος...
κι αφήσαμε σαν ακίνητο ίσκιο, την άγρυπνη
κουρασμένη αγωνία μας, που οργίζεται ακόμα και τώρα,
κ'έπαψε να καλημερίζει την ανταύγεια
των διαμελισμένων ημερών — της ηρωίδας νιότης μας...
Και μετράει τώρα τις χάντρες στο κομπολόι
των ρημαγμένων ελπίδων — των τυραγνισμένων γηρατειών μας...
Κάθε μέρα, κοιτάζω μέσα στην τυράγνια σου
τις προσδοκίες σου να βουβαίνουν...
Όλοι οι άθλοι ήταν δικοί σου,
κι ονειρευόσουν πόσο όμορφη μπορεί να γίνει η ζωή...
Μα ξαφνικά, σου τα πήραν μες απ'τα χέρια σου,
τά'χασες όλα και φύλαξες
μόνο την αδιόρατη ανάταση της αρετής
και της ανδρείας σου,
και την αιμάτινη υπογραφή σου
για την αγάπη σου στον Άνθρωπο...

Τρία ποιήματαΤου Κώστα ΠηγαδιώτηΟ Ανθρακωρύχος

Φεγγοβολή από κάρβουνο
τα μάτια σου
σ'ανήλιαγες σπηλιές.
Με μαύρο οι νόθες μέρες σου
συμπέρασμα βαμμένες.
Κάτι ρετάλια ήλιου
που πρόλαβες σε βάρδιες
κι εσύ καλοκαιριού
γραμμές διακεκομμένες
με κιμωλία ελπίδας
σε μαυροπίνακα ζωής.

Τη νύχτα στην ταράτσα
της γης ανεβασμένος
το πρόσωπο σκουπίζεις
μ'ένα χαρτονόμισμα.

Κάποια ποιήματα

Τα πιο καλά
ποιήματα
είν'αυτά που διάβασα
στην Κατοχή
στους τοίχους
αντιγραμμένα
από παλιά
βιβλία ελληνικά.

Η Έρευνα

Με ζήλο τα παιχνίδια του
μικρός περιεργαζότανε
τη λειτουργία τους να μάθει.

Κατόπι μεγαλώνοντας
με των ανθρώπων άρχισε
τη σκέψη και το φέρσιμο
συνέχεια ν'ασχολείται.

Μ'αυτή την έρευνά του
μεγάλη όμως επίπληξη
δοκίμασε κι οδύνη
επιχειρώντας κάποτε
παλιές κι ευπαρουσίαστες
φιλίες του να κρίνει.

Ελλάδα

(απόσπασμα).

Μήτσου Μπεγέτη

Μνήμες δονούν οι στίχοι σου υμνωδέ μου
Στις νέες γενιές, που έρχονται και πάνε
Στο δρόμο μου που στροβιλίζει ο χρόνος
Σμαλώνοντας το κάδρο της ζωής μου
Με την ολύμπια φλόγα της Ειρήνης

Ο δρόμος μου, ανελέητη πορεία
Στ' απρόσιτα κι' ανάστροφ' ανηφόρια
Που μ' έταξεν η μοίρα να διαβαίνω
Με τον πυρσό του Προμηθέα στο χέρι
Και το σταυρό του Ναζωραίου στον ώμο

.....
Στον ομιχλένιο του Κρανίου τόπο
Που μ' έχουν πάλι βέβηλοι σταυρώσει
Με δικρανα καρφιά και σκουργιασμένα
Σε νιώθω πονεμένη ποιητή μου
Επίδεσμούς να θέτεις στις πληγές μου
Κ' η ανάσα σου ζεστή να τις θωπείει.

Με ανταύγεια του πόνου να τυλίγεις
Της κόμης μου τ' αγκάβινο στεφάνι
Και άλαλος θωρώντας το σταυρό μου
Να γράφεις με το φως και με τον ήχο
Ηδύπικρο της στρατάς μου τραγούδι.

(Από ανέκδοτο έργο του)

Αυτοκρατόρισα ελέουςΓούλας Συμυριώτη

Ύμνοι κι ευχές, λιβάνι στην ειρήνη
πώς να καρποφορήσουνε
με τ' αγιοκέρι των αρχόντων μας
να λιώνει στ' άδυστα των συμφερόντων;
Με τ' αγιοκέρι των αρχόντων μας!
Με το δικό μας αγιοκέρι,
αφού κ' οι άρχοντες
από φιδάουγouλα δικά μας βγήκανε
στον ήλιο του δικού μας Εγώ ζεσταμένα.
Τα θυμιατίσματα λοιπόν
των φθονερών εμάς υποκριτών ω, πως
αυτοκρατόρισα ελέους ν' ανεβάσουνε
στο θρόνο την Ειρήνη;

ΦθόνοςΈλκας Σπηλιωτοπούλου

Είδε μια νυχτερίδα μια φορά,
κ' η νύχτα μια μικρή πυγολαμπίδα,
κι ανοίγοντας τα μαύρα της φτερά,
εχύθηκε απάνω στην αχτίδα.

Γιατί με κατατρέχεις τη φτωχή;
ερώτησε αυτή με ταραχή.

Το σώμα μου μικρό κι ασθενικό
δεν έχει καν τον όγκο μιας κάμπης
και το πουλί του σκότους το κακό
της είπε: «Σε μισώ γιατί να λάμπεις».

Κι ο κόσμος σαν τη νυχτερίδα αυτή
απόλαυση αισθάνεται φριχτή,
με τα γαμψά του νύχια να ξεσκίζει
ό,τι ωραίο λάμπει και φωτίζει!

Νέοι ποιητές'Η ΔιαλεκτικήΝίκου Βέλκου

Πώς άραγε να σε πω
το σύννεφο ρωτώ.
Να σ' ονομάσω σπηλιά
βαμμένη με τραύματα,
να σε βρίσω όπως παίρνω
το φακελάκι τα δολάρια
κι αν μ' εξορίσουν τα κουρέλια
των αδιάφορων,
Να σου μιλήσω με διαλεκτική
με σχήματα λόγου;
Όχι δεν θα μπω σε οχτούς.
Τό' χει η μοίρα μας
να τρώμε γαλαρίες σιδεροφωτιάς.
Άκου άκου, αν σου μιλήσουν,
κλείσε τ' αυτιά σου
οι συγγενείς τραγουδάν μεθυσμένοι.
Κλείσε το ραδιόφωνο.
Νικήτα, λιώνουμε, χανόμαστε,
ρητορεύει ο τιποτένιος, ο σκοτεινός
στα λόγια του οδοντωτός έχιδνης.
Αδιάφοροι, αδιάφοροι,
μιλήσα στην αμυγδαλιά
κ' ήρθε ο σωστός καημός ρετσίνα,
μια ρίζα έσπασε μέσα
στο κορμί της Αδελαιίδας...
γιατί άραγε;

Πεζογραφία Δοκιμιογραφικές Σκέψεις Ελληνικό Διήγημα

Παιδαγωγικά θέματα Η Ειρήνη στην Παιδεία

Του Γιώργου Δ. Κουλούκη

Πρώτιστο μέλημα της παιδείας στην εποχή μας, πρέπει να είναι η θεμελίωση της ειρήνης μέσα στην καρδιά και στο νου των νέων ανθρώπων. Γιατί απ' αυτή τη θεμελίωση θα εξαρτηθεί η επιβίωση και η ανέλιξη της κοινωνίας μας, αν το ανθρώπινο γένος θα οδηγηθεί σε μια καινούργια περίοδο πραγματικά ανθρώπινης ιστορίας, ή θα καταλήξει σύντομα στην αυτοκαταστροφή του.

Σήμερα, μπροστά στις δραματικές στιγμές που περνάει η ανθρωπότητα δεν αρκούν οι ευχές και οι διακηρύξεις των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Παιδιού, που ψηφίστηκαν μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο από τον ΟΗΕ. Άλλωστε οι διακηρύξεις αυτές, παρά τη μεγάλη ιστορική τους σημασία, έμειναν μόνο στα χαρτιά, δεν εφαρμόστηκαν ούτε απ' αυτούς που τις ψήφισαν. Αντίθετα συνεχίστηκε και συνεχίζεται ως τις μέρες μας η βία, η απανθρωπιά, ο παραλογισμός. Στοιβάζονται συνεχώς στα υπόγεια σιλό τα όπλα του αφανισμού της γης, ενώ πεθαίνουν εκατομμύρια παιδιά κάθε χρόνο από την πείνα.

Τι κάνει η Παιδεία; Τι μπορεί να κάνει;
Στο πρώτο ερώτημα απαντούμε: Ελάχιστα πράγ-

ματα. Σχεδόν τίποτα. Υπάρχει βέβαια στο Νόι ο για τη δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης άρθρο, που καθορίζει το σκοπό της εκπαίδευσης κι αναφέρει πως οι μαθητές «πρέπει ν' αναπτύξουν πνεύμα φιλίας και συνεργασίας προς όλους τους λαούς της γης, προβλέποντας πάντοτε σ' έναν κόσμο καλύτερο, δίκαιο και ειρηνικό». Μπήκαν επίσης μερικά κείμενα φιλειρηνικά στ' αναγνωστικά των μαθητών, γίνεται και λόγος στο μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής. Δεν έχει δοθεί όμως το κέντρο του βάρους της εκπαίδευσης στην Ειρήνη. Τα βιβλία της ιστορίας εξακολουθούν να είναι τα ίδια: Αφηγήσεις πολεμικών γεγονότων. Δε θίγονται τα κακώς κείμενα. Ευχές μόνο για Ειρήνη και συναδέλφωση. Τα σχολεία αποκομμένα από τη ζωή. Μετάδοση γνώσεων χωρίς βαθιά σύνδεση με τον προβληματισμό για το μέλλον.

Κι ερχόμαστε στο δεύτερο ερώτημα: Τι μπορεί να κάνει η Παιδεία;

Απαντούμε: πολλά, σπουδαία και επείγοντα. Και δεν έρχονται σε αντίθεση με τις πολιτικές διακηρύξεις του κράτους οι συγκεκριμένες δυνατότητες που θ' αναφέρουμε. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις ευνοούνται από τις φιλειρηνικές κυβερνητικές πρωτοβουλίες.

Λοιπόν: 1) Να σημάνουν συναγερμό οι παιδαγωγοί, οι δάσκαλοι, οι γονείς και οι μαθητές για τη στροφή της Παιδείας στη θεμελίωση της ειρήνης. Έχουν λόγο, πρέπει να μετέχουν στη διαμόρφωση

Από τις φωνές των λουλουδιών

(απόσπασμα)

Αντώνη Κωστόπουλου

Για τιςσχόλες όλες και για τις γιορτές.

Όταν περπατούσα και τα βήματα,
τά' σιλιε η Δύση στην Ανατολή
για να ιδουν του ήλιου τα καμώματα,
τότε σε σιωπούσες μες στη φυλακή.
Γωρα που οι πόλες του ορίζοντα,
μπρος στα βήματά σου στέκουν ανοιχτές
και ξωπίσω φέγγει ο παράδεισος,
σ' έχουν ξελογιάσει άγνωρες χαρές.
Στο χαμό και θλίψη δεν σ' απόμεινε
ούτε και τα χρόνια θέλεις να μετρώ
διεπονούν τ' αστέρια μες την άβυσσο
απ' τα λουλουδια απ' το μαρμαρο.

Όταν σε ρωτούσα για τις άνοιξες
στην σελήνη για τις πασχαλιές
για σιρό καθάρια και για βλάστηση
για σιρο ούσες!

Νυχτερινό τραγούδι

Γιάνας Κακολύρη

Θα τραγουδήσω
στις μεταξένιες παρυφές της ομορφιάς,
και μες στον δειλινό το λιοπερήφανο ταξίδι
θα σου μιλήσω σιγανά
μες στην ροδόσπελη, αυγής την περηφάνια
και θα κερτώ στα χέρια μου
τ' ασφράδα τη, ανούλη, κι θμαραντα σιφάνια
να σου απειτώ τα μάγια
ένα τραγούδι, Δεσφίτη,
την ώρα που κινεί θαρρητά
ο ήλιος ν' ανατείλει.

των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Έχουν χρέος να υπερασπιστούν τα παιδιά, τα τραγικά θύματα των πολέμων.

Ιδιαίτερα οι παιδαγωγοί να συνδέσουν το μέλλον της παιδείας με τη διδασκαλία της λογικής της ειρήνης και την απόδειξη του παραλογισμού, του πολέμου και του ανταγωνισμού των εξοπλισμών. Περισσότερο απ' όλες τις επιστήμες, η Παιδαγωγική έχει χρέος απέναντι στην Ειρήνη.

Και οι δάσκαλοι, πάνω από τα υπαλληλικά τους καθήκοντα, να θεωρήσουν υπέρτερο το μεγάλο κάλεσμα της ιστορίας, κι αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες, να θεμελιώσουν γερά στην καρδιά και στο νου των παιδιών μας την Ειρήνη.

2) Ν' αλλάξει άρδην η διδ/λία της ιστορίας. Όχι μόνο οι μάχες και οι στρατηγοί. Να προβάλλονται τα ειρηνικά έργα, των λαών ο μόχθος και η δύναμη. Ιδιαίτερα να εξαιρούνται οι προσωπικότητες που τίμησαν την ανθρωπότητα με την ειρηνιστική τους δράση. Σε κάθε βιβλίο ιστορίας, να χαρακτηρίζεται ο πόλεμος σαν η μεγαλύτερη μάστιγμα της ανθρωπίνης κοινωνίας, να ξεσκεπάζονται οι υποκινητές των πολέμων ότι σκοπεύουν στη διαιώνιση της δουλείας και της εκμετάλλευσης των ανθρώπων. Ν' αποδειχτεί ο παραλογισμός του πολέμου, ότι οδηγεί την ανθρωπότητα στην καταστροφή της.

Έτσι πρέπει να διδάσκει η ιστορία τον άνθρωπο. Από κήρυκας πολέμου να γίνει κήρυκας Ειρήνης.

3) Ν' αναγνωρίσουν το δικαίωμά τους οι μαθητές, να υψώνουν τη φωνή τους, να διαμαρτύρονται για την παραφροσύνη και την αδιαφορία των μεγάλων, που δε σεβάστηκαν ποτέ την παιδικότητα και δε νοιάστηκαν για το μέλλον του κόσμου.

Γιορτές κι εκδηλώσεις ειρήνης να γίνονται στα σχολεία. Και να πορεύονται τα παιδιά με υψωμένη τη σημαία της Ειρήνης, μήπως βλέποντάς τα, συνέλθουμε και συνεντιστούμε.

Γενικά, καινούργιος άνεμος πρέπει να πνεύσει στην Παιδεία. Γιατί ποιά είναι η μόρφωση που πήραμε και ποιά του κόσμου η γνώση, όταν μας αφήνει αδρανείς ή αδιάφορους η τραγωδία του θανάτου από πεύνα εκατομμυρίων παιδιών κάθε χρόνο; Όταν οι αντίπαλοι στους πολέμους ανακοινώνουν με περηφάνεια ότι, σκοτώσανε τόσες χιλιάδες νέους από το εχθρικό στρατόπεδο; Όταν συνηθίσαμε να λέμε μέσα μας -είναι μακριά από μένα αυτά τα δράματα, μακριά από τα δικά μου παιδιά-; Όταν μοιρολατρικά δεχόμαστε το ενδεχόμενο του αφανισμού της ανθρωπότητας από τους πυρηνικούς πυραύλους; Όταν στα διεθνή συνέδρια οι ηγέτες δεν επικαλούνται τη λογική της κοινής μοίρας, για να βρουν τρόπο ειρηνικής επίλυσης των διαφορών τους, παρά προτιμούν την απειλή της βίας και την επίδειξη της δύναμης των όπλων τους;

Είναι μόρφωση αυτή και σωστή γνώση, ή απερισκεψία, αφροσύνη, απουσία λογικής;

Αν παραμείνει η ανθρωπότητα σ' αυτή την παιδεία, ποιά θά'ναι το μέλλον της;

Πρέπει επί τέλους να μάθουμε να σκεφτόμαστε και να πράττουμε σωστά.

Στοχασμοί

Ημερολογιακές διαπιστώσεις και παραινήσεις Του Κώστα Τσιγάρα

πρώην Βουλευτή

22-1-75 Οι άνθρωποι, στους οποίους δείχνεις το σωστό, το φωτεινό δρόμο, κι αυτοί προτιμούν να κέρνουν το στραβό, μοιάζουν με τους ασπάλακες, που τρομάζουν μόλις βγουν στο φως της ημέρας.

1-3-75 Στη σύγκρουση του φυσικού στοιχείου και του στοιχείου της ηθικής, νικητής βγαίνει πάντα το πρώτο, γιατί είναι απόλυτο, ενώ το δεύτερο είναι σχετικό και προσωρινό.

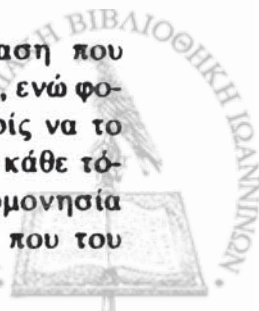
2-3-75 Ν' αγωνίζεσαι χωρίς ελπίδα και να δέχεσαι τη μεγάλη θυσία της ζωής, χωρίς να πιστεύεις σε μια μεταθανάτια ζωή, είναι πραγματικός ηρωϊσμός.

18-4-75 Η κοπελιά, σαν πάρει τον κακό δρόμο... στο τέλος λέει πως κάνει επάγγελμα.

23-8-75 Ο Αρίσταρχος ο Σάμιος 250 χρόνια π.Χ. διατύπωσε τη θεωρία του ηλιοκεντρισμού. Κι όμως η Ιερά Εξέταση το 1600 μ.Χ. έκαψε στην πυρά τον Giordano Bruno, ακριβώς γιατί υποστήριζε ότι η γη κινείται γύρω από τον ήλιο, κι ανάγκασε το Γαλιλαίο στα 1663, που ήταν 70 χρονών, ν' αρνηθεί γονατιστός, στη Ρώμη, ότι η γη κινείται γύρω απ' τον ήλιο!

25-10-75 Την κάθε νέα και μεγάλη αλήθεια τη φτουνούν και προσπαθούν να την πνίξουν οι γριές αλήθειες. Μα, το νέο έχει μέσα του το ακατανίκητο, κι έτσι, παρά τα χτυπήματα και τα τραύματα, αυτό ανδρώνεται και νικάει.

27-11-75 Η μεγαλύτερη αντίφαση που υπάρχει στον άνθρωπο είναι ότι, ενώ φοβάται και μισεί το θάνατο, χωρίς να το αντιλαμβάνεται, τον αποζητάει κάθε τόσο, με το να περιμένει με ανυπομονησία κάθε μεγάλο ή μικρό γεγονός, που του φέρνει χαρά κι απόλαυση.

23-12-75 Το ραδιόφωνο, μιλώντας για τον πληθωρισμό, για την οικονομική κρίση, για την ανεργία, για την κοινωνική κατάρπωση κλπ., χρησιμοποιεί τη φρασεολογία «σ'όλο τον κόσμο»! Δεν θέλει να παραδεχτεί (ίσως το κάνει για τους αφελείς ακροατές) ότι τα φαινόμενα αυτά, δεν παρουσιάζονται σ'όλο τον κόσμο, αλλά μονάχα στο ρεβιζιονιστικό και, πιο πολύ, στον καπιταλιστικό κόσμο!

28-2-76 Ένα πολύ μεγάλο τμήμα των ανθρώπων σε κάθε κοινωνία πλάθεται, όπως τους θέλει η ηγεσία της χώρας τους.

19-5-76 Επιστήμη είναι η συγκέντρωση και συστηματοποίηση της πείρας και της γνώσης των ανθρώπων πάνω στους νόμους που διέπουν τον υλικό κόσμο.

8-8-76 Αυτοί, που σου κάνουν όλα τα χατήρια σου, σου κάνουν, χωρίς να το θέλουν, και κάποιο κακό στο χαρακτήρα σου.

29-9-76 Όσο λιγότερο αισθάνεται κανείς τον ταπεινωτικό βραχνά της αμερικάνικης «φιλικής» και «προστατευτικής» κατοχής, τόσο πιο μειωμένο έχει το αίσθημα της ανεξαρτησίας και της ελευθερίας. Όσοι πάλι διακηρύσσουν σαν αληθινή την αμερικάνικη φιλία και προστασία, είναι: ή πολύ αφελείς, ή μεγάλοι απατεώνες.

2-10-76 Όταν μια χώρα βρίσκεται κάτω από οποιουδήποτε είδους κατοχή, τότε η γενναιότητα κ'η πολιτική τιμιότητα έχουν το προβάδισμα από κάθε άλλο προτέρημα.

14-3-77 Για να είναι μεγάλο το έργο του, πρέπει ο καλλιτέχνης να εμπνέεται απ'τα μεγάλα ανθρώπινα προβλήματα της εποχής του και να δείχνει με το έργο του το δρόμο για τη λύση τους.

25-5-77 Άλλοτε μετανιώνει κανείς για κάτι, που έκανε, κι άλλοτε για κάτι, που δεν αποφάσισε να κάνει.

23-7-77 Ο όρος «δικαστικές πλάνες» δεν έχει καμιά σχέση με την αντικειμενική

πραγματικότητα. Εφευρέθηκε για να σκεπάζει πολιτικές σκοπιμότητες ή δικαστικά εγκλήματα, που κάποτε — πολύ αργότερα — φορούν το μανδύα της «δικαστικής πλάνης».

31-8-77 Πάρε κι ηχογράφησε μέσα σ'ένα ξυλουργείο, όταν δουλεύει το πριονιστήριο, μέσα σ'ένα σιδεράδικο, όταν δουλεύουν στο αμόνι, μέσα σ'ένα χαλκοματάδικο, όταν σφυροκοπούν το χάλκωμα, ύστερα ένα κάρρο που τρέχει πάνω σε πλακόστρωτο, τον ήχο που κάνει το τρένο όταν περνάει πάνω απ'τα δεσίματα που ενώνουν τις ράγιες, ή που κάνει το αεροπλάνο όταν βάζει μπρος τους κινητήρες για απογείωση. Βάλε και μερικά ουρλιαχτά (πότε φορτίσιμο, πότε πιανίσιμο) από μια κοντάλτα ή από ένα γατοκαυγά, καθώς κι έναν ακαταλαβίστικο για το λαό τίτλο (π.χ. «Τερετεκτόρ» ή «Φωτόνυμο» ή «Νόμος Άλφα» ή «Ανακτορία»... Έχεις ένα απ'τα καλύτερα έργα σύγχρονης μουσικής (Αδάμη, Τερζάκη, Ξενάκη κλπ.) (!)

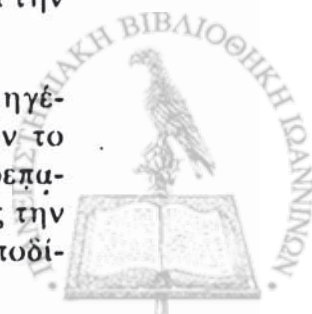
21-10-77 Κανένα άλλο είδος ζώου δεν διαπράττει τόσα βδελυρά εγκλήματα ή μαζικό αφανισμό των ομοίων του, όπως ο άνθρωπος! Κι όμως αυτός πλάστηκε «κατ'εικόνα και ομοίωση του θεού»!

7-1-79 Όταν σε μια καλλιτέχνηδα κάνεις κοπλιμέντα μονάχα για την ομορφιά της, είναι σαν ν'αρνείσαι την καλλιτεχνική αξία της.

31-10-80 Να θυσιάζεται κανείς για κάτι πραγματικά μεγάλο είναι ηρωϊσμός. Να θυσιάζεται για κάτι που δεν είναι πραγματικά μεγάλο είναι ηλιθιότητα.

15-3-81 Στον άνθρωπο είναι πολύ επιζήμια η κλίση για τις απολαύσεις, όταν ωριμάζει πιο ενωρίς απ'τη βούληση για την οικοδόμηση του μέλλοντος.

16-5-81 Οι πραγματικοί επαναστάτες ηγέτες, μπαίνουν μπροστά και σέρνουν το Λαό προς την επανάσταση. Οι ψευτοεπαναστάτες σέρνονται απ'το Λαό προς την επανάσταση ή, ακόμα, και την εμποδίζουν.

Αστικές τσιριμόνιες(!)

Αυτό θα το πιάσεις;

Σούλας Ροδοπούλου

Απόγευμα ζεστό ανοξιότατο. Γεμάτοι οι διάδρομοι κ' οι προθάλαμοι του Ι.Κ.Α. Άρρωστοι κάθε λογής προσμένουν τους γιατρούς. Ασφυκτική η ατμόσφαιρα. Χνώτα και μπόχα. Άλλοι με ψημένο μάγουλο, άλλοι μ' επιδέσμους στο κεφάλι ή στο χέρι, μερικοί με τυλιγμένο το λαιμό. Αυτά είναι τα εξωτερικά σημάδια. Οι πιο πολλοί έχουν μέσα την αρρώστια και δε φαίνεται. Η αρρώστια φέρνει ισότητα στους ανθρώπους, τουλάχιστο στο Ι.Κ.Α. Άντε να βρεις ποιός είναι ο πετατζής κι ο ανώτερος ιδιωτικός υπάλληλος. Βέβαια το έμπειρο μάτι βλέπει τις διαφορές αμέσως χωρίς συζήτηση. Του πρώτου τα χέρια σκληρά, χοντροκομμένες οι κινήσεις, άκομψα τα ρούχα. Του δεύτερου η εμφάνιση εκλεπτυσμένη, ραφινारीσμένη. Σπάνια να πέσει έξω στις υποθέσεις σου.

Η Βαρβάρα είχε πρόβλημα μ' έναν τραπεζίτη. Αυτός ήταν κοντά σε μια κορώνα κι όσο περνούσε ο καιρός γινόταν άνοιγμα ανάμεσα στα δυο δόντια.

Ώσπου νά 'ρθει η σειρά της, διάβαζε, καμιά φορά ή παρακολουθούσε τα ιατρεία και τους ασθενείς. Σπούδαζε φυσιολογίες, εκφράσεις και χειρονομίες. Της άρεσε να προσέχει τους άλλους και να σκέφτεται.

Πόσο κουράζονται οι γιατροί του Ι.Κ.Α! Πλαντάζουν οι άνθρωποι. Ειδικό επίδομα πρέπει να τους δώσουν: «επίδομα βαριεστημάρας». Σα μηχανικά ρομπότ γράφουν εξετάσεις και φάρμακα και μάλιστα, ό,τι θέλει ο ασθενής. Καμιά διάγνωση δε χρειάζεται. Ούτε ματιά. Η ρουτίνα τους έχει βάλει κάτω. Έχουν το πιο μπλαζέ ύφος του κόσμου. Είναι οι πιο αδιάφοροι επαγγελματίες. Να περάσουν οι ώρες, όπως όπως να περάσουν, να ψαρέψουν οπωσδήποτε πελάτες, που ύστερα θα τους αρμέξουν στ' αποδοτικά τους ιατρεία. Αυτό είναι το κέρδος τους κ' η μεγάλη τους έννοια. Μπήκαν στο Ι.Κ.Α, ξένοιασαν. Μαχαριαγάδες και πρήγικες της Θούλης. Εξασφαλίζουν ένα καλό μισθό για βάση και από κει ό,τι βγει.

Ένα γιατρό με μοίσι, πόσο τον κάνει χάζι. Κάθε τόσο και λιγάκι βγαίνει και πηγαίνει για τσιγαράκι, πότε στο ιατρείο δεξιά του, πότε στο ιατρείο αριστερά του. Κι άλλοτε προχωρεί στο βάθος, σ' άλλο στέκι, που μαζεύονται δυο-τρεις νοσοκόμες. Ξαπλώνει σ' ένα παγκάκι κι από πάνω σαν καλές μοίρες, οι αδερφές, στρώνουν κουβέντα.

Ένας ωτορινός, τη βγίζει ξάπλα στο ιατρείο του καρδιολόγου. Ψοφαι ο άνθρωπος στη δουλειά!)

Ανεκδιήγητος είναι ένας παθολόγος, που διαβάζει κάτι βιβλία πατρικά. Παλι καλά, γιατί οι άλλοι διαβάζουνε Ποπάν. Φαίνεται, πως δεν έχει πάρει ακόμα ειδικότητα. Ώσπου να πάρει, κάνει γενική ιατρική. Μάτι δε σηκώνεται π' το βιβλίο. Το μόνο ωραίο πάνω του, είναι το σιστόμα του Γλαύκου, τον λένε. Οι Κύπριοι ξέρουν να βάζουν ωραία ονόματα.

Του χτυπάς την πόρτα κι ούτε, που χαιρετά στο χαιρετισμό σου. Του μιλάς και ούτε που δίνει σημασία σ' αυτό που του λες. Πέρα τρέχει ο νούς του. Απουσιάζει. Εσύ επιμένεις. Έχεις αυτή την κουταμάρα.

- Να κάνω γιατρέ εξέταση αίματος; Να κάνω γιατρέ εξέταση ούρων;

- Και δεν κάνεις;

Του πηγαίνεις τις εξετάσεις και δε μπαίνει στον κόπο να σου πει, τι έχεις ή τι δεν έχεις. Βαριέται αφόρητα. Ούτε βλέφαρο δε σηκώνει. Θα πρέπει την ώρα που κάνει βάρδια, μια νοσοκόμα, να του τα πιάνει με τσιμπιδάκια. Και μόνο που τον βλέπεις σε πιάνει μια κομάρια. Χαλαρώνεις, χαλαρώνεις κι έντε καληνίχτα σας. Η Βαρβάρα που έχει πρόβλημα ύπνου, καλά θα ήταν να τον καλεί σπίτι της, για να μπορεί να κοιμάται.

Έτσι τον παρατούν όλοι και πηγαίνουν σ' άλλους γιατρούς κι αυτός βρίσκει την ησυχία του.

Ένας απ' τους χειρουργούς περνάει πολύ ξεκούραστα.

Αρχίζει πλατιά συζήτηση με τις αδερφές και ούτε καν, κάνει τον κόπο ν' αλλάξει. Φορεί τα ρούχα του, λες και σε λίγο θα βγει περίπατο. Μπαίνει ο άρρωστος και η συζήτηση, συζήτηση. Αν το λήψεις δειλά-δειλά να του τραβήξεις την προσοχή είσαι τυχερός. Μια καμμενούλα μεσόκοπη γυναίκα, κάτι είχε στο δεξιά αυτί. Ούτε που γύρισε να την κοιτάξει. Μάτια του δείχνει το γρουμπουλάκι. Δεν έλεγε να της δώσει μια απάντηση.

- Γιατρέ μου, μου παρουσιάστηκε ξαφνικά. Στην αρχή μ' έτρωγε. Ο γιατρός την κοιτούσε σαν ψάρι. Αλλά έκλωθε ο νούς του. Βρισκόταν πολύ μακριά.

- Χρειάζεται εγχείριση;

- Δεν είναι τίποτα.

- Μπορεί να όημουργήσει τέτοιο πρόβλημα;

- Μπορεί.

- Τι να κάνω;

- Τίποτα. Αργότερα μπορεί να κρηστεί ξαφνικά. Να διακηφθεί οσας λέμε. Μπήκες.

- Όχι δεν μπήκα.

- Άντε τράβα τώρα. Θα μπεις σιγά-σιγά.

- Γ' αυτή μου...

- Ναι καλά-καλά. Άσε μας τώρα.

Γύρισε το κεφάλι κι έπιασε κουβέντα εκεί που την είχε αφήσει.

- Τι λέγαμε;

- Μπερλγκουερ, έλεγες...

- Α! ναι! με;άλη μαφία.

- Δηλαδή;

- Να, δε μαρκυρεται. Άκιστο πουλί σου λέω. Έναν τέτοιο να είχαμε εδώ και σου' λεγα...

Αυτά σκεφτόταν η Βαρβάρα καθώς περίμενε. Λίγο πολύ είχε περάσει απ' όλους κι ήξερε, τι ζωή χαρισάμενη περνούσαν οι καλοί γιατροί του Ι.Κ.Α! Να μπορούσε να πάει στους εξωτερικούς γιατρούς...

Ηθέλε μια περιουσία. Είναι αρραχτικοί κι αόψτακτοι. Σι κάνουν καλά, αλλά δε στραγγίζουν. Σι χτυκόμενοι καλά. Έχεις δεν έχεις ανάκλη, σε στέλνουν στον ακτινολόγο, στο μικροβιολόγο, για να

πάρων και από κει τα ποσοστά τους. Σκατούλες όλοι.. σπάνια να βρεις κανέναν μ'ανθρωπιά. Ξαφνιάζεσαι τόσο, τότε λες και η Παναγία η Τηνιακιά έκανε το θαύμα της, αν έκανε ποτέ της (!)

Ήρθε η σειρά της. Τούτη η οδοντογιατρός ήταν ταύρος σωστός. Έτσι, όπως τους βούταγε, καθισμένους στην πολυθρόνα, της θύμιζε ταυρομαχία, στους δρόμους της Παμπλώνας.

Βόηθα Παναγία μου και Άγιοι Απόστολοι. Χραπ, πήρε εκείνο τ'αγγίστρι και την άρχισε τη Βαρβάρα. Της έκανε μια επιθεώρηση πρώτα. Της βρήκε ουλήτιδα. Χραπ, χραπ, της έξυσε τα ούλα, του πάνω σαγονιού. «Ωχ! συγχωρεμένοι μου, μέχρι πέμπτης γενιάς!» Βογγούσε η Βαρβάρα. Ούτε να γένναγε έτσι.

- Πονάς; Δεν πονάς. Έβγαζε μόνη της το συμπέρασμα η γιατρίνα.

Πάει αυτό. Μετά συγκέντρωσε την προσοχή της στον τραπεζίτη.

- Άνοιξε το στόμα σου. Καλά-καλά..

Της μάγκωσε το στόμα και της τ'άνοιξε, όπως ο θηριοδαμαστής το στόμα του λιονταριού, για να χώσει μέσα το κεφάλι του.

- Δεν ξέρω αυτό αν θα το πιάσεις, αλλά θα προσπαθήσω, να σου εξηγήσω, είπε της Βαρβάρας κάπως μάγκικα.

- Προσπαθείστε και θα δούμε.

- Ο τραπεζίτης έχει σφράγισμα μεταλλικό. Η κορώνα είναι χρυσή και κάθε τόσο το χρυσάφι φυραίνει, γιατί το τραβάει το μέταλλο. Μπήκες;

- Δηλαδή έχουμε γαλβανισμό;

- Έτσι λοιπόν τό'πιασες;

- Μάλλον...

Απ'τη στιγμή, που η Βαρβάρα απόδειξε, πως πιάνει ορισμένα πράγματα, η κυρα-γιατρίνα, την κοίταζε περιεργα και υποψιασμένα. Προσπάθησε να την ψαρέψει. Τι είναι; Τι δουλειά κάνει, κι άλλα πολλά. Η Βαρβάρα ήταν εφτασφράγιστο γράμμα. Γιατί δηλαδή, απ'τη δουλειά της και την καταγωγή της, θα την υπολόγιζε; Της απάντησε, πως η ασχολία της ήταν «τα οικιακά» και μόνο αυτά. Την κοίταζε χωρίς να την πιστεύει.

Οι γιατροί του Ι.Κ.Α, βλέπουν τους αρρώστους τους, σαν άτομα χωρίς μυαλό, χωρίς προσωπικότητα, κάτι να, σαν πράγματα, σα νούμερα. Δεν τους κοιτάζουν στο πρόσωπο. Τους αντιμετωπίζουν περιφρονητικά. Άντε-άντε, να τελειώνουν και να φύγουν... Δεν έχουν όρεξη για κουβέντες και πολλά-πολλά. Ο χρόνος τους είναι πολύτιμος. Έχουν άλλα τρεξίματα. Το δικό τους ιατρείο, κάποια άλλη κλινική, επισκέψεις. Λεφτά... λεφτά... να βγάλουν όσο μπορούν περισσότερο.

Η Βαρβάρα έφυγε βυλαντωμένη. Το στόμα της είχε γίνει μια πληγή. Την έτσουζε. Ούτε γιαούρτι δεν πήγαινε κάτω: «Κακό που έπαθα, συλλογιζόταν. Ανάθεμα την ανάγκη».

Η γιατρίνα απλώθηκε σε μια πολυθρόνα. Είχε κιλά, δε μπορούσε να τα σηκώσει. Φαρδοκάπουλη, σαν ουγγαρέζικο άλογο και στιβαρή. Αυτή καλύτερα αλέτρι να κρατούσε και να όργωνε στον ανήφορο, πυρά λιβίδα.

Στο δρόμο σκεφτόταν την κουβέντα της: «Δεν ξέρω αυτό, αν θα το πιάσεις». Τό'πιασε η Βαρβάρα. Χρόνια κάποτε δίδασκε το γαλβανισμό. Μετά γλέντησε το ξάφνιασμα της γιατρίνας που τό'πιασε. Ποιος ξέρει, γιατί την περνούσε. Αλλά λίγο πολύ οι Έλληνες βγάζουν τώρα ένα δημοτικό. Κι αν δώσεις προσοχή στα μαθήματά σου, έχεις πάρει τις βασικές γνώσεις, που στις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης, τις μαθαίνεις λεπτομερειακά.

Μπορούσε κι αυτή να ξέρει... μπορούν όλοι να ξέρουν οι νεώτεροι. Γιατί λοιπόν να ξαφνιαστεί; Πάντως, αυτή η γνώση στάθηκε αιτία να της δώσει περισσότερη σημασία, φροντίδα και περιποίηση στις επόμενες συναντήσεις η γιατρίνα.

Μάθετε γαλβανισμό, μπορεί να σας χρειαστεί.

Το παράπονο του γέρου-Κωσταντή Αφήγημα του Δημήτρη Ζάννη

Σ'ένα μικρό ορεινό χωριουδάκι χτισμένο στο πλάτωμα της βουνοπλαγιάς, που το τυλίγουν στοργικά πεύκα κι έλατα, δεν άκουγες τίποτ'άλλο, απ'τα βελάσματα και τα κουδούνια των κοπαδιών, τα σαλπίσματα των βοσκών, και τα γαυγίσματα των σκύλων.

Στο μεσοχώρι κάτω από τη γέρικη βαλανιδιά, κάθονταν ένα γλυκό απομεσήμερο ο δάσκαλος του χωριού, με το Γέρο-Κωσταντή και σιγανοκουβέντιαζαν.

— Ορε δάσκαλε, του είπε κάποια στιγμή πολλά γράμματα ξέρεις, ντουνια πολύ γύρισες, κ'εμπιστοσύνη σ'έχω. Με τρώει ένα μεγάλο παράπονο, με βασανίζει. Σε κανέναν δεν το είπα. Δε μπορώ όμως να το αντέξω άλλο, και θα το πω σε σένα, θα 'ξομολογηθώ την αμαρτία μου. Σε παρακαλώ να την ακούσεις με προσοχή, κ' ύστερα να μου πεις τη γνώμη σου, ντόμπρα και παστρικά.

— Σ'ακούω Κωσταντή.

— Όλα αυτά τα βουνά που βλέπεις τα περπάτησα από μικρός, πότε ποδεμένος και πότε ξυπόλητος. Μέρα-νύχτα έσκαβα αυτές τις πλαγιές με τον κασμά για μια χούφτα καλαμπόκι. Με το τσεκούρι έκοβα καυσόξυλα και τα πήγαινα στην πολιτεία για να πυρωθεί ο κόσμος. Φύλαξα κοπάδια γιδοπρόβατα, ξένα και δικά μου, χωρίς να δούμε προκοπή. Μια μέρα μου είπε ο πατέρας: Κωσταντή, οι παράδες δε φτάνουν να θρέψουμε την οικογένεια, πρέπει να γίνεις κυρατζής (αγωγιάτης). Και πού δεν πήγα... και τι δεν κουβάλησα. Κάποτε κατέβηκα στο θεσσαλικό κάμπο για στάρaki, κ' ύστερα στο πεντάμορφο Πήλιο για λίγο λυ-

δάκι. «Να λαδώσουμε τ'άντερο». Μόλις τ'αντίκρουσα ορε δάσκαλε, ράγισε η καρδιά μου. Μ'έπιασε τρανό παράπονο. Θόλωσαν τα μάτια μου να βλέπουν μπερεκέτια, αγαθά, πλούτο μεγάλο κι ομορφιά. Χώμα μπόλικο και καλό. Κι όπως περπατούσα σέρνοντας το φορτωμένο μουλάρι, είπα μέσα μου. Γιατί εδώ ο παράδεισος, η ευτυχία, και σε μας πέτρα και δυστυχία;

Εσύ τι λες δάσκαλε είναι δίκιος ο πλάστης, τα μοίρασε σωστά; Ή είναι άδικος σαν κι εμάς; Με συμπαθάς για την ερώτηση.

Όπως τον παρακολουθούσε με συμπόνια, και τον κοίταζε στα μάτια, ένωσε έναν κόμπο στο λαιμό γιατί αυτό το παράπονο δεν ήταν μόνο δικό του, αλλά, όλου του ορεινού πληθυσμού. Τον ξανακοίταξε και με απαλή φωνή του αποκρίθηκε:

— Άδικα χολοσκάς Κωσταντή. Όλοι μας έχουμε μερτικό απ'τ'αγαθά αυτού του τόπου. Γι'αυτό πρέπει να προσφέρουμε, με τον τρόπο του ο καθένας, και στον τόπο που βρέθηκε. Χάρη σε σας που βρίσκεστε σ'αυτά τα βουνά, τα ημερέψατε με την υπομονή σας, την εργατικότητα, την καλοσύνη, και κρατήθηκαν ελληνικά. Αυτά τα τραγούδια, τα κουδούνια και τα βελάσματα που αχολογούν στις ρεματιές είναι έργο δικό σας. Με τα στήθια σας φρουρείτε τα σύνορα της πατρίδας και κανένας δεν τα διαβαίνει. Μα κι αν κάποιος το τολμήσει πολύ γρήγορα το μετανιώνει. Συμβάλετε αποφασιστικά στην εθνική οικονομία, τον κουρβανά, με το δικό σας τρόπο (κρέας, γάλα, τυρί, ξύλα, κάρβουνο, μάρμαρα, παλικάριά κι εργατικότητα). Και το σπουδαιότερο Κωσταντή. Αν δεν υπήρχε το βουνίσιο ανθρώπινο υλικό, τα παιδιά σας, που κατεβαίνουν σε κάμπους και πόλεις και φρεσκάρουν κι ανανιώνουν το κουρασμένο και βασανισμένο αίμα, από τον κακό τρόπο ζωής και τη φθορά, να μπολιαστεί με βουνίσιο οξυγόνο, φυσική αντροσύνη, θα είχαμε εκφυλιστεί σα ράτσα. Από δώ άρχισε η ζωή, κι εδώ θα τελειώσει. Απ'αυτά τα βουνά δημιουργήθηκε η Ελλάδα, κι εδώ ψηλά γνώρισε την περηφάνια της, εδώ και τα προστατευτικά της κάστρα. Τώρα φαντάζομαι να κατάλαβες πως σωστά είναι μοιρασμένα από τη δημιουργική φύση, και μην παραπονιέσαι αγαπητέ Γέρο-Κωσταντή.

Συλλογισμένος κι άφωνος, άκουγε αχόρταγα, κι ύστερα αναστέναξε βαθιά κι είπε:

— Αχ δάσκαλε, πρώτη φορά τ'άκουσα αυτά, πως λογαριάζουν κι εμάς εδώ ψηλά στα βουνά. Δυο σπυριά γράμματα δεν έμαθα να διαβάζω, έχεις δίκιο. Αλλά γιατί μας ξέχα-

σαν; Λίγη μεγαλύτερη προκοπή δεν έπρεπε να'χουμε κι εμείς;

— Ναι γέρο-Κωσταντή. Κάποτε η Πολιτεία πρέπει ν'αντικαταστήσει τον κόνο σας με τη χαρά, το γέλιο, την αισιοδοξία και την προκοπή. Κάποτε η φετίτσα, το μερτικό της οικονομικής πίττας, πρέπει να μεγαλώσει και για σας, υπομονή.

— Σπουλάτ όρε δάσκαλε που είστε κι εσείς και μας ξετσιμπλιάζετε τα μάτια. Θα καρτερούμε και θα προσφέρουμε σαν τα έλατα του βουνού.

Ο ήλιος μάζεψε τις ακτίνες από τις πλαγιές και κρύφτηκε πίσω από τα κορφοβούνια, πήγε να πλαγιάσει. Ο γκιώνης άρχισε το θλιβερό τραγούδι, και τα τριζόνια τα νευρικά τους γρυλίσματα, νύχτωσε. Άιντε δάσκαλε καληνύχτα και σ'ευχαριστώ. Χαμογελώντας τον καληνύχτησε κι ύστερα χάθηκαν στο πυκνό σκοτάδι.

Συντροφιά με τη σκέψη

Του Δημήτρη Δημητριάδη

- Με την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου αναβαθμίζεται η εσωτερική λύτρωση, απλώνεται η συλλογική λειτουργικότητα και παίρνουν καινούργιες διαστάσεις οι αντιλήψεις για τη ζωή.
- Το κέντρο της καλλιτεχνικής σύλληψης βρίσκεται στο βίωμα.
- Η αγωνία του δημιουργού κορυφώνεται, όταν παραδίνω τα έργα του στους πολλούς και στην κρίση τους.
- Κανένας δε μπορεί να ευημερεί, μέσα σε μια κοινωνία πνευματικά υποσιτισμένη.
- Η πνευματική καλλιέργεια ξυπνάει το συναισθημα της ανάγκης.
- Με το σφυρί του υπερβατικού διαλογισμού, σφυρηλατείται ο λόγος της ουτοπίας.
- Το λειτούργημα της κριτικής, προϋποθέτει την απαραίτητη συνύπαρξη της ευθύνης και του ορθολογισμού.
- Ο δίκαιος έπαινος οπλίζει τη θέληση.
- Για να υπάρξει διάλογος πρέπει να στηρίξουμε τη γέφυρα της επικοινωνίας.
- Στην παράδοση βρίσκουμε διαχρονικά την εξεργασία της ζωής.
- Από τη στιγμή που ο καταναλωτισμός και το χρήμα συμπράξαν, ο καπιταλισμός βρήκε τον πραγματικό του εαυτό. Και η αποκάλυψη έγινε στο σώμα της κοινωνίας, με θύματα τα ίδια τα μέλη της.
- Παίζουμε με τους θεούς της δικής μας κατασκευής και προτίμησης.
- Το φως θα φωτίζει το σκοτάδι, όσο υπάρχει ζωή.

Απόψεις και παρατηρήσεις

Οι Νέοι μπροστά στη ζωή

(Απόσπασμα)

Λάμπρου Απ. Τατσιόπουλου

Η πολεμική ατμόσφαιρα ίδια, αιώνια τώρα, ίδιο διατηρεί το κλίμα του άγχους μιας παγκόσμιας ομίχλης. Ο ήλιος της ζωής, ανάλαφρο αποκαίδι μισοκόκκινο σε πυρκαγιάς καπνούς απάνω, αφήνει το μωρό απροστάτευτο στην κούνια, να ριγιάσει μες στις ομίχλης το υγρό και κρύο χνώτο, που νευριάζει το παιδί και ύπουλα, σαν την αρρώστια, τον έφηβο τον άντρα αποχαινώνει.

— «Υπομονή· θ' αλλάξει ο καιρός, παρηγορούν τους νιούς οι γέροι, και η ομίχλη θα χαθεί. Ωραία που είναι η φύση ολόγυρα!».

Οι νέοι αποτολμάνε και σηκώνουν, να πετάξουν, της φαντασίας τα φτερά, πέρα απ' τον ορίζοντα· αλλού. Μπροστά, ολόμαυροι καπνοί απ' τα ψηλά της αρχοντιάς φουγάρα, τους δρόμους πλημμυρίζουν, τις αυλές, και πνίγουν τα χαμόσπιτα και τα κατώγια. Και είναι οι δρόμοι σκοτεινοί και βρώμικοι από μπόχα πετρελαίου.

Ίδιο το Σήμερα είναι με το Χτες και τ' Αύριο ίδιο. Στο χέυλι ο καθ' ένας «... σε οικονομική ανεξαρτησία για να πετύχει μια καλύτερη ζωή», «χωρίς το «μέσον», χωρίς «κυκλώματα», με τις επαγγελματικές του σπουδές».

Όνειρο του νέου και της νέας η ευτυχισμένη ζωή. «... πιστεύει στο δισμό της οικογένειας η νέα, σ' έναν άνθρωπο, που θα την αγαπήσει τόσο πολύ, ώστε να ζήσει μαζί του όλη της τη ζωή».

Με τ' όραμα τούτο, οι νέοι μάχονται στη ζωή, για τη ζωή. Μακρινό το τραγούδι:

«Ήρθε πάλι η άνοιξη, ήρθαν τα λουλούδια. Πράσινα η γη φορεί και ανθίζει το κλαρί...».

Κρύο το χώμα ακόμα. Ο χειμώνας της οικονομικής κρίσης, άδριασε το κελάρι του σπιτιού, και το καλοκαίρι της «προγραμματισμένης» καινούργιας σοδειάς αργεί:

Μαγνάδι ολοσκοτεινό η μελαγχολία στη φέξη της ελπίδας. Πικρίζει η χαρά! Ο νέος μάχεται στην πάλη της ζωής. Μελετάει, μελετάει ώρες πολλές, άσωτες, τ' άσωτα χρήσιμα κι άχρηστα μαθήματα του σχολείου, του σπουδαστηρίου. Παλεύει, να περάσει την πόρτα κάποιας σχολής για το «χαρτί» της επιστήμης και του επαγγέλματός του, αλλά πόσες φορές τον κλωτσοπάτησαν άλλοι. Για να σηκώσουν, αποκαμωμένοι οι γονείς, κομματική σημαία. Μουσικιμένο στον ιδρώτα τους το ψωμί του παιδιού τους. Μια ψυχή έχουν· του τη χαρίζουν! Ας μισεί το ραγιαδισμό τους· κρίμα! Αξιοτέρα η πένα από την πάλια!... Λείπει το χρήμα, να χαρεί ο νιός το λίγο ελεύθερο χρόνο του με το φίλο, με την παρέα, θέλει να δουλέψει, αλλά... Να μορφωθεί θέλει. Μιράκι του κάποια ξένη γλώσσα και η μουσική, και η ζωγραφική, και η άσκηση του σώματος, αλλά... Όνειρό του γενικά «... η κοινωνική τακτοποίηση μέσα από βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου και την εξάλειψη της οικονομικής ανασφάλειας και του φόβου της ανεργίας, αλλά... Και πληγώνεται στη μάχη της ζωής ο νέος. Τα σακάτικα άλογα, τα τυφλά, γυρίζουν τα μηχανοπήγαδα, λένε οι αρχόντοι. Φαρμακερά βόλια στο κεφάλι του τα περιοδικά, τα έντυπα και τα θεάματα του σεξ, του πιστωλιού, του ναρκωτικού, πληγώνουν μυαλό, ψυχή και σώμα. Διόλος σακάτης και «τυφλός» του άρχοντα πως να μη γίνει; Στις 8 Δεκέμβρη 1984 πέντε ομιλητές στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και στα πλαίσια του Β' Διεπιστημονικού Συνεδρίου, που οργάνωσε το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού με θέμα «Έφηβος και Υγεία», για σεξουαλική δραστηριότητα των εφήβων της Ελλάδας από 30 ως 74%, μίλησαν με τρομερές συνέπειες στ' αφροδισία και τις επικίνδυνες εγχομοσύνες με τα θανατερά προβλήματα τα βιολογικά, τα συναισθηματικά, τα οικογενειακά, τα κοινωνικά. Απέραντο, πέρα από το κατώφλι του σπιτιού, του σχολείου, της εκκλησίας, οικονομικό το πεδίο της μάχης, όπου ηρωικά μάχονται οι νέοι για τη «Νέα Ζωή». Σε «αγγώδικη υπερπροστασία» σπιτική, περιορίζονται οι γονείς. Την πένα δεν την αφήζουν. Φωνή δεν σηκώνουν. Έτσι οι σύλλογοι γονέων, ότι ένα υπόμνημα στην Κυβέρνηση για ένα καλό περιοδικό, ένα καλό βιβλίο, ένα θέαμα θαιμάσιο. Η συμπόνια των δασκάλων φουντώνει μέσα στο σχολείο. Ούτε ένα συνέδριο παιδαγωγικό. Ούτε μια συνέλευση συλλόγων ή εκπαιδευτικών αρχή, δεν πήρε την απόφαση να εκθέσει τη βλαβερή επίδραση τέσων περιοδικών και πλημμυρίζων πρακτορείων και βιβλιοπωλείων, δηλητηριάζοντας (τα περισσότερα...

Αντιστασιακή Λογοτεχνία

Πρωτότυπα συγκλονιστικά Διηγήματα
 «Σχολείον Εθνικής Αναμορφώσεως»

Του Βασίλη Φυτσιλή

Είχε σχεδόν σουρουπώσει. Μας είχαν αραιώσει, και μας έστησαν έναν-έναν στα βράχια, φορτωμένους με τα πράγματά μας. Δε βλέπομασταν καλά καλά μεταξύ μας. Μόλις διέκρινα μακριά μέσα στο μισοσκοτάδο το Σταύρο, που τον «διαφώτιζε» ένας αλφαμίτης, τότε με λόγια και τότε με γροθιές και με κλωτσιές.

Στεκόμουν ακίνητος σε μια πλακερή πέτρα, κρατώντας στο ένα χέρι τη βαλιτσούλα μου και στο άλλο ένα μικρό μογαλάκι. Μιαμισολυωμένη κουβέρτα δεμένη από πάνω σταυρωτά, και μέσα λίγα εσώρουχα, ένα πουκάμισο, ένα ζευγάρι κάλτσες.

Ένας μάγειρας, με τη φόρμα του γιομάτη μουτζούρες απ' τα καζάνια, φάνηκε νά'ρχεται προς το μέρος μου. Είχε στη μασχάλη του μια μακριά σπάτουλα του μαγειρείου, και περπατούσε σχεδόν ξένιαστος, σιγοςφυρίζοντας ένα σαχλό «μάγκικο» σκοπό.

Κοντοστάθηκε λίγο καθώς περνούσε δίπλα μου, σα να ήθελε κάτι να με ρωτήσει, και να συνεχίσει το δρόμο του.

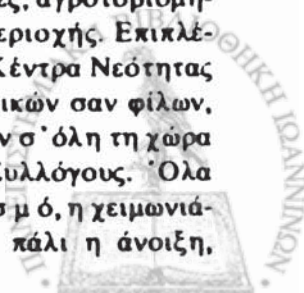
— Εσύ δε θα υπογράψεις, ρε φίλε; Είπε σχεδόν αδιάφορα.

— Οχι...

Δεν πρόφτασα να πω ολόκληρο το «όχι». Μια ξαφνική μπουριά μου τίναξε κέρα τα σα-

ρα) νέους και νέες, με διδαχές βίας, πιστολιού, πολέμων, σεξ και ναρκωτικού και αφαιρώντας από τις παλάμες των νέων το χαρτζιλίκι για τα χρηματοκιβώτια της αντεθνικής εκδοτικής κερδοσκοπίας. Η πόλη, η κωμόπολη και το χωριό, δεν έχουν την επιτροπή κρίσης του θεάματος. Σχολείο για το σχολείο, ο κινηματογράφος, το θέατρο, η τηλεόραση· άλλης α γ ω γ ή ς σχολείο αυτό το σημερινό...

Πολύ αίμα πότισε ως τώρα τη γη. «Νέα Ζωή»! φωνάζουν οι νέοι. «Οι κινητοποιήσεις φοιτητών, σπουδαστών, μαθητών, με αίτημα την αναβάθμιση των σπουδών» με «μέτρα για την ανεργία», σημαίνουν επαναστατικό οργασμό για μια νέα ζωή (άσχετα αν την επανάσταση την πυροδοτεί η κομματική πολιτική). Στο Πολυκλαδικό Λύκειο, που ονειρεύονται, σμίγει η επιστήμη με το επάγγελμα και το άγχος του φόρτου περιττών μαθημάτων δίνει τη θέση του στη χαρά της ελεύθερης απασχόλησης, της προαιρετικής μάθησης, της ψυχαγωγίας, της επικοινωνίας με τη ζωή. Τα ολίγα κλαδικά μαθήματα, θεσμοθετημένα σαν ειδικά επιστήμης και επαγγέλματος υποχρεωτικά, είναι εύκολο να διδάσκονται, να μελετώνται και ν' αποδίδονται από το μαθητή, το σπουδαστή, το φοιτητή, τις πρωινές ώρες στο σκολεϊό. Ο απογευματινός ελεύθερος χρόνος αρκεί να φέρει και πάλι το νέο στο γνώριμό του χώρο, για μια προαιρετική εγκυκλοπαιδική μόρφωση σε διάφορα της εκλογής του μορφωτικά τμήματα, όπως: γλώσσας, μουσικής, θεάτρου, κοινωνικών επιστημών, πολιτικής και οικονομικής μόρφωσης, ιστορίας και θρησκευμάτων, εργαστηριακής απασχόλησης, συνεταιριστικής και συλλογικής διαφώτισης, μελέτης και άλλα. Η διάλεξη του εκπαιδευτικού, του επιστήμονα, τα οπτικοακουστικά μέσα, τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας, το βιβλίο και το περιοδικό της σχολικής βιβλιοθήκης, η διαλεκτική, προϋποθέτουν και ευχάριστη ατμόσφαιρα στην προαιρετική απογευματινή μόρφωση των νέων. Η επιστημονική αξιοποίηση του απογευματινού ελεύθερου χρόνου μπορεί να περιλάβει στο ωρολόγιο πρόγραμμα της προαιρετικής μόρφωσης επισκέψεις σε βιοτεχνίες, βιομηχανίες, αγροτοβιομηχανίες, συνεταιριστικές εκμεταλλεύσεις, καλλιέργειες, βιοτόπους κλπ, της περιοχής. Επιπλέον, όπου διδακτηριακές συνθήκες το επιτρέπουν, μπορεί να στεγάζονται και Κέντρα Νεότητας για την ψυχαγωγία των νέων με τη συμμετοχή και των νεότερων εκπαιδευτικών σαν φίλων, ώσπου με τη φροντίδα του Υπουργείου Παιδείας και της Νέας Γενιάς ιδρυθούν σ' όλη τη χώρα από τους Δήμους, τις Κοινότητες, και τους κατά τόπους Εκπολιτιστικούς Συλλόγους. Όλα δυνατά, αλλά χωρίς επιστημονικό επαγγελματικό προσανατολισμό, η χειμωνιάτικη μαύρη νύχτα δεν τελειώνει: και το τραγούδι το μακρινό... «Ήρθε πάλι η άνοιξη, π ρ ά σ ι ν α η γη φορεί...», γρήγορα θα σβήσει.

γόνια? Κάτι κρατσάνισε μέσα στο στόμα μου, και με πήραν τα αίματα.

— Όχι ε;... Ούρλιαξε, και η όψη του άλλαξε με μιας χρώμα. Άλλη κουβέντα δεν ξέρει να πει το ξερό σας!... Καθίκια του κερατά!... Εμείς δηλαδή που υπογράψαμε, τι είμαστε ρε; Προδότες είμαστε;

Έπιασε με τα δυο του χέρια τη σπάτουλα, που ήταν σχεδόν σαν κουπί από βάρκα, και μου έδωσε μια με την πλατιά της άκρη απάνω στις κλειδώσεις, ακριβώς πίσω απ' τα γόνατα.

Τα ποδάρια μου λύγισαν μπροστά, κι έπεσα μπρούμυτα απάνω στην πλακερή πέτρα, μαζί με τη βαλίτσα και το μπογαλάκι μου.

— Τσακίσου, σήκω απάνω! Μούγκρισε, με φωνή εντελώς αλλιώτικη τώρα. Πού μου ξάπλωσες για ύπνο... Από τώρα θα κοιμηθείς, ρε τεμπέλη;... Απόψε έχουμε γλέντι. Χοροσπερίδα!...

Σηκώθηκα με κόπο. Έπιασα πάλι με το ένα χέρι τη βαλίτσα μου και με τ' άλλο του μπογαλάκι. Σήκωσα το κεφάλι μου, καθώς στεκόμασταν μούρη με μούρη, και τον κοίταξα στα μάτια. Ένα ποτάμι φουρτουνιασμένο ξεχειλίζει και μ' έπιγε μέσα στο στήθος, και ψηλά, στο καρύδι του λαιμού. Και μόλις πισωπάτησε κι έκανε να ξανασηκώσει τη σπάτουλα, παράτησα με μιας βαλίτσα και μπογαλάκι, και την άρπαξα με τα δυο μου χέρια.

Για μια στιγμή ξαφνιάστηκε. Έμεινε ακίνητος. Κρατούσαμε έτσι κ' οι δυο μαζί, με τα τέσσερα χέρια τη σπάτουλα ανάμεσά μας, και κοιταζόμασταν στα μάτια.

Μα η δύναμή του θα ήταν δεκαπλάσια απ' τη δική μου. Στριφογύρισε μια τη σπάτουλα με το ένα χέρι, και τη λευτέρωσε απ' τα δικά μου. Με τίναξε με δύναμη και με πέταξε πέρα, σαν παιγνιδάκι.

Στάθηκε για λίγο να με κοιτάει, με τα μάτια γεμάτα απορία. Ύστερα έμπηξε κάτι χάχανα, δείχνοντας τα κίτρινα δόντια του, και φώναξε στον αλφαμίτη που έδερνε πιο κάτω το Σταύρο.

— Ρε συ, Πέτρο!... Για δεξ ρε ένα τζίνι... Έλα δω, ρε, να σπάσεις πλάκα. Μου άρπαξε τη σπάτουλα απ' τα χέρια! Να με αποπλίσσει, ο μπάσταρδος... Ακούς; Να με αποπλίσσει!... Αντίσταση κατά της αρχής, που λένε...

Κατάλαβα αμέσως το λάθος μου. Συγκέντρωσα στη στιγμή τον εαυτό μου. Έπιασα ξανά τα πράγματά μου, και στάθηκα ακίνητος να κοιτάζω πέρα μακριά, μέσα στο σκοτάδι.

«... Και να τους κοιτάζεις μοναχά στα μάτια αυτούς τους ανθρώπους, είναι μεγάλη πρόκληση», σκέφτηκα.

Ήρθε κι ο άλλος κοντά μου.

— Αλήθεια, μωρέ!... Έκανε τάχα με θαυμασμό. Τη σπάτουλα!

Να σ' αποπλίσσει ε;... Βρε τον ιστρούχτορα, τι θα παθαίναμε... Είπε ύστερα, κάνοντας μια γκριμάτσα και χουφτώνοντας με την παλάμη το σαγόνι του.

— Αυτός, να ξέρεις, θα είναι απ' τους αρχηγούς! Της κολεχτίβας άνθρωπος να πούμε, γύρισε κι είπε με σημασία στο μάγερα.

Με ζύγιασε για λίγο με το μάτι του, από πάνω ως κάτω.

— Δεν πειράζει..., έκανε ύστερα, αλλάζοντας τόνο. Άστον σε μένα, και... περιποιησου εσύ τον άλλον.

— Τους αρχηγούς εμείς τους προσέχουμε. Τους σεβόμαστε να πούμε. Έλα, συναγωνιστή, είπε ύστερα σε μένα, με ύφος σχεδόν φιλικό. Προχώρα. Να σε βλέπουμε εκεί με τους αρχηγούς, για να μη μας χαλάσεις και τους άλλους...

Ούτε στιγμή δε φαντάστηκα πως θα τη γλίτωνα, τόσο φτηνά. Όμως, προχώρησα στην κατεύθυνση που μου έδειχνε.

Κατηφορίσαμε λίγα βήματα πάνω στα βράχια, άκρη άκρη στη θάλασσα. Και σε μια στιγμή, όπως περπατούσε δίπλα μου, μου δίνει μια στα πλευρά με την αρβύλα του, και βρέθηκα μέσα στο νερό. Βούτηξα σχεδόν ολόκληρος. Κι όταν η θάλασσα με ξανασήκωσε, γαντζώθηκα με τα δάχτυλα από ένα βράχο, για να μην ξαναβουλιάξω.

— Τσιογλάνι... Μουρμούρισε μες απ' τα δόντια του, και τίναξε τα χέρια του, χτυπώντας πάνω κάτω τις παλάμες, σα να ξέμπλεξε από κάποιον ενοχλητικό μελά.

Η βαλίτσα και το μπογαλάκι μου έπλεαν δίπλα μου, μισοβουλιαγμένα στο νερό. Μα εγώ, κολλημένος απάνω στο βράχο, προσπαθούσα και με τα δυο μου χέρια να κρατιέμαι, για να μη βουλιάξω.

Έκατσε απάνω σε μια πέτρα, και άναψε τσιγάρο. Φουμάριζε με το πάσο του, και φυσούσε τον καπνό, σηκώνοντας το κεφάλι του ψηλά κατά τον ουρανό. Μ' άφησε έτσι κάμποση ώρα, χωρίς καθόλου να μου δίνει σημασία.

Τέλειωσε το τσιγάρο του, κ' ύστερα πέταξε το αποτσιγάρο δίπλα μου, μέσα στο νερό.

— Λέγε, ρε. Θα υπογράψεις, να τελειώνουμε;

Τα χέρια μου είχαν κουραστεί γαντζωμένα απάνω στο βράχο, και το κορμί μου άρχισε να τρέμει απ' το κρύο, απ' την προσπάθεια που έκανα, να κρατάω το κεφάλι μου όξω απ' το νερό.

— Δεν απαντάς;... Είπε ο αλφαμίτης, σκύβοντας από πάνω μου.

Δεν απαντάς, ε;... Αλλά, εγώ, το δεν απαντάς το ξηγάω «ΟΧΙ». Το λοιπόν!...

Χούφτωσε με τα δυο του χέρια το γιακά απ' το σακάκι μου και μ' έσυρε όξω απ' το νερό. Έτσι σβαρνώντας μ' έβγαλε πιο πάνω και μ' άφησε δίπλα σ' ένα σωρό κουλούρες από αγκαθερό συρματοπλέγμα. Είχαν περιστέψει, φαίνεται, απ' τις περιφράξεις που έκαναν γύρω στο στρατόπεδο, και τις παράτησαν εκεί να σκουριάζουν.

— Έλα!... Πρόσταξε μισο-αστεία μισο-σοβαρά. Τώρα θα κάνουμε... αγκαλίτσες με τα συρματοπλέγματα!... Και μ' έσπρωξε μπρούμυτα απάνω στις κουλούρες.

Με δυο κομμάτια απ' το ίδιο το συρματοπλέγμα μου έδεσε σφιχτά και τα δυο χέρια απ' τον καρπό, και με τέντωσε έτσι σαν «εσταυρωμένο» απάνω στα συρματοπλέγματα.

Σταμάτησε πια να με ρωτάει αν θα υπογράψω. Ξετύλιξε απ' τη μέση του κάτι σα ζωστήρα, σα βούρδουλα, και άρχισε να με χτυπάει, ήσυχα και ρυθμικά. Ξεκίνησε απ' τις πλάτες, κατέβηκε «Βήμα-βήμα» ως κάτω στα ποδουριά μου, και ξανά προς τα πάνω, το ίδιο «δρομολόγιο».

Με κάθε βουρδουλιά, τα μυτερά αγκάθια του συρματοπλέγματος μπηχνονταν λίγο λίγο, όλο και πιο βαθιά, στα χέρια μου και σ' όλο το κορμί.

Τρεις ή τέσσερις φορές μπόρεσα να μετρήσω εκείνο το μακάβριο «σουλάτσο» του βούρδουλα απάνω στο κορμί μου. Και ύστερα...

Ύστερα, δε συνέβαινε πια τίποτα...

Ύστερα, ήρθε η άνοιξη... Τα χελιδόνια. Χιλιάδες χελιδόνια!... Ψαλιδίζουν χαρούμενα με τα γλήγορα φτερά τους τον καταγάλανο ουρανό του χωριού μας...

... Πρώτα πρώτα στη Σέκλιζα έρχονται τα χελιδόνια!...

Νάτα τώρα... Αραδιασμένα στα σύρματα, στα τηλεγραφόξυλα. Λένε, λένε, και δεν τα σώνουν...

Δυο φωλιές είναι από κάτω απ' το μπαλκόνι το δικό μας. Νάτα... Τη μία, τη μισοχαλασμένη, έπιασαν και τη χτίζουν πάλι. Τη διορθώνουν...

... Μα, δεν το είχαν κάψει το σπίτι μας οι Σούρληδες, Οι Βουρλάκηδες;... Δεν το έκαψαν. Ωραία!...

... Να κι ο πατέρας... Που έλεγαν ότι τον έκλεισαν μέσα στο σπίτι, για να τον κάψουν

ζωντανό.

... Δεν τον έκαψαν!

... Ωραία...

Κάποιος με κλώτσησε στο πλευρό. Με κούνησε πέρα-δώθε με την αρβύλα του.

— Ζει ακόμα, το ψοφίμι...

— Μπα, είναι γερός. Ας τον βλέπεις έτσι... Σκέτο γιατί είναι. Εφτάψυχο...

Τ'άλογα σκάβουν ανυπόμονα το χώμα με τα πέταλά τους. Δασιμοπατάνε στη μικρή πλατεούλα, μπροστά στο σπίτι μας, και βγάζουν απ' τα κόκκινα ρουθούνια τους σύνεφο τον αχνό...

«Έλληνες ακολουθείστε των ανταρτών τη φωνή»...

... Τι Σούρληδες και Βουρλάκηδες μου λες τώρα... Αυτοί είναι οι δικοί μας, οι καβαλάρηδες. Το Θεσσαλικό Ιππικό!... Μόλις γύρισαν απ' τον κάμπο. Δε βλέπεις τ'άλογά τους, καταιδρωμένα;... Και τα νύχια τους, τις «οπλές» τους, γιομάτα κουρνιαχτό απ' τα χωράφια και τους χωματόδρομους...

Ναι, αυτός εκεί στη μέση είναι ο καπετάνιος. Ο Μπουκουβάλας!... Κοίτα αφρούς που βγάνει απ' το στόμα τ'άλογό του... Πώς το λέει, να δεις... Ένα τούρκικο όνομα... Αχ-μέτ... Μεχμέτ...

Έφεραν έναν τενεκέ γιομάτον θαλασσόνερο, και μου το άδειασαν όλο μεμιάς απάνω στο κεφάλι μου.

Τινάχτηκα, και άνοιξα το στόμα μου, για να πάρω ανάσα. Να μη με πνίξει το νερό.

Το κορμί μου είχε παγώσει, κι έτρεμα ολόκληρος. Σουβλιά και βελόνες με τρυπούσαν απ' όλες τις μεριές. Σα να έπεσαν απάνω στο κορμί μου χιλιάδες μυρμηγκια, και βάλθηκαν να τσιμπάνε, να τσιμπάνε...

— Θα πεις το «ναι» καμιά φορά, βρε κωλόπαιδο, να τελειώνουμε;... Άντε! Θα μας ξημερώσεις απόψε, εδώ στ' αγιάζι...

Κι αφού δεν έπαιρναν απάντηση, σταματούσαν τα λόγια και άρχιζε πάλι το «έργο» του ο βούρδουλας.

Μα δεν τους φοβόμουν πια. Ήξερα εγώ τη δουλειά μου. Με μιας περνούσα πετώντας θάλασσες και στεριές, κι έφτανα πάλι, σαν ταξιδιάρικο πουλί, στο χωριό μας...

Στα χελιδόνια... στ'άλογα... Στον απέραντο κάμπο μας!... Κι άστους αυτούς να ψάχνουν να με βρουν...

Εγώ, καβάλα με μια κατακόκκινη φοράδα,

καλπάζω, μαζί με τους άλλους καβαλάρηδες, μέσα στη μάχη της σοδειάς!...

Με μια αραβίδα στον ώμο και με το στήθος μου γιομάτο φυσεκλίκια, σταυρωτά, τρέχω ψηλά στη ράχη του Ίταμου, μαζί με τους πρώτους αντάρτες του Νικηταρά...

«της Λευτεριάς τ' αγέρι φυσάει εμπρός, εμπρός!...».

... Φυσάει... Και κάνει μια ψύχρα εδώ πάνω... Μια ψύχρα... Ένα διαβολεμένο κρύο, που σου παγώνει τα κόκαλα...

Μα εγώ τραγουδάω! Όλο τραγουδάω...

«Πες τε το πουλιά κι ανέμοι τώρα ο τύραννος ας τρέμει!...»

Μ' ένα φαρδί πινέλο και μ' ένα κουτί μπογιά στο χέρι, γράφω πέρα-πέρα στην ήμερη πλαγιά, μεγάλα κάτασπρα συνθήματα. Με κεφαλαία γράμματα!...

«ΟΤΑΝ ΟΙ ΛΑΟΙ ΞΥΠΝΟΥΝ, ΟΙ ΤΥΡΑΝΝΟΙ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ»!

— Γράφεις;... Γράφεις συνθήματα;... Μπράβο! Γράψε...

— Να, γράψε και δω, Γράψε και δω.

... Γράφω... Και βέβαια γράφω... Το βεβαιώνω. Και το υπογράφω...

Βασίλης Φουτσιλής
2η Δεκαρχία, ΕΠΙΟΝ Σέκλιζας!

.....
Ύστερα από τρεις μέρες, μπορούσα πια να βγαίνω απ' το αντίσκηνο. Και να περπατάω μόνος μου. Χωρίς να με κρατάει κανένας...

Μας συγκέντρωσαν όλους κάτω στην «πλατεία» του κλωβού. Με το ένα μάτι μου, που μπορούσα πια να τ' ανοίγω, παρακολουθούσα το «διαφωτιστή», που τον είχαν τοποθετήσει για δάσκαλο στον «κλωβό των ανηλίκων». Να μας κάνει μάθημα «ηθικής αγωγής» και «εθνικής αναπροσαρμογής»...

— Τώρα, ας κοιτάξουμε όλοι μπροστά!... Ό,τι έγινε, έγινε. Η Ελλάδα είναι καλή και στοργική μητέρα. Αλλά είναι και λιγάκι αυστηρή, όπως πρέπει άλλωστε να είναι κάθε μητέρα...

Αν εξιτράπησαν και λίγο τα όργανα, και έπισε και κανένα χαστουκάκι παραπάνω, ας τα ξεχάσουμε. όλα!...

Η πατρίς σας θέλει αγνά και περήφανα ελληνόπουλα. Γι' αυτό σας απέσπασε από τα νύχια του ψυχοφθόρου κομμουνισμού, και σας αγκάλιασε, πάλι με αγάπη και στοργή.

Ύστερα «έλαβε το λόγο» ένας ανθυπολοχαγός, «δάσκαλος» κι αυτός, του «γραφείου ηθικής αγωγής». Και μίλησε «από μέρους της διοικήσιως».

Εδώ, εις αυτό το σχολειόν της εθνικής

αναμορφώσεως, το θαύμα αυτό της νεωτέρας ιστορίας μας που λέγεται Μακρόνησος, θα συνέλθετε.

Και, σαν τον άσωτο υιό του ευαγγελίου, θα ξαναβρείτε τον εαυτό σας.

Σαν αγνά και τίμια ελληνόπουλα, θα ξαναγυρίσετε στους κόλπους της μητέρας πατρίδος, που τόσο τη στενοχωρήσατε και την πικράνατε, με το πείσμα και την επιμονή σας... Και την αναγκάσατε, παρά τη θέλησή της, να λάβει ορισμένα κάπως πιο σκληρά μέτρα, για να σας συνετίσει...

Αλλά, τώρα που... τακτοποιηθήκατε, όλα θα πάνε καλά. Δεν πρόκειται να σας ενοχλήσει πια κανείς...

— Τι θέλετε να πείτε; Τον έκοψε ένα παιδί, σμίγοντας τα φρύδια. Εγώ δεν ξέρω να έκανα καμιά «τακτοποίηση».

Ο «δάσκαλος» δεν έδωσε άλλες εξηγήσεις.

Μα εμείς καταλάβαμε. Η υποψία που μας δάγκωνε απ' την πρώτη μέρα την καρδιά, ήταν τώρα πια η πικρή αλήθεια. Είχαμε υπογράψει...

Οι Ξεροκέφαλοι

Διήγημα του Ερρίκου Βλάχμπεη

Άδειασε και γέμιζε σαν ένα κανάτι. Αφού τέλειωνε το ένα βιβλίο κι ένιωθε πως αυτά πού'χε μέσα του τά' βγαλε στο χαρτί και ξαλάφρωσε, η ζωή σα βρύση άρχισε πάλι να τον γεμίζει με νέες συγκινήσεις, με νέα προβλήματα, με νέες εμπειρίες και ξανάνωθε την ανάγκη ν' αδειάσει. Κι αυτό θα συνέχιζε — όσο θα ζούσε — όπως στη φύση οι χειμώνες και τα καλοκαίρια.

Αυτά σκεφτόταν ο Άγγελος έχοντας μπροστά του τα χειρόγραφα απ' το καινούργιο π' άρχισε βιβλίο του. Το υλικό που χρησιμοποιούσε τό'χε μαζεμένο από χρόνια. Τό'χε στη σειρά, όπως ο τεχνίτης τα εργαλεία του πάνω στο μπάγκο. Αυτό το υλικό ήταν η μαγιά, ήταν το προζύμι, ήταν το ψωμί της ιστορίας. Ήταν η αγωνία, ήταν το αίμα, η κραυγή χιλιάδων ανθρώπων.

Τέλειωσε το τσιγάρο του που κάπνιζε, μα το χέρι του δεν έλιγι να συνεχίσει. Σκέφτονταν, ξανασκέφτονταν ένα σκοτεινό σημείο, που δεν ήταν τόσο σκοτεινό, όσο θλιβερό. Έπρεπε να γράψει για τη λιγοψυχία του πατέρα του, για την προδοσία του πατέρα του, γύρω στις αρχές του '44 που έγινε αιτία να πιαστούν και να εκτελεστούν αρκετοί σύντροφοί του. Σηκώθηκε, έκανε μερικά βήματα μέσα στο γραφείο, έβαλε το σακάκι του και βρέθηκε να περπατά στο δρόμο.

Τριάντα χρόνια πέρασαν από τότε. Το γεγονός

του πατέρα του σκεπάστηκε απ'τη σκόνη του χρόνου, αποξεχάστηκε και κανείς δεν το θυμόταν. Αν ρωτούσε μερικούς απ'αυτούς τους ανθρώπους, που πέραναν βιαστικοί από δίπλα του, για την εποχή εκείνη, πολύ λίγα πράγματα θα μπορούσαν να του απαντήσουν κ' ίσως τα όσα ήξεραν να μην ανταποκρίνονταν στην αλήθεια. Έπρεπε αυτός να ζωντανέψει εκείνες τις μνήμες, και με ταλέντο που διέθετε να δώσει σ'αυτές πνοή, να τις αναστήσει, να παρουσιάσει ανάγλυφη όλη εκείνη την εποχή, με τους ανθρώπους της και τους αγώνες που έκαναν, για να κερδίσουν τη λευτεριά τους.

Πήγαινε να συναντήσει έναν τέτοιο άνθρωπο, ένα χτυπημένο γεροπλάτανο, που πολλά πέρασε, αλλά άντεξε και πολλά ήξερε. Το καφενείο, που μπήκε, έμοιαζε με νεκρολίμανο, που βλέπεις αραγμένα θεόρατα καράβια να σαπίζουν στην ακινησία τους. Όλοι οι πελάτες ήταν συνταξιούχοι. Τον είδε σκυφτό, ολόμονο σε μια γωνιά να πίνει τον καφέ του. Κάθισε πλάι του.

— Τι κάνεις μπάρμπα-Λιόντη; Τον ρώτησε.

— Σου 'σαι Άγγελε; Τι πάλι σε βασανίζει; Δεν έχω άλλα βρε παιδί μου, στα είπα όλα, όσα ξέρω.

Χαμογέλασε. Είχε δίκιο. Τον άνθρωπο αυτόν τον ξεσπλάχνιασε, τον στράγγισε. Ότι, ήξερε, όλα του τα πήρε.

— Μπάρμπα-Λιόντη, μόνο για τον πατέρα μου θέλω να σε ρωτήσω.

— Σου τα είπα, δεν σου τα είπα;

Του τα είπε κι ο μπάρμπα-Λιόντης, του τα είπε κι ο Μάνθος κι ο μπάρμπα-Σωτήρης, που τώρα έχουν πεθάνει, μ'αυτός δεν ήθελε να το πιστέψει. Λίγους μήνες πριν την απελευθέρωση η γκεστάπο είχε πιάσει τον πατέρα του, τον βασάνιζε νύχτα και μέρα, ώσπου δεν άντεξε και πρόδωσε.

Τον πατέρα του τον θυμόταν πάντα γελαστό και πρόσχαρο. Και στον καιρό της κατοχής ακόμα — μικρός αυτός και δεν πολυκαταλάβαινε κείνα τα δύσκολα χρόνια — ο πατέρας του, του μιλούσε με θάρρος και τού'λεγε για παραμύθια τα όσα ζούσε, έλπιζε κι ονειρεύονταν. Πόσες φορές μ'αυτά τα παραμύθια τον έκανε να ξεχνά την πείνα του. Τον έπαιρνε στο κρεβάτι και του μιλούσε με τις ώρες, ώσπου στο τέλος τον έπαιρνε ο ύπνος.

— Δεν έχεις τίποτ'άλλο να μου πεις, μπάρμπα-Λιόντη; Τον ξαναρώτησε.

— Εγώ, Άγγελε, στα είπα όλα. Ψάξε να βρεις, αν ζει κανείς άλλος και ρώτα τον.

Άφησε το μπάρμπα-Λιόντη και ξαναβρέθηκε στο γραφείο του. Όσο κι αν δεν ήθελε να το πιστέψει, ήταν μια αλήθεια. Αυτός, από κείνο τον καιρό, θυμάται μόνο τη μάνα του, που έβγαίνε έξω κι έλειπε με τις ώρες. Κι όταν γύρναγε στο σπίτι, ξέσπαγε σ'ένα κλάμα βουβό, που της τράνταζε τους ώμους. Όσο κι αν προσπαθούσε να κρυφτεί, αυτός την παρακολουθούσε με τη ματιά του και πάντα έβλεπε αυτό το βουβό κλάμα της.

Θυμάται πως όταν γύρισε ο πατέρας σπίτι, η

μάνα έπαψε να κλαίει, ύστερα ήρθε κ'η απελευθέρωση κι ο κόσμος άρχισε να ζει καλύτερα. Μόνο που ο πατέρας είχε αλλάξει. Όχι πως δεν τον αγαπούσε, αλλά έπαψε να του λέει παραμύθια. Στέκονταν πολλές φορές βουβός, αφηρημένος με τις ώρες κι όταν αυτός πήγαινε κοντά του, εκείνος έπιανε το προσωπάκι του στα δυο του χέρια, τον κοίταζε κ'ήταν σα νά'θελε να μαντέψει το μέλλον μέσα στα δυο του μάτια. Το μέλλον που δεν τον πρόλαβε. Αρρώστησε και μέσα στο χρόνο πέθανε. Ίσως αυτό το γεγονός ήταν, που οδήγησε κι αυτόν και τη μητέρα του τόσο νωρίς στον τάφο.

Το χτύπημα του τηλεφώνου τον έβγαλε απ'τις στενάχωρες αυτές σκέψεις. Ήταν ο φίλος του ο Ζάχος. Τον καλούσε να φάνε μαζί το μεσημέρι. Η πρόσκληση του φίλου του ήταν γιαυτόν μια διέξοδος, ήταν μια φυγή. Στην ψυχική κατάσταση που βρισκόταν, του ήταν αδύνατο να γράψει.

Καθώς τρώγανε, ο Ζάχος τού'πε την αιτία, που τον έσπρωξε να τον καλέσει.

— Όχι Ζάχο, αυτό το βιβλίο πρέπει να το γράψω.

— Μη παίζεις με τη φωτιά. Έμαθα, από θετικό πρόσωπο, πως αν το γράψεις θα σου κάνουν κακό. Τόσα απειλητικά τηλεφωνήματα έχεις πάρει, θέλεις να χάσεις τη ζωή σου;

Σταμάτησε να τρώει και τον κοίταζε. Ίσως και νά'χε δίκιο ο φίλος του. Αυτός όμως πήρε την απόφαση και τίποτα δε μπορούσε να τον σταματήσει.

— Δεν τους φοβάμαι. Εκείνο που με τυραννά περισσότερο, είναι η προδοσία του πατέρα μου.

— Γιαυτό σου λέω, αν δεν το γράψεις, γλυτώνεις κι απ'τις σκέψεις, που σε βασανίζουν, γλυτώνεις, κι απ'αυτούς, πού'χουν αφηνιάσει.

— Φοβούνται την αλήθεια, οι σαλτιμπάγκοι, μα δεν θα μου γλυτώσουν. Τόσα χρόνια μαζεύω αυτό το υλικό. Αυτό το βιβλίο, Ζάχο θά'ναι δυναμίτης, που θ'ανατινάξει όλους αυτούς τους παλιάτσους απ'τις θέσεις τους.

— Είσαι ξεροκέφαλος, τού'πε αγανακτισμένος ο Ζάχος.

— Μακάρι κι ο πατέρας μου να ήταν ένας ξεροκέφαλος, όπως τόσοι, που πέθαναν αλύγιστοι μέσα στη σιωπή τους. Πρέπει να ξέρεις φίλε μου, πως τη λευτεριά μας, τη χρωστάμε σε κάτι τέτοιους ξεροκέφαλους.

— Τι να σου πω, ψιθύρισε αμήχανα ο Ζάχος.

— Να μη μου πεις τίποτα. Φεύγω τώρα και σ'ευχαριστώ για το τραπέζι, που μου'κανες.

Βρέθηκε πάλι στο δρόμο. Ήταν μια ανοιξιάτικη γλυκειά μέρα, που σαν ερωτευμένη κοπέλα σ'έπιανε απ'το χέρι και σε τραβούσε μακριά απ'την πολυθόρυβη πολιτεία. Περπάτησε, περπάτησε και τα βήματά του τον έφεραν στο σπίτι, που κάθονταν στα χρόνια της Κατοχής. Τώρα, στη θέση του χαμηλού εκείνου σπιτιού, ορθώνονταν μια θεόρατη πολυκατοικία. Αυτούς τους δρόμους θα διέσχιζε ο πατέρας του, φορτωμένος

την πίκρα στα δυο του μάτια. Μετά από τα παραμύθια, του έμειναν ζωντανά στη θύμησή του τα δυο λυπημένα του μάτια. Έτσι όπως τα φέρνει μπροστά του προσπαθεί να τα ερμηνεύσει. Είχαν ένα ερωτηματικό, ζωγραφισμένο με τη μοχλιά της λύπης. Είχαν μια απορία, καρφωμένη σα βέλος δηλητηριασμένο. Είχαν όλα κείνα τα σημάδια του πόνου, που μπορεί νά'χει ένας άνθρωπος, που δέχτηκε την περιφρόνηση του κόσμου. Τό'ξερε πως με το βιβλίο του θα ξέθαβε αυτό το γεγονός και θα κάρφωνε τον πατέρα του για πάντα στο σταυρό της προδοσίας, θα τον άφηνε γυμνό και ντροπιασμένο στα μάτια των ανθρώπων. Ήταν σκληρό, ήταν πικρό, ήταν όμως η αλήθεια.

Εκεί, πιο κάτω, ένα σπιτάκι μικρό, που ξέφυγε απ'τη μανία των εργολάβων, τράβηξε την προσοχή του. Ένα γεροντάκι περιποιόταν τα λίγα λουλούδια του κήπου του. Τον πλησίασε.

— Κάθεσαι πολλά χρόνια εδώ παπού; Τον ρώτησε.

— Εδώ γεννήθηκα. Τ'απάντησε και σήκωσε το κεφάλι να δει το συνομιλητή του.

— Θυμάσαι κάποιον Αλέκο Σαρρή; Εδώ, πιο κάτω έμνε.

— Και συ ποιός είσαι και ρωτάς;

— Είμαι δημοσιογράφος. Είπε το ψέμα ο Άγγελος και κατάπνε την αλήθεια.

— Αα. Και θέλεις πληροφορίες. Τι να σου πω παιδί μου. Πέρασαν χρόνια από τότε. Ο Αλέκος ήταν γερό καλικάρι. Στους Γερμανούς, έκανε κολλή ζημιά. Μόνο που στο τέλος πρόδωσε.

— Και συ πώς το ξέρεις; Τον έκοψε σα διαμαρτυρία ο Άγγελος.

— Μη ξύνεις παλιές πληγές, παιδί μου. Ο γιός μου δούλευε μαζί του στην Αντίσταση. Όταν έπιασαν τον Αλέκο, μετά από λίγες μέρες οι Γερμανοί έπιασαν το γιό μου και τον εκτέλεσαν! Ενώ αυτόν τον άφησαν λεύτερο. Θέλεις περισσότερες αποδείξεις;

Ο Άγγελος έσκυψε το κεφάλι ντροπιασμένος, λες κι αυτός ήταν ο προδότης.

— Δίκιο έχεις, παπού. Τ'απάντησε. Δεν χρειάζονται άλλες αποδείξεις.

Τον χαιρέτισε κι έφυγε όσο πιο γρήγορα μπορούσε. Όλα τα γεγονότα κι όλ'οι άνθρωποι βεβαίωναν την προδοσία του πατέρα του. Έπρεπε να το πιστέψει, έπρεπε να το χωνέψει και να μη ξεγελιέται μ'ελπίδες.

Έφτασε στο γραφείο κατάκοπος. Πιότερο ένιωθε κούραση στην ψυχή παρά στο σώμα. Πήρε το στυλό, έδωσε την καρδιά του κόμπο κι άρχισε να γράφει. Να γράφει την ανατομία της προδοσίας χωρίς αναισθητικό. Κάθε γραμμή, ήταν κι ένα καρφί στη μνήμη του πατέρα του, κάθε γραμμή ήταν και μια μαχαιριά στο δικό του σώμα. Έτσι όπως είχαν γίνει τα γεγονότα, έτσι όπως τ'άκουσε από πρώτο χέρι, έτσι ατόφια τα παρουσίαζε, χωρίς ελαφρυντικά και ωραιοποιήσεις. Έγραφε κι άφηνε το συναισθημα έξω από

την καρδιά του να ουρλιάζει. Έπρεπε να πει την αλήθεια. Έπρεπε ο κόσμος να μάθει.

Έτσι όπως ήταν βυθισμένος στις Κατοχές τις μέρες, δέν άκουσε τα χτυπήματα στην πόρτα του γραφείου του. Χρειάστηκε να γίνουν εντονότερα για να σηκωθεί και ν'ανοίξει. Ένας ηλικιωμένος, άγνωστος άνθρωπος παρουσιάστηκε μπροστά του.

— Μπορώ να περάσω; Τον ρώτησε.

Αμήχανα συγκατάνευσε με το κεφάλι. Κάθησαν. Ο Άγγελος τον κοίταζε αφηρημένος. Ο νους του έτρεχε ακόμα στους ματωμένους δρόμους της Κατοχής.

— Λοιπόν, μπορώ τώρα να μάθω ποιός είσαι και σε τί οφείλεται η επίσκεψή σου; Τον ρώτησε κάποια στιγμή.

Ο άλλος τον έβλεπε κ'ήταν σα ν'απολάμβανε την αφηρημάδα του.

— Δε με ξέρεις. Τού'πε. Και να σου πω τ'ονομά μου, θα σου είναι άγνωστο γιαυτό είτε στο πω, είτε όχι, το ίδιο είναι.

— Εσύ με ξέρεις;

— Όχι.

— Τότε τι θέλεις από μένα.

— Εγώ τίποτα. Άλλοι μ'έστειλαν να σου πω δυο κουβέντες. Λοιπόν, το βιβλίο αυτό δεν πρέπει να το γράψεις.

— Για ποιό βιβλίο μιλάς; Έκανε τάχα απορημένος ο Άγγελος.

— Εγώ σου είπα, ούτε σε ξέρω, ούτε και ξέρω τι γράφεις. Εμένα μού'δωσαν τη διεύθυνσή σου και ήρθα. Το βιβλίο αυτό, αν το γράψεις, θα θίξει ορισμένα πρόσωπα, που έχουν καλή φήμη μέσα στην κοινωνία μας. Κι επειδή αυτά τα πρόσωπα τυχαίνει νά'χουν και δύναμη, μ'έστειλαν να σου μεταβιβάσω τη θέλησή τους. Είπε κι έβγαλ'ένα περιστροφή απ'τη μέσα τσέπη του σακακιού του, τό'παιξε λίγο στα χέρια και το ξανάβαλε στη θέση του.

Ο Άγγελος κατάλαβε με τι μούτρο είχε να κάνει και για να δοκιμάσει μέχρι πού μόραγαν να φτάσουν, τ'απάντησε πειστωμένος:

— Να πεις στ'αφεντικά σου, πως εγώ θα το γράψω, και κανείς δέν μπορεί να με σταματήσει.

— Έτσι νομίζεις; Κάνε πως το δημοσιεύεις και τα λέμε.

Ο Άγγελος μάντεψε πως το μούτρο δεν είχε εντολή να τον σκοτώσει. Ήρθε μόνο για να τον φοβίσει.

— Κι εσύ, γέρος άνθρωπος, δε ντρέπεσαι να κάνεις τέτοια δουλειά; Τού'πε νευριασμένος.

Γέλασε ο άλλος και το γέλιο του ήταν περίεργο.

— Κανονικά θα έπρεπε νά'χα βγει στη σύνταξη. Τ'απάντησε μ'ειρωνικό χαμόγελο. Αλλά βλέπεις, εμείς δεν έχουμε σωματεία και βιβλιάρια, που να κολλάμε φονόσημα. Γιαυτό αναγκάζομαι και σ'αυτή ακόμα την ηλικία να δουλεύω. Τι σημασία όμως έχει, αν η σφαίρα φύγει από το χέρι νέου ή γέρου, ή μήπως εσύ έχεις ιδιαίτερη

προτίμηση;

Δεν τό'ξερα ότι, άνθρωποι σαν και σένα έχουν όρεξη για κουβέντα, κι ότι είναι και χωρατατζήδες.

— Έχεις δίκιο. Όταν ήμουν νέος κοίταζα μόνο τη δουλειά. Ίσως τα χρόνια να μ'άλλαξαν. Τώρα θέλω με τον άνθρωπό μου να το κουβεντιάσω πρώτα.

— Δηλαδή... εγώ είμαι ο άνθρωπός σου;

— Μα φυσικά. Κι απορώ πως για ένα πείσμα, θέλεις να χάσεις τη ζωή σου.

— Πείσμα το θεωρείς εσύ;

— Εμ τι να το θεωρήσω... λογική; Δεν ξέρω τι θα γίνει με το δικό σου πείσμα. Έχω δει όμως εγώ πεισματάρηδες... πού να στα λέω. Τώρα η δουλειά χάλασε, λιγόστεψε, δε συναντάς εύκολα τέτοιους ανθρώπους. Τότε στην Κατοχή, εγώ ήμουν άνθρωπος της γκεστάπο, στριμώχονταν ποιός να πρωτοπεθάνει. Όρεξη νά'χες να σκοτώνεις. Ούτε ένας δεν έλεγε να σκεφτεί λογικά, να μιλήσει για να γλιτώσει το τομάρι του. Όλοι τους ήταν, πως να στο πω!...

— Ξεροκέφαλοι, έκανε ο Άγγελος.

— Μπράβο, βρήκες τη σωστή λέξη. Λοιπόν, άκου να δεις τι σκάρωσα κάποτε σ'έναν τέτοιο ξεροκέφαλο και να σπάσεις πλάκα. Ήταν ένα σημαίνον στέλεχος της Αντίστασης, ήταν σκληρό καρίδι, που λέμε. Όσο ξύλο κι αν έτρωγε δεν έλεγε να σπάσει. Του κάναμε τόσα βασανιστήρια, λιποθυμούσε απ'τον πόνο μα δεν έλεγε να μιλήσει. Κι όχι δεν μιλούσε... αλλ'από πάνω, όταν του δινόταν η ευκαιρία, μας έβριζε και μας έφτυνε. Μαζί μ'αυτόν είχαμε πιάσει κι άλλους. Ένας αδύναμος δεν άντεξε, έσπασε και τα μολόγησε όλα. Τότε μου κατέβηκε μια σοφή ιδέα στο κεφάλι. Την είπα στο Γερμανό αξιωματικό, ενθουσιάστηκε και μ'άφησε να την εφαρμόσω. Με τα στοιχεία που είχα, πιάσαμε και τους άλλους· κι ενώ όλους τους εκτελέσαμε αυτόν τον ξεροκέφαλο τον αφήσαμε λεύτερο. Με τον τρόπο αυτό, που λες, τον ξευτέλισα, τον αχρήστεψα, έσπειρα την αμφιβολία σ'όλους τους αντιστασιακούς ακόμα και για τα στελέχη τους. Κατάλαβες πόσο σοφή ήταν η ιδέα μου; Αν τον εκτελούσα θα τον έκανα ήρωα. Έτσι τον εξόντωσα, τον έλυωσα, τον άφησα ζωντανό νεκρό ανάμεσά τους.

Αυτόν τον άνθρωπο δε μπόρεσα να τον ξεχάσω ποτέ. Εκείνη η φάτσα του έμεινε άσβεστη στα μάτια μου.

— Μήπως θυμάσαι πως τον έλεγαν; Ρώτησε ο Άγγελος.

— Τον φώναζαν Λαέρτη. Το πραγματικό του όμως όνομα, ήταν Αλέκος. Αλέκος... Αλέκος... Κρίμα, ξέχασα το επώνυμό του.

— Αλέκος Σαρρής. Είπε ο Άγγελος και μια ελπίδα ηλέκτρισε ολάκερο το κορμί του.

— Ναι, Σαρρή τον έλεγαν.

Ο Άγγελος τραντάχτηκε, σα νά'γινε σεισμός. Αυτός ο άνθρωπος, που περιέγραψε ο γκεσταπίτης, αυτός ο αγωνιστής της Αντίστασης, που

ταπείνωνε τους βασανιστές του, ήταν σίγουρα ο πατέρας του. Έβγαλε απ'το πορτοφόλι του τη φωτογραφία του πατέρα του, και του την έδειξε.

— Ναι, αυτός είναι. Να, αυτός με το σκούφο. Κι εσύ τι σχέση έχεις μ'αυτόν τον άνθρωπο; Τον ρώτησε και τον κοίταζε περιέργα.

— Ήταν ο πατέρας μου. Τ'όνομά μου δε σου τον θυμίζει;

— Ναι, ναι, Άγγελος Σαρρής. Βρε βρε, χνέρια που σου παίζει η ζωή, ψιθύρισε απορημένος. Μετά η έκφραση του προσώπου του άλλαξε, σκλήρυνε και συνέχισε: Ένας λόγος παραπάνω για να μη γράψεις ποτέ το βιβλίο αυτό. Εγώ φεύγω. Πολύ μίλησα κι αυτό δε συμφέρει καθόλου στο επάγγελμά μου. Αν δεν λογικευτείς και συνεχίσεις το πείσμα σου... όταν ξανάρθω θα μιλήσει αυτό εδώ, είπε κι έδειξε το μέρος, όπου έκρυβε το πιστόλι.

Ο Άγγελος έμεινε μόνος. Του φάνηκε σα ν'άλλαζε ο κόσμος. Ο πατέρας του ήταν άσπρο περιστέρι στον ουρανό, ήταν κρίνος στο περιβόλι του κόσμου, ήταν γάλα σε στήθος μικρομάνας. Ήταν αθώς, και σήκωσε άδικα το βάρος της προδοσίας. Την ατίμωση αυτή, που δεν την άντεξε η ευαίσθητη καρδιά του κι έφυγε σαν το πουλί, που δεν άντεξε στην παγωνιά και μαράθηκε σα λουλούδι, που δεν άντεξε στην ξέρα.

Του έρχονταν να κλάψει, να ουρλιάξει απ'τη χαρά, που του δίνονταν η ευκαιρία ν'αποκαταστήσει την ιερή μνήμη του πατέρα του και να την τοποθετήσει ευλαβικά μαζί με τις μνήμες των τίμιων συντρόφων του. Τον θωρεί μες στο μπουντρούμι, αλύγιστο, τρομερό, αιματοβαμμένο, να φτύνει-κατάμουτρα, με σιχασιά, τους βασανιστές του. Τον θωρεί υπέρλαμπρο να οδεύει περήφανα στη στράτα των γενναίων.

Τίποτα πια δε μπορεί να σταματήσει την αλήθεια, που ξέφυγε απ'ένός αχρείου το στόμα. Θα χυθεί σαν ποτάμι ορμητικό και με τα καθάρια νερά του θα παρασύρει όλη τη λάσπη, που σκέπαζε τόσα χρόνια το όνομα του πατέρα του.

Μπροστά στον Άγγελο ανοίγονται δυο δρόμοι. Ο δρόμος της αλήθειας, της απειλής και του θανάτου, κι ο δρόμος του συμβιβασμού, της υποτέλειας και της σιωπής. Και πάνω απ'τους δυο η σταυρωμένη μνήμη του πατέρα του.

Χωρίς άλλη σκέψη, πήρε το χαρτί και το μολύβι κι άρχισε να γράφει το βιβλίο της ζωής του.

Κυκλοφόρησε

Σωτήρη Π. Τουφίδη
«Το Χρονικό της Καλλιθέας»

Από την Εθνική Αντίσταση
1940-44

Με πρόλογο κι επιμέλεια
Λάμπρου Μάλαμα

Μια επιστολή

Μαρτυρία όμηρου
από το Νταχάου

Αγαπητό μου «Ελ. Πνεύμα».

Χάρηκα ιδιαίτερα για την τιμή που έκανες και σε μας τους ταπεινούς αγωνιστές του ΕΑΜ Νέων στα Γιάννινα του 1942. Θέλω να Σ' ευχαριστήσω που έφερες για πρώτη φορά εσύ με τόσο ενδιαφέρον κι αγάπη στη δημοσιότητα, το γολγοθά των μαρτυριών μας, στα μουσολινικά και χιτλερικά στρατόπεδα του βάρβαρου κι απάνθρωπου φασισμού.

Κύριε διευθυντή,

Σχετικά με τα όσα αληθινά γράψατε στο 51 και 53 τεύχη της Περιοδικής σας Επιθεώρησης, έχω κι εγώ να προσθέσω τα παρακάτω, επειδή συμπληρώνονται 40 χρόνια από την απελευθέρωσή μας:

Είμαστε από τις πρώτες ομάδες που οργανώθηκαν όπως ξέρετε κι έδρασαν ανάλογα με τις συνθήκες και τις δυνατότητες στα Γιάννινα· και μας συνέλαβαν οι Ιταλοί το Μάη του 1942 από προδοσία. Αφού μας βασάνισαν στην Καραμπινιερία, μας οδήγησαν στις φυλακές Μεσολογγίου. Τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου, μας πέρασαν στρατοδικείο στο Αγρίνιο, κι αθώωσαν μερικούς. Εμείς που καταδικαστήκαμε σε ποινές από 2 χρόνια και πάνω, είμασταν οι παρακάτω:

Γιάννης Παγκράτιος, Ντίνος Σακελλαρίδης, Νίκος Τζούμπας, Κώστας Τατσιράμος και Τ. Χαρίτων, όλοι μαθητές γυμνασίου, κι ένας σπουδαστής Ακαδημίας. Την ίδια περίοδο, για την ίδια κατηγορία, συνέλαβαν κι εξωσχολικούς. Και αυτοί όλοι εισέπραξαν καταδίκες... Ήταν οι: Απόστολος Μπίτης, Γιάννης Ζούλας, Γιάννης Χριστογκώργος Β. Μπεκιάρης, Θ. Μπεκιάρης, Γ. Μπακρέτσας, Γ. Παπατρ. ανταφύλλου, Γ. Σαράτσος και Σωτ. Μαυρομάτης. Ανάμιξαν στην υπόθεσή μας και τους Βαγγ. Παπανίκα και Απ. Χριστίδη που είχαν συλληφθεί γρηγορότερα και ήταν καταδικασμένοι. Όσους αθώωσαν, τους μετέφεραν στο στρατόπεδο «Παντοκράτορα» στην Πρέβεζα. Εμάς τους καταδικασμένους μας κράτησαν στις φυλακές Μεσολογγίου. Στα τέλη Νοέμβρη του '42, ξανάφεραν εκεί τους αθωωθέντες και σε 4 μέρες τους έστειλαν σ' ένα στρατόπεδο στη Ν. Ιταλία. Αρχές Δεκέμβρη μας μετέγαγαν κι εμάς στις φυλακές Πατρών. Μείναμε 20 μέρες· και στις 20/12 μας φόρτωσαν σε μια νηοπομπή για Ιταλία, που παρά λίγο να βρωσκόμασε εμείς στο πλοίο με τους αξ/κούς που βύθισαν οι Άγγλοι έξω από την Κέρκυρα, αν δεν μας το αντικατάσταναν. Την παραμονή των Χριστουγέννων αγκυροβόλησαν στο Μπάρι και μας οδήγησαν στις φυλακές. Εκεί μείναμε δυο μήνες. Αρχές Μάρτη μας μετέφεραν στη Σολμώνα. Μαζί μας ήταν και δυο Άγγλοι κατάδικοι. Κοντά στις φυλακές μας, ήταν κι ένα στρατόπεδο αιχμαλώτων πολέμου με 5.000 Αγγλοαμερικάνους, και 2 στρατηγούς. Εκεί μείναμε ως την πτώση του Μουσολίνι, μετά την απόβαση στη Ν. Ιταλία. Κι ενώ περιμέναμε από μέρα σε μέρα να λυτρωθούμε, όπως μας είχαν βεβαιώσει και οι Άγγλοι στρατηγοί, να παραμείνουμε δηλαδή ήσυχτοι στη φυλακή μας και να μη

δημιουργήσουμ 'επεισόδια κι ανωμαλίες, αυτοί πήραν τους δικούς τους κι έφυγαν... κι εμείς περιμέναμε το συμμαχικό στρατό για να μας σώσει. Αυτοί τήρησαν το... «ο σώζων εαυτόν...» Κι ένα πρωί σε μας, ήρθαν τα χιτλερικά στρατεύματα, κύκλωσαν τις φυλακές, μας πήραν και μας μετέφεραν στη Γερμανία, με ανομολόγητα βάσανα και ταλαιπωρίες μέσα σε κλειστά τρένα φορτηγά στιβαγμένους και μας έκλεισαν στο στρατόπεδο του Νταχάου... Φτάσαμε στο φοβερό γκέττο ένα ζημέρωμα του Οχτώβρη 1943. Μας πήγανε στις δυο πλατείες, την Απέλ Πλατς και τη Σπορτ-Πλατς. Μας παρέταζαν στην πρώτη. Εμένα μου κόλλησαν το νούμερο 56449. Εκεί την ίδια ώρα γνώρισε ο Παπανίκας τον Νίκο Ζαχαριάδη που ήταν παλιόι συνεξόριστοι. Μας πλησίασε και μιλούσαμε. Ένας λοχίας των Ες-Ες τον πλησίασε και τού 'δωσε δυο χαστούκια. Τότε ο Ζαχαριάδης σαν διερμηνέας στο στρατόπεδο του μίλησε αυστηρά γερμανικά... ο Γερμανός ξαφνιάστηκε και σε στάση προσοχής του ζήτησε συνγνώμη... Ο Ζ. δούλευε και στο Κομάντο μπε-μπε (ξυλουργικό εργοστάσιο) σαν γραμματέας. Το στρατόπεδο είχε αυτοδιοίκηση με υψηλή εποπτεία τα Ες-Ες. Από τη γνωριμία του Παπανίκα με τον Ζ. εμείς αποφύγαμε τη μεταγωγή σε άλλα μικρότερα στρατόπεδα έξω από το Νταχάου. Μας ταχτοποίησαν σε διάφορα κομάντα κι αρχίσαμε να εργαζόμαστε. Οι συνθήκες ήταν φριχτές, με πολύ λίγη τροφή. Πατατόσουπες, χορτόσουπες, σκληρή, εξαντλητική εργασία και βασανιστήρια. Δουλεύαμε από το πρωί ως το βράδυ, μ' ένα διάλειμμα μισής ώρας πρωί-μεσημέρι. Έτσι πέρασε ο καιρός μέσα σε μια καταθλιπτική και τραγική ατμόσφαιρα, ως τις 29/4/45 που μας απελευθέρωσαν Αμερικάνοι στρατιώτες. Δέκα μέρες πριν την απελευθέρωση, ο Χίτλερ είχε δώσει διαταγή, να εκτελεστούν όλοι οι όμηροι. Αλλά γλιτώσαμε από του χάρου τα δόντια. Οι περισσότεροι βέβαια δεν ζούνε.

Μετά από λίγες ώρες ο Ζαχαριάδης που ήταν στο 2 μπλοκ έφυγε μόνος του για το Μόναχο. Πήρε μετά 3-4 μέρες εκεί, και τη φιλική του ομάδα Βαγγ. Παπανίκα, κλπ, εκτός από τους Τάκη Σωτηριάδη και Απ. Χριστίδη που άφησε στο Νταχάου σαν τοποτηρητές. Μια μέρα ήρθε και τον ζήτησε το Ζ. ένα ανώτερος αξ/κός Αμερικάνος με 2 υπαξ/κούς. Ήθελαν - όπως μάθαμε - να του αποδώσουν τιμές αρχηγού κόμματος εν ενεργεία και να του προσφέρουν κάθε ευκολία, όπως απολάμβανε ιδιαίτερη μεταχείριση και από τους ναζήδες στο Νταχάου. Τους Αμερικάνους αξ/κούς τους πήραν οι Σωτηριάδης και Χριστίδης και τους οδήγησαν στο Μόναχο όπου γνώριζαν πού έμενε ο Ζ. Έξω από το στρατόπεδο που μέναμε εμείς ερχόταν κάθε Πέμπτη, καθόταν 1-2 ώρες και ξανάφευγε με αυτοκίνητο που τού 'χαν δώσει οι Αγγλοαμερικάνοι. Μια Πέμπτη δεν ήρθε. Το βράδυ ακούσαμε από το ραδιόφωνο ότι, είχε πάει στο Παρίσι και είχε συναντηθεί με υψηλά πρόσωπα των συμμάχων. Κι έπειτα γύρισε με καθυστέρηση 40 ημερών στην Αθήνα, με αγγλικό αεροπλάνο και με στολή σαν Έλληνας λοχαγός Παπαδόπουλος.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Γιάννης Παγκράτιος
Γιάννινα Φλεβάρης '85

Τραγική Ιστορία

Παν. Ι Παναγούλια

(Μνήμη Κατοχής-Επιδρομή Γερμανών τον
Ιούλιο 1944)

Απ' του βουνού το πλεύρωμα χαίρεσαι
τις λεύκες τις θεόρατες πλάι στ' αργυρό
Πυκνόφυλλα κι ακλάδωτα απλώνουν τα
πουρνάρια, δρυά και πλάτανοι κ' ισκιώνουνε
Σκουρόχρωμο και φειδωτό προβάλλει το

Άνθρωπο κάπου ή ζωντανό, δύσκολα εδώ
Περήφανες υψώνονται οι λεύκες προς τα
βιγλάτορες της ερημιάς, βασίλισσες του
Στο σιγανό όμως φύσημα απ' τ' αλαφρό
των φύλλων τους των πράσινων λες ρίγημα
Θρήνος κλανιέται, των ψυχών των κεθαμένων
κι έν' απαλό παράπονο γροικιέται στον

Καλύβι άλλοτε ρίζωνε, μαντρί καλοχτισμένο
εκεί, που τώρα αγριόδεντρα φυτρώνουν
τσοπάνοι χρόνια ζούσανε, μια φτωχική
μ' ένα κοπάδι πρόβατα καθημερινή τους έννοια.

Μα ένα δείλι Αλωναριού με τ' αλικό τους αίμα
το χώμα εβάψαν της ερημιάς απ' των ναζί το
Εάφνου παγάνα σκόρπισε στη σκλάβια γη τον
άγριο γιουρούσι ως κάνουνε οι πεινασμένοι
μέσα στη βαρυχειμωνιά τη χιονισμένη νύχτα.
Σίφουνας άξαφνος, κακός, τα πάντα εδώ
Άνθρωποι, ζώα φεύγουνε, κυνηγημένα
σε δάση, σε βαθιές σπηλιές σε τρύπες, σε
πουλιά που τα κυνήγησεν η άγρια καταιγίδα.

Ντουφέκια, πολυβόλα, ηχούν γύρω σ' όλα τα
οβίδες όλμων πέφτουνε με βροντερήν αντάρα.
Πρωτόγνωρη η σχλοβοή τον τόπο

Άκραγες οι πλαγιές θωρούν το ματωμένο
δράμα.

Συνοδοιπόροι του εχθρού, πρόθυμοι καταδότες,
δούλοι οδηγοί αράθυμοι, δείχνουνε τον
κρυφή στα βράχια του βουνού τρύπα, άγνωστη
Εξω τραβούν και σέρνουνε τον άτυχο ξωμάχο,
σκυλιά λαγόν που πιάσανε μες στην κρυφή
Μάνα, παιδούλα, εφτάχρονο αγόρι τρέμουν,
Καιρό δε χάνουν το βοσκό πατέρα ξεγυμνώνουν
—Πρώτοι στους πρώτους με σκουδή οι
κι άλλος μ' ένα χλωρό κλαρί τις σάρκες του
άλλος με λόγχη τον τρυπάει, άλλος κλωτσιές
άλλος τον καίει με δαυλί... να κει, να
για τους αντάρτες που κερνάν και τριγυρνάν
φόβος και τρόμος των εχθρών στις λευτεριάς
Βογγάει, τρέμει σύγκορμος στου μαρτυρίου τον
Το αίμα τρέχει απ' το κορμί... Λίγη ζωή
-Με φάγανε, μανούλα μου, αχ, αχ, θεέ μου-...
λένε τα χείλη ξέπνοα. Τινάζεται, σκαράζει·
κάτω σωριάζεται στη γη κι έρημος ξεψυχάει.
Στ' ωχρό κεφάλι χάρισμα, μια σφαίρα τον
Κλαίνε, θρηνούν σκαραχτικά, μάτια, παιδιά
βόλια πικρά τη σιωπήν αιώνια τους

Από το άγριο φονικό -Σκότωμα- λεν τον τόπο.
Κακό από τότε τό'χουνε τη λέξη να προφέρουν
και οι περάτες που κερνάν εκείθε
στη θύμηση της συμφοράς· νύχτα κια δε
Οι στρατολάτες πάντοτε με τρόπο
τον άδικο ξολοθρεμό απ' των εχθρών τα χέρια.
Πλανιέται απόηχος θλιβερός κι ακούς λες
Βογγάει το αίμα — σύγκρυσ το σώμα
της ματωμένης λευτεριάς θρήνος για τ' άγριο

Λάμπρου Μάλαμα

Ποιητικές Παρενθέσεις

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Μικρές αξιολογήσεις, παρουσιάσεις, γνώμες και κρίσεις

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

Κάνω κριτική δημιουργώντας και όχι ψάχνοντας να βρω λάθη
Μιχαήλ Άγγελος

Ν. Ν. Δρακουλίδη: «Τά Σωστά και τα Λάθη για Γονείς και Παιδιά» (Από τη γέννηση έως την ενηλικίωση) Αθήνα, εκδ. «Δίπτυχο» σελ. 764. Πολυσχιδής, πολύμορφη και πολυπράγμονη σε όγκο και σε ποιότητα, η κάθε συγγραφική δημιουργία του σεβαστού και διαπρεπή πνευματικού ανθρώπου, του πολύπειρου γιατρού, του οξυδερκή κριτικού, του ανατομικού ψυχολόγου Ν. Δρακουλίδη γνωστότερου με το ψευδώνυμο Άγγελου Δόξα. Η υπεράνθρωπη αντοχή του πάνω στις συγγραφικές εργασίες (πεζογραφίας, ποίησης, ταξιδιωτικών εντυπώσεων, κριτικής θεάτρου, δοκιμίου, επιστημονικών μελετών κ.λπ.), συγκροτούν ένα μέγεθος ανεκτίμητης προσφοράς, για την τέχνη, την επιστήμη, το λαό και τα προσδευτικά μας γράμματα. Ο Άγγ. Δόξας είναι μια σπουδαία και κορυφαία φυσιογνωμία στο νεότερο πνευματικό μας πολιτισμό, που αν υπήρχε Ακαδημία ν' αποτιμούσε δίκαια, έργα και δράση συγγραφέων, έπρεπε νά' χει μια θέση εκεί. Μα στη χώρα μας που επιπλέουν οι φελοί... και τα πολύτιμα μέταλλα βρίσκονται στα βάθη, ήταν επόμενο νά' ναι κι αυτός αδικημένος.

Για να συγκροτήσει και να συνθέσει μόνο το με τον παραπάνω τίτλο έργο, που είναι ένα πλουσιότατο σε στοιχεία, πολύτιμο ψυχολογικό και διδαχτικό εγκόλπιο για την κοινωνία, χρειάστηκε ν' ασχοληθεί και να δημοσιεύσει κατά καιρούς σε περιοδικά κι εφημερίδες 464 ειδικές εργασίες του από το 1944 ίσαμε το 1981 που αναφέρονται σε θέματα αυτού του βιβλίου. Θαρρούμε πως μόνο οι μεγάλοι εργάτες του πνεύματος και της τέχνης, παρουσιάζουν μια τέτοια καταπληχτική αντοχή. Το έργο έχει την πρωτοτυπία του, και σφύζει από εύλωτα παραδείγματα και πραγματικά περιστατικά. Έρευνα και μελέτη σε βάθος και πλάτος. Αναλύονται ψυχολογικά και παιδευτικά όλες οι πτυχές της ανάπτυξης των παιδιών της συμπεριφοράς τους, και του «φέρεσθαι» των γονιών τους. Με κάθε ζωντανό παράδειγμα που αντιπαραθέτει, ο Δρακουλίδης πλουτίζει τον ερμηνευτικό και διαφωτιστικό πίνακα της ζωής.

Χαρακτηριστικές αρετές του Δρακουλίδη, που

έχει και τον τίτλο του προέδρου της Ελλ. Εταιρίας ψυχοβιολογίας, είναι: η συνείδηση ευθύνης στο αντικείμενό του, το ευγενικό πάθος της έρευνας και της μελέτης για την ανακάλυψη της ουσίας και η ταύτιση της ρεαλιστικής ανάλυσης, με τη βαθύτερη γνώση και πείρα ζωής. Καθώς και ο σκοπός, η αγωνιστική προσπάθεια να εντοπίσει όλες τις αδυναμίες στα στάδια της ανάπτυξης του παιδιού, με πειστικά στοιχεία για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, σε αρμονία σχέσεων με τους γονείς και με την κοινωνία.

Το σύνθετο, πολύπειρο και πολύπλευρο αυτό έργο, που θά' πρεπε να είχε βραβευτεί, ο Α. Δόξας το χωρίζει σε κεφάλαια και σε μέρη. Ιδού οι τίτλοι από τα δεύτερα: 1) «Τα 7 Σκαλοπάτια» των ηλικιών από 3 ως 21 χρονών. 2) «Ένα προς ένα». 3) «Μορφωτικά προβλήματα» και 4) «Δημοσιογραφικές Συνεντεύξεις».

«Τα Σωστά και τα Λάθη για Γονείς και Παιδιά» του Δρα Ν. Ν. Δρακουλίδη (Α. Δόξα). Είναι ένα πολύτιμο βοήθημα για όλους.

Μίλιας Ροζίδη: «Μαρίνα Τσβετάγιεβα». Μετάφραση επιλογής ποιημάτων της εξαιρετης Ρωσίδας Ποιήτριας. Εκδ. «Λιογένης» σελ. 172, Αθήνα. Η κ. Μίλια Ροζίδη ποιήτρια και πεζογράφος εξέδωσε αυτή τη συλλογή τιμώντας τη μνήμη μιας υπέροχης κι αδικημένης από τις συγκυρίες και τη μοίρα δραματικής ιέρειας των σοβιετικών γραμμάτων.

Η κ. Ροζίδη είναι από τις πρώτες κυρίες στη χώρα μας, που εργάζονται σεμνά, ευγενικά και αθόρυβα, με σοβαρότητα κι ευθύνη, με συνέπεια και γνώση στη λογοτεχνία' ιδιαίτερα και στις μεταφράσεις από τα ρούσικα, όπου στο βιβλίο τούτο, παραθέτει πλάι στο ελληνικό και το ρούσικο κείμενο. Η κ. Ρ. έχει αφομοιώσει και αναπλάσει μ' εντυπωσιακή επιτυχία, το έργο και τον περιπετειώδη και πολυτάραχο βίο της Τσβετάγιεβα. Μπήκε στην ψυχή της και στην ψυχή του λαού της, όπως και στις συνθήκες που διαμόρφωσαν την ιδιοσυγκρασία της Ρωσίδας επαναστάτριας. Έτσι, στην τέχνη της, στα βάσανα και στ' άδικο

τραγικό της τέλος, μας κάνει γνώστες και κοινωνούς με γλαφυρό ύφος και βαθιά συγκινητική ποιότητα η μεταφράστρια. Χάρη στην κ. Ροζίδη μάθαμε μια τόσο ταλαντούχα και κορυφαία Ευρωπαϊκή ποιήτρια.

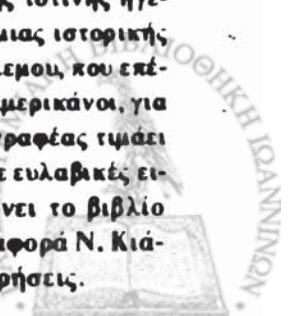
Θύμιου Ι. Χριστόπουλου: « Έλα τώρα ... » Αθήνα '84, σελ. 48, -Μαυρίδης-. Είναι το 11 βιβλίο του ποιητή, διηγηματογράφου κι ευθυμογράφου λόγιου των Δελφών. Πολλοί ονειρεύτηκαν από μακριά κι επιδίωξαν δελφικές δάφνες. Αλλά, τις πραγματικές και μωσκοβόλες δάφνες των Δελφών, τις δικαιούται και τις κατέχει, τις τιμάει και τις χαίρεται, μια ζωή, στον ιερό αυτό αρχαίο τόπο ο Θύμιος ο Χριστόπουλος, που είναι εν' αγέρωχο κι αλύγιστο ανάστημα στα γράμματα και μια ψυχή μεγαλόπνοης αγάπης, του φιλότιμου κόσμου. Ποιός διάβασε τον -Παπαλέξη- του και δεν ένιωσε μια δύναμη αντρίκια, θελκτικής τέχνης, μιας τέχνης διηγηματογραφικής που σε προβληματίζει σε διδάσκει και σε πολυτέρει; Το « Έλα τώρα... » είναι μια πρωτότυπη ερωτική ραψωδία, που σε συναρπάζει και σε μεταρσιώνει σε μυρίπνοους και γαλανούς αιθέρες ευτυχίας. Αγνό και βρυσιμίο το αίσθημά του. Τραγουδάει μ' έξαρση φαντασίας, κι ονειρική μαγεία κ' υποβολή, αυτή τη ρομαντική του αγάπη. Ένας αληθινός ποιητής ο Χ. την εξιδανικεύει και την ειδωλοποιεί. Εδώ σ' αυτή τη σύνθεση, βρίσκεται στις καλύτερες δημιουργικές του στιγμές. Αυτή η ραψωδία του, είν' ένας ύμνος και μια επίκληση στο βωμό του μικρού θεού. Θυμίζει « Άσμα ασμάτων » του Σολωμώντα. Θυμίζει « Μπαλάντα » του Γκαίτε, « Λίμνη » Λαμαρτίνου. Θαρρείς και συγγενεύει με τα τριφερά κι ευγενικά ρωμάντζα της εποχής του « Ερωτόκριτου » και της « Ερωφίλης » του « Βέλανθρου » και της « Χρυσάνθρας » του « Λάφνη » και της « Χλόης » του « Καλλίμαχου » και της « Καλλιρόης » ή του « Αιμίλιου » και της « Ερμιόνης ». Κι ας είναι επηρεασμένος από το Ρίλκε και τον Σίλλερ. Ο Χριστόπουλος όμως, σαν ποιητής και πεζογράφος παραμένει προσωπικός στον τόνο, στο χρώμα, και σε πλαστική και παραστατική περιγραφή, δροσιά και χάρη. Χαρά στη μεγάλη καρδιά του που πολύ αγάπησε και πόνησε. Γράφοντας με τόσο καημό και πάθος, ή και απαγγέλοντας τέτοια ποίηση ο Χ. λυτρώνει και λυτρώνεται. Επιβιβαιώνει και το αξίωμα του Σολωμού μας: « Αγάπα για να ζεις » και ζείσε ν' αγαπάς ». Έτσι, ο τροβαδοῦρος των Δελφών δείχνει κι αποδείχνει, ότι η χώρα μας κ' η ρωμισσύνη, έχει από τον Όμηρο μέχρι σήμερα την πιο γερή ψυχική και πνευματική υγεία και γονιμότητα, στην πολύπαθη ελληνική επαρχία! Πέστε μου, διαβάζετε πολλούς νέους

στίχους τόσο τρυφερούς και τριστέγηνους σαν τους παρακάτω του Χ. μέσα στη γιομάτη σύγχυση και παραζάλη, γελοία παραποίηση και αντιποίηση του κακοπαθημένου λόγου και της τέχνης των ημερών μας; Παραθέτουμε λίγους για δείγμα:

*Ναι! Αγαπημένη!
Ο έρωτάς μου για σένα
μ' έμαθε να διαβάζω,
όσα γράφουν
των ερωτευμένων τα δάφνια
πάνω στις πλάκες
των νεκρών ονείρων..
Μ' έμαθε να μαντεύω,
πώς παρηγορούν
οι νυφάδες του χιονοπού,
της κορφής των κυπαρισσιών,
τι φωνάζουν οι καταγίδες,
στα λειστά τζάμια
των αναμνήσεων,
τι λένε οι πρωινές ηλιαχτίδες,
σαν χαλδείου
της κορφής των βουνών,
τι νύχθουν τα όνειρα
όταν τα κουρελιάζουν
τ' αστροπελέκα της Μοίρας,
και τι λένε τα λουλούδια στη βροχή,
όταν εκείνη πέφτει πάνω τους
και τα λάνει να γονατίζουν
και ν' αγαλιάζονται σαν εραστές.*

Δήμου Κ. Βότσικα: « Η Ήπειρος ξαναζώνεται τ' άρματα » (1946-49 Α.Σ.Ε) σελ. 424. Ο Β. σαν καλώς αγωνιστής της Αντίστασης δούλεψε με πίστη και κόνα, κόπο και συνείδηση, να συλλέξει ένα πλήθος στοιχεία, με ονόματα, φωτογραφίες, κλπ, απ' όλη την κορεία του Α.Σ. και του εμφύλιου στην Ήπειρο, με περιγραφές μαχών και ανάλογη κριτική λαθών. Είναι βιβλίο που τιμάει έναν κόσμο περήφανο κι αγωνιστικό. Θα το χαρακτηρίσαμε ίσως πιο ταιριαστά σε κατάταξη είδους γραφής, σαν ρεπορτάζ τίμιο, έγκυρο και πειστικό, με πλατιές διαστάσεις, που φωτίζει πολλές πλευρές της οδυνηρής εκείνης τετραετίας και κριτικάρει με απλό και λογικό τρόπο τα χοντρά κι ασυγχώρητα λάθη της τοτινής ηγεσίας. Καλύπτει ένα μεγάλο μέρος μιας ιστορικής καμπής του ολέθριου εμφύλιου πόλεμου, που επέβαλαν στη χώρα μας τότε οι Αγγλοαμερικάνοι, για να την έχουν αποικία τους. Ο συγγραφέας τιμάει τους αθώους νεκρούς πατριώτες, με ευλαβικές εικόνες και καταγραφές και κλείνει το βιβλίο του ένας επίλογος (έκθεση κι αναφορά Ν. Κιάμου) με σωστές κριτικές παρατηρήσεις.

Μιχάλη Μοίρα: «Αύριο ίσως είναι αργά...» Αθήνα '84, έκδ. «'Ακειρον». Είναι το πέμπτο βιβλίο του συγγραφέα, που μας κοινώνησε πριν ένα χρόνο με το αυτοβιογραφικό του μυθιστόρημα «Εκεί που πεθαίνει ο ήλιος», ένα συγκλονιστικό έργο για τη ζωή του στις ΗΠΑ. Το μικρό τούτο ποιητικό, συγκινεί ιδιαίτερα και ο τίτλος του, τα λέει όλα, σαν με μια κραυγή, για το SOS της χρεωκοπημένης αστικής κοινωνίας.

Οι στίχοι του Μοίρα, έχουν μια πικρή γεύση απολογίας σκληρού και ταλαίπωρου βίου. Εικόνες με ζωντανά και θλίψη, αποστάγματα τραγικών βιωμάτων, να γίνουν αφορισμός και τύψη σε ανάλητα κατεστημένα. Ό,τι περιγράφει από το δράμα του μετανάστη στις ΗΠΑ... είναι κάθε ποίημα, και στίγμα της Αμερικής. Ο Μ. έχει τη δική του ποιητική έκφραση και είναι ρεαλιστής με ρεμπωικές επιδράσεις. Ο λόγος του έχει μια συμπυκνωμένη ουσία που σφραγίζει το αντικείμενό του και το κατάντημα του ξεπεσμού τ' ανθρώπου. Από τους στίχους και τα πράγματα που εκθέτει, βγαίνει σα «λυδία λίθος» το μήνυμα μιας επιταχτικής ανθρωπιάς και σωτηρίας. Από την οξεία παρατηρητική ματιά του ποιητή, παραθέτουμε ένα μικρό δείγμα, για του ποιά είναι σε μεγένθυση ολόκληρη Αμερική, για τον εκεί περιπετειώδη Έλληνα και ξένο μετανάστη, που μας θυμίζει στίχους του αλησμόνητου Θεοδόση Άθα:

Μια θέση στο σκοτάδι

*Οι ουρανοζύστες είναι άγριοι
Οι γέφυρες σκελετοί δεινοσαύρων
Οι δρόμοι ζωντανά νεκροταφεία*

*Τα ποτάμια ζέχεται από δηλητήριο
Τα πάρκα ξενοδοχεία κουρελιόδων
Τα αμύξια σιδερένιοι δαίμονες*

*Η γη βουτηγμένη στο αίμα
Η γυναίκα έκφυλη άφυλη, άναρχη
Η Αμερική βρήκε μια θέση στο σκοτάδι.*

Γιάννη Πλαχούρη: «Παράθυρα στο φως» «Πέντε ποιήματα για τα πουλιά κι ένα όνειρο». Αυτός είναι ο τίτλος και ο υπότιτλος του μικρού βιβλίου, του νέου Ηκειρώτη ταλαντούχου ποιητή, που ζει στην Αθήνα και ασχολείται με τη δημοσιογραφία. Το τύπωσαν οι αφοί Ζαχαρόπουλοι, σε μια εκδοτική σειρά νέων ποιητών όπως του γνωστού Ηλία Γκρη κι άλλων.

Οι στίχοι του Πλαχούρη, είναι λεύτεροι κεζοί ρυθμοί, με μια αξιόλογη ιδιοτυπία, ρεαλιστικής και σουρεαλιστικής τεχνοτροπίας. Παρουσιάστη-

κε το 1973, κι έδωσε άλλες 3 ποιητικές συλλογές. Ο συμπαθής κι ανήσυχος τούτος ποιητής, έκανε τολμηρά κι ελπιδοφόρα βήματα στο ποιητικό στερέωμα με αβρά ονειροπωλήματα και υποβλητικές ανθρωπιστικές νότες.

Οι εμπνεύσεις του, έχουν μια αιθέρια και λεπταίσθητη συναισθηματική χροιά. Το τέταρτο ποίημά του έχει πυκνή δραματική ουσία και συγκινεί και πείθει με τις ιδέες και τα σύμβολά του. Είναι μια πικρή αναφορά, αναδρομή και αναπόληση διδαχτική, στο νεώτερο κι ανώμαλο τραγικό παρελθόν του λαού μας. Γενικά ο Πλαχούρης έχει προσωπική και ιδιόρρυθμη εκφραστική μορφή, λυτρωτικές προθέσεις και ευγενικά και ιδεώδη οράματα.

Λίτσας Καβάκου-Στρατηγού: «Α ν η φ ο ρ ι έ ς» και «Π α λ μ ο ί» Δυο ποιητικές συλλογές, της άξιας του πατρικού της ταλέντου και ονόματος θυγατέρας του μακαρίτη ποιητή Φώτη Κάβου. Μια τέχνη που τη διακρίνει ένας βαθύς λυρισμός και μια πλατιά πνοή αγάπης κι αισιοδοξίας στη ζωή, στους ανθρώπους και στα πράγματα. Έμπνευση, μέτρο, ρυθμός και αρμονία, με το ύφος θαρρείς του τίμιου αγωνιστή του λαού πατέρα της, ανανεώνει με στοργή, τρυφεράδα κι αβίαστη τεχνική, έναν ποιητικό λόγο που σφύζει από γνήσια αισθήματα, τέρπει και γοητεύει. Τη συνοδεύουν οι ευχές μας.

(Η ποίηση του Χ. Ε. Κατσιγιάννη

Μια ανάλυση του Γ. Παπαστάμου

«Άφωτες και άφωνες στιγμές»
(Ποιήματα 1980)

«Μπουκάλια στη θάλασσα»
(Ποιήματα 1981)

«Μνήμη του νερού»
(Ποιήματα 1983)

Έκφραση μιας ασυνήθιστης ευαισθησίας και στοχασμού αποτελεί η έξοχη ποίηση του Χρήστου Κατσιγιάννη. Είναι μια ποίηση, που ο ενεργός της κόσμος συγκινεί, με τη σεμνή αλήθεια του και ευγενίζει την ψυχή και το πνεύμα. Μια ποίηση από «άφωτες και άφωνες στιγμές» που ο ποιητής αναπόδραστα βιώνει τη βαθιά, αλλά απερινόητη σημαντικότητά του, απ'τους πολλούς.

Ο Χ.Κ. μελωδεί την αθανασία του πνεύματος που είναι κατά-σταση για τον ποιητή ανεξάρτητη, απ'τη χρονική της μοίρα. Ανοίγει προσ-βά-

σεις προς τα άδυτα του Όντος, προς την έσχατη εσωτερικότητα. Προσφεύγει προς τα μεγάλα, που προσδιορίζουν το ιστορικό, ουσιαστικό και κοσμικό στίγμα της ανθρωπότητας κατά τη δυσδιάγνωστη κορεία της.

Έτσι ο κοιητής των -Στιγμών...- ορθώνει το παράστημά του με γενναιοφροσύνη και αρετή για να πει την αλήθεια. Γίνεται αγωνιστής και ξέρει κού οδηγεί η καρρησία. Ξέρει ότι: - Άρχοντες, ζήτουλας κοιητής, μην το θαρρείς θα σταυρωθείς την άγι' αλήθεια σαν θα πεις...-

Και μ' όλο που ξέρει, κού φέρνει τον αγωνιστή η αλήθεια, τάσσεται με το μέρος της. Προτιμά το σταυρωμό από την πτώση και την αισχύνη.

Ο Κατσιγιάννης κάνει κοιήση, αγρυπνώντας. Αυτή η αγραυλία του είναι μια αποκάλυψη βάθους, ένας ασήκωτος όλβος πνευματικού ευτυχιισμού μέσα σε ώρα σιγής καθώς ησυχάζουν οι άνθρωποι και η πολιτεία κοιμάται. Και τότες, μονάχα οι κοιητές μας στέλνουνε -αδερφικά στοχαστικά σινιάλα-.

Πίσω απ' τον κοιητή ασπείρουν οι αλησμόνητες στιγμές του, που είναι ζέφυροι αιωνιότητας στις μυστικές πλαγιές της ψυχής μας. Είναι ακόμα η τραγική ειρωνεία, η χλεύη για την βαλκούργεια νύχτα των ονειδισμών και της προδοσίας.

Ο κοιητής των -Στιγμών-, δεν λοιδορεί μόνον, αλλά και διδάσκει, πως όλων μας τα χέρια είναι βουτηγμένα στη στέρση του άλλου, στον κόνο του και στην ερήμωσή του, αλλά και στο αίμα του. Ωστόσο μας προ-τείνει υκομονή, για να περάσουμε ορθοί τη λαίλαπα, για ν' αποφυγούμε τις σφαίρες του εκτελεστικού αποσπάσματος που σκοπεύουν το Αύριο.

Τα τριολέτα του Χ.Κ. είναι σκληρά και γενναία! Τραγουδία μιας ορθής γενιάς, που δεν κλό-τεψε απ' τα σκυλιά της νύχτας μέσα στην αγριο-παγωνιά, στο χαλάσι και τη βροχή των δισεχτων καιρών της. Μέσα στις -άφωτες και άφωνες στιγμές- του, ο κοιητής προκορεύεται, με υψωμένη τη λευκή κουρελιασμένη απ' τον καιρό ανίκητη σημαία των νικημένων.

Αλλά απ' τις -Στιγμές- το κλειότερο φως και την πιο μεγάλη φωνή ν' αποκομίσει μπορεί κανείς απ' ένα θάνατο και θαυμαστό κοιήμα: -Γράμμα στο κορίτσι της Εστρέδα Νάδα- απ' τα ωραιότερα της Νεοελληνικής Ποίησης. Και τι φως και τι μελωδία στις οξύμωρα -άφωτες και άφωνες στιγμές- εκείνες οι αξιοθαύμαστες ξυλογραφίες του Γιώργη Βαρλάμου!

Περνώ στα κοιήματα του '81 του Χ. Κασιγ. -Μπουκάλια στη Θάλασσα-! Εδώ τα μοτιβα γίνονται μουσικότερα. Και ο στοχασμός πιο αδρός, πιο δωρικός, πιο εναργέστερος. Ο κοιητής ιχνηλατεί τον γύρω του κόσμο και μας τον

δίνει γυμνό καθώς και τον άνθρωπο αυτού του κόσμου που είναι για τους δεξιούς ο δεξιάς, για τους ζερβούς αριστερός. Για το γκουβέρνο εθνικός, για τους κολλούς ένας θεός!!

Οι στίχοι στα -Μπουκάλια στη Θάλασσα- είναι πραγματικά αποκαλυπτικού τύπου. Δείχνουν την ευθύγραμμη κορεία των στιγμών του χρόνου του κοιητή, όπου η κάθε μια αυγάζεται από κάποιο φως ελευτεριάς και απέθαντης αίγλης.

Τον αυγασμό αυτό, τον βρίσκει κανείς στην -αναφορά στον Ισιδωρο Ντυκάς -Λωτρεαμόν-.

Σημαδιακό κοιήμα μέσα στ' άλλα τα τόσο σημαντικά, το -Γράμμα στο Μάρκο Χέκκε-. Ένα κοιήμα, που μας προτρέπει να ξαναθυμόμαστε τους θησαυρούς μας, που μπορούν μόνο με την κοιήση ν' αναστηθούν μες απ' το πεθαμένο μας χέρι.

Και στα -Μπουκάλια στη Θάλασσα- ο Χ.Κ. μας προσφέρει κοιήση που μας ταξιδεύει, με διδασχή και πικρό σαρκασμό ανάμεσα από τις πρόσφατες δεκαετίες, του απελπισμένου αιώνα μας. Μπουκαλία κενά, μας ρίχνει ο κοιητής μέσα στη θάλασσα της κοιητικής του ενδοχώρας για να βρούμε και να βρεθούμε στο δρόμο της σκέψης του.

Ο Κατσιγιάννης είναι κοιητής της αυστηρής και συνετής διατίκωσης. Νιάζεται για το βάθος του νοήματος, για την πνευματική ένταση και τη θαλερή νοηματική κειθαρχία, για να μας κάνει ως αναγνώστες και ακροατές της κοιήσής του, κοιητικούς της καθαρής γοητείας του πνεύματος.

Με τέτοια συνέπεια μας φέρνει και στην πρόσφατη κοιητική του συλλογή τη -Μνήμη του Νερού- 1983 με σχέδια του Γ. Βαρλάμου και άριστη τυπωτική εμφάνιση.

Ο κοιητής μιλά με ειλικρίνεια και κάνει μουσικές ρίμες, τις ελεύθερες αποφάσεις του, έξω απ' τις χειραγωγίες και τα κλαίσια του ανελεύθερου παρελθόντος. Ωστόσο, δεν ακυρώνει την περιουσία της πνευματικής μας παράδοσης. Γίνεται εκφραστής των φολκλορικών του εμπεισιων. Και αποθέτει ως -μνήμη νερού- τη μουσική λυρική του έκσταση, που πηγάζει απ' τα ζείδωρα νάματα της αγέραςτης δημοτικής μας Μούσας.

Διαβάστε το -Δημοτικό- και θα με δικαιώσετε. Πολύς καιρός πάει, για να βρεθεί κοιητής, να καταθέσει στο νεοελληνικό ανθολόγιο, τέτοιο υπέροχο τραγούδι, που σας παραθέτω:

*Μια βόλτα με το χέροντα
βγήκα να κάμω απόψε
κι όπια τα κουβεντάσαμε
άρχισα να του κρένω*

-Χάρε, μην παίρνεις τις μικρές

**Στο περιθώριο της ιστορίας
Τιμητικά αποφθέγματα
πρωταγωνιστών του 1821
για την 164 εθνική μας επέτειο**

Επιμέλεια Λ. Μάλαμα

**Ο Ρήγας Φεραίος για τη βαλκανική
αδερφοσύνη**

«... Όλοι οι άνθρωποι Χριστιανοί και Τούρκοι, κατά φυσικόν λόγον είναι ίσοι... Ο Βούλγαρος πρέπει να κινείται όταν πάσχει ο Έλληνας και τούτος πάλιν δι' εκείνον, και αμφοτέρω δια τον Αλβανόν ή Βλάχον...».

(Από τα άρθρα 3 και 34 της Χάρτας του)

παίρνε απ' τις γριούλες
Μα έχω μάνα που αγαπώ
πάρε κανένα γέρο.

Μα ο γέρος μου σακάτεψε
κρίμα να μου τον παρεις
πάρε κανένα κούτσικο
Μα πάλι έχω αδερφάκια.

Χάρε μου, πάρε μια μικρή
μα καλοδιάλεξέ την.
Γιατί 'ναι μια που αγαπώ
Τώρα σ' αυτήν πηγαίνω.

Μια βόλτα με το χάροντα
βγήκα να κάμω απόψε
κι όπως αποχωρίζαμι
τη βρήκα πεθαμένη.

Ένα Τραγούδι εξάισιο, που σε φολκλωρικό μοτίβο μας δίνει όλο το υπαρξιακό δράμα όπως το βίωσαν οι ελληνικοί αιώνες απ' το ακριτικό έπος και δώθε και το διαρρέει η μυστική εμπειρία της θείας ευδοκίας. Ως ποιητής το ζήλεψα αυτό το ποίημα, ως άνθρωπος ένιωσα ένα αργέγονο συγκλονισμό, ως δάσκαλος το αποστήθισα για να το υπαγγείλω στους μαθητές μου. Δεν μένει παρά το: Εύγε για τον αληθινό ποιητή του!

«... Ω δεισιδαιμονία, πόσον φοβερά είσαι ανάμεσα εις τα ανθρώπινα πάθη και τον πόνον, ουτιδανώνεις την ανθρωπότητα, όταν κυριεύσεις τας ψυχάς των απλών και αμαθών λαών, οι οποίοι τόσον απομωρώνονται, οπού τρέμουν εις την ψευδή λαλιάν σου, καθώς τα βρέφη φοβούνται έναν όφιν ξύλινον, ή έναν χάλκινον λέοντα!».

«Ελληνική Νομαρχία»

**Ο Δυσσέας Αντρούτσος στον Κοραή
(Παρίσι)**

«... Αν συγγράψεις εις τους ολίγους σου χρόνους τα υψηλότερα πράγματα και η Ελλάς πέσει, τις η ωφέλεια; Αν όλοι οι μετά ταύτα αιώνες στεφανώσωσι τους κόπους σου με τους λαμπρότερους επαίνους και η Ελλάς μείνει πάλιν υπό ζυγόν, ποία δόξα; Αν συ, εις ολίγα λόγια, απαθανατιστείς συγγράφων και η πατρίς παραδοθεί εις τας χείρας του αγρίου τυράννου, ή εις την διάκρισιν των ανθρωπίνων παθών, τι εκέρδισας; Η Ελλάς έχει την ανάγκην σου και όλων των πεπαιδευμένων ομογενών. Λοιπόν, συμπαραλαβών όσους συνηθείς μαζί σου, ελθέ να συναγωνισθείς με τους αδελφούς σου, τον δικαιοτάτον και νομιμότατον παρ' όλους τους λοιπούς αγώνας του κόσμου...».

Ο υιός σου Οδυσσεύς Ανδρίτσου
Άστρος 20 Απρίλη 1821

Ο Κολοκοτρώνης προς τον Ιμπραήμ και τους συναγωνιστές του

«... Το δίκαιον του πολέμου είναι, να πολεμάς με τους ανθρώπους και όχι με τ' άψυχα δέντρα. Όχι τα κλαριά να μας κόψεις, όχι τα δέντρα, όχι τα σπίτια που μας έκαψες, μόνον πέτρα απάνω στην πέτρα να μη μείνει, ημείς δεν προσκυνούμε. Τι τα δέντρα μας αν τα κόψεις και τα κάψεις, την γην δεν θέλει την σηκώσεις και η ίδια η γης που τα έθρεψε, αυτή η ίδια η γη μένει δική μας και τα ματακάνει. Μόνον ένας Έλληνας να μείνει πάντα θα πολεμούμε και μην ελπίζεις πως την γην μας θα την κάμεις δική σου βγάλτο από το νου σου...».

«... Ακούοντας ο Κωλέττης ότι έκαμα την παραιτήσιν μου και θα έβγει και εκείνος, και ό,τι έκανε ο πρόεδρος θα ήταν καλά γεναμένα, δεν του άρεσε, και άρχισε και διέκοψε τους ανατολικούς και δυτικοελλαδίτας και τους καπεταναίους δια εμφύλιον πόλεμον...

Δεν είναι καλό να διαιρεθεί το έθνος, μόνον ομόνοια και ειρήνη, και η Συνέλευσις να κάμει τα έργα της».

Η προκοπή σας ή και η μάθησή σας, να μη γίνει σκεπάρνι μόνο δια το άτομό σας, αλλά να κοιτάζει το καλό της Κοινότητος. Και μέσα εις το καλό αυτό ευρίσκεται και το δικό σας. Πρέπει να ωφελείσθε από τα περασμένα, και από τα κακά αποτελέσματα της διχόνοιας, την οκοίαν να αποστρέψεσθε και να έχετε ομόνοια.

«Πριν φύγω στο Ανάπλι έριξα στη θάλασσα τα πικρά τα περασμένα. Κάνετε και σεις το ίδιο. Στο δρόμο που περνούσαμε είδα να σκάβουν κάποιοι άνθρωποι. Ρώτησα και μου είπαν πως σκάβουν για να βρούνε κρυμμένο θησαυρό. Εκεί στο λάκκο μέσα ρίχτε και σεις τα δικά σας μίση. Έτσι θα βρεθεί κι ο χαμένος θησαυρός».

Θ. Κολοκοτρώνης

Από τα τελευταία λόγια του Καραϊσκάκη

«... Αδέρφια μου, θα πεθάνω ευχαριστημένος, γιατί έκανα όσο μου το συχώρεσαν οι δυνάμεις μου, το χρέος μου στην πατρίδα. Ένα σας γυρεύω να μη κιοτήσετε αν πεθάνω, μα να φανείτε πιο παλικάρια από ποτές. Μην τους φοβόσαστε τους Τούρκους, αυτοί άμα σας ξέρουν μονιασμένους, σας τρέμουν. Κι ούτ' έχετε ανάγκη να σας διαφεντεύουν ξένοι στον πόλεμο... Έλληνές μου σας το ζητώ ξανά, μη λυπηθείτε αν πεθάνω... Συχωράτε με αδέρφια, όπως κι εγώ συχωρνάω μικρούς - μεγάλους. Έχετε γειά, άζια παλικάρια και κατακαημένοι σύντροφοί μου!... Εγώ πεθαίνω. Όμως εσείς να είστε μονιασμένοι. Και να βαστήξετε την πατρίδα».

Γ. Καραϊσκάκης

Ο Δ. Φωτιάδης για τη δολοφονία του

«Ο Καραϊσκάκης έπεσε θύμα της εγγλέζικης πολιτικής στην Ελλάδα, κι εμπνευστής της πολιτικής στην Ελλάδα, κι εμπνευστής της δολοφονίας του, στάθηκαν: ο Κόχραν, ο Τζώρτζ κι ο Μαυροκορδάτος...».

Ο Μακρυγιάννης προς τους πληρεξουσίου του έθνους

«... Να γίνει ψήφισμα ώστε όλη η εθνική γη να διαμοιρασθεί ανεξαιρέτως εις όλους τους αγωνισθέντας στρατιωτικούς και πολιτικούς. Να συστηθεί προς τούτοις και μια επιτροπή δια να δικαιώσει τους παλαιούς αγωνιστάς, οι οποίοι μένουν εισέτι αδικημένοι και δυστυχούν εξ αιτίας των τοιούτων, και περιφέρονται εις τους δρόμους γυμνοί, ανυπόδητοι, κεινασμένοι και ταλαιπωρημένοι. Ενώ ούτοι έχυσαν το αίμα των, δια την ελευθερίαν της πατρίδος μας».

Ο πατριώτης
Μακρυγιάννης
Αθήνα 17 Γενάρη 1844

Θα κυκλοφορήσει

Γιώργου Μυρισιώτη

«Μαρίνος Αντύπας»

(Η Σοσιαλιστική δράση και η δολοφονία του)

Κορφολόγια

Αποφθεγματικά διδάγματα

Έρευνα - μελέτη - επιλογή

Του Λάμπρου Μάλαμα

Για την υγεία και τη μακροζωία

Η ζωή στον Καύκασο περνάει τα 100 και φτάνει ως τα 160 χρόνια. Εκεί ζουν οι Αμπχάσιοι, εφαρμόζουν την παρακάτω ταχτική ποικίλης διατροφής: Σ' όλα τα φαγητά τους έχουν μέτρο. Στο αγαπημένο τους σιτηρέσιο επικρατούν τα λαχανικά, το γάλα, το κρέας, το μέλι, το ξινόγαλο. Αλλά και οι καυτερές κόκκινες πιπεριές π' ανοίγουν την όρεξη και δυναμώνουν την έκκριση των αδένων του στομάχου· επηρεάζουν θετικά τη λειτουργία της καρδιάς και μειώνουν τη χοληστερίνη. Μια παροιμία τους για το ξινόγαλο λέει:

«Αν θέλεις να ζήσεις πιάτερα χρόνια
πιες περισσότερο ξινόγαλο».

Το μέλι τό 'χουν δημοφιλέστατο, γιατί έχει θεραπευτικές ιδιότητες. Στη διάρκεια του φαγητού δεν ταραάζουν την ψυχική ηρεμία με κουβέντες και ιστορίες.

Προσέχουν τη διατροφή τους νά 'ναι χλιαρή και όχι καυτή, και τη μασάνε πολύ.

Κάνουν λογική χρήση οινοπνευματωδών, που εμποδίζει την αρτηριοσκλήρωση και την καρδιακή ισχαιμία.

Έτσι στην Αμπχασία της Σοβιετικής Ένωσης, δεν ζούνε μόνο πολλά χρόνια, οι 35 στους 100 κατοίκους περνώντας τα 100 και προχωρώντας τραβάνε για τα 150, διατηρούν και τις δυνάμεις τους, κι εργάζονται και συμμετέχουν σ' όλες τις χαρές. Ο δραστήριος τρόπος ζωής, από μόνος του ήδη συμβάλλει στην παράτασή της. Όλοι σχεδόν οι γέροι της Αμπχασίας, προσφέρουν και στην κοινωνική εργασία και στο νοικοκυριό. Η εργασία τους ικανοποιεί πολύ. Η ικανοποίηση που προέρχεται από τη δουλειά, συμβάλλει στη μακροζωία. Οι άνθρωποι που είναι ικανοποιημένοι με τη δουλειά τους, είναι κατά κανόνα περισσότερο υγιείς.

Μκ. Ζαμπίρωφ

Υπάρχει δυνατότητα στους ίδιους τους πολίτες να φροντίζουν και τις ιδιωτικές τους υποθέσεις, μαζί όμως και τις δημόσιες. Να κατέχουν τα πολιτικά, να είναι κατατοπισμένοι, όχι σε κατώτερο βαθμό. Αυτόν που δεν παίρνει μέρος στα πολιτικά, εμείς τον θεωρούμε όχι φιλήσυχο, αλλ' άχρηστο. Οφείλουμε να κάνουμε ορθές κρίσεις για τα πολιτικά πράγματα και να διαμορφώνουμε σωστές γνώμες γι' αυτά. Νομίζουμε ότι τα λόγια δε βλάπτουν τα έργα, αλλά πιο πολύ βλάπτει να μη διαφωτιστούμε με το λόγο πρωτύτερα. Νά 'μαστε εξαιρετικά τολμηροί και να υπολογίζουμε με μεγάλη ακρίβεια εκείνα που θα επιχειρήσουμε.

(Θ ο υ κ υ δ ί δ η ς)

(Από τον «Επιτάφιο του Περικλή»)

Ο δρόμος προς την απλότητα στην τέχνη, είναι δρόμος άντρωσης και ωρίμανσης του ταλέντου. Είναι δρόμος της τελειοποίησής του.

Ν. Α μ π ά λ κ ι ν

Το ποιητικό μεγαλείο, δεν το αποτελεί η θολούρα κ' η σκοτεινή ασάφεια της έκφρασης.

Ν ί τ σ ε

Η συμπόνια στην εποχή μας, είναι μια μάσκα που χρησιμεύει για να σκεπάζει τη ντροπή.

Μ α ξ ί μ Γ κ ό ρ κ υ

Η άποψη πως η τέχνη δεν έχει δουλειά με την πολιτική, αποτελεί η ίδια μια πολιτική στάση.

Τ ζ. Ό ρ γ ο υ ε λ

Επιδιώκοντας χρηματικούς σκοπούς ο άνθρωπος, δεν θα καταφέρει ποτέ να κερδίσει την ευτυχία.

Κ α ρ λ ά υ λ

Η ευτυχία του λαού πραγματώνεται από την ουσία της γνήσιας δημοκρατίας.

Ρ ό ζ α Ι μ β ρ ι ώ τ η

Ένα βιβλίο, ή ένας άνθρωπος, ή τίποτα.

Γ. Σ ά ν δ η

Το αληθινό έργο τέχνης, αναφερώνει, πλατύνει την ψυχή του ανθρώπου, τον ανεβάζει ως τα αιώνια και τ' ατέλειωτα, τον συμπυλώνει με τη ζωή, δεν τον φέρνει σε σύγκρουση μαζί της.

Μ π ε λ ί ν σ κ η

Πάρτε μια όποια ράτσα ζώων, αναγκάστε τα σε τεμπελιά και απραξία, χορτάστε τα με πλούσια τροφή, ικανοποιείτε όλες τις σε-

ξουαλικές ορέξεις τους, θρέψτε όλα τους τα πάθη, υποχρεώστε τους πάντες να σκύβουν μπροστά τους, διώξτε μακριά τους κάθε τι που θα τα έκανε να σκεφτούν, και σε λίγες γενιές θα έχουν γίνει όλο σώμα και διόλου μυαλό (!). Μ' αυτή τη διαίτα μεγαλώνουν οι βασιλιάδες, κι έτσι συνεχίζουν αιώνες τώρα (!).

Τ ό μ α ς Τ ζ έ φ ε ρ σ ο ν
πρόεδρος ΗΠΑ (1743 - 1826)

Εμείς θα προσθέταμε ή θα διορθώναμε παρελθόντα χρόνο: Μεγάλωναν ή συνέχιζαν οι βασιλιάδες τότε... Τώρα που σχεδόν ελάχιστοι απόμειναν, σέρνουν αυτοί απάνω τους την ειρωνία των καιρών και τη θυμηδία των λαών).

Λ. Μ.

Χωρίς αγώνα η ζωή μας θά'μοιαζε με νεκροταφείο.

Ν τ ο ύ τ ζ ι ν
(ποιητής ΕΣΣΔ)

Η φωτιά, το νερό και ο λαός δεν δαμάζονται.
Μ π ε τ ό β ε ν

Από τις 20 γνωστές αυτοκρατορίες του κόσμου, οι 12 πήραν τέλος, όχι με πόλεμο εναντιά τους, αλλά κατάρρευσαν με δόλιες υπονομευτικές ενέργειες των εσωτερικών εχθρών τους «εκ των ένδον».

Ά ρ ν ο λ ν τ Τ ό υ μ π η

Προτιμώ να ρωτούν οι επόμενες γενιές γιατί δεν υπάρχει το άγαλμά μου, παρά να ρωτούν γιατί υπάρχει.

Κ ά τ ω ν

Το σπανιότερο πράγμα στον κόσμο δεν είναι παρά ένας τύραννος που νά 'χει γεράσει στην εξουσία.

Θ. Μ ι λ ή σ ι ο ς

Οι αντιλήψεις των ανθρώπων για το θεό ή τους θεούς, για το καλό και το κακό, την ευσέβεια και την ευδαιμονία, δεν είναι αιώνιες: αλλάζουν κατά τον τόπο και τον καιρό: είναι αντιδραστικές και γεμάτες σύγχυση. Κριτήριο για την αξία τους είναι το δικό μας λογικό.

Γ ε ώ ρ γ ι ο ς Π λ ή θ ω ν - Γ ε μ ι σ τ ό ς
(1400)

Θρησκεία που πρεσβεύω είναι η Αλήθεια.

Ρ α μ π. Τ α γ κ ό ρ
(Πειραιάς 1915)

Κριτική που δεν εφαρμόζει μια αισθητική θεωρία, δεν είναι κριτική. Και η αισθητική, αν δεν στηρίζεται στην ιστορία της τέχνης, στέκει στον αέρα...

Μ π ρ υ ν ε τ ι έ ρ

Καμιά απόφαση δεν πάρθηκε και καμιά συμφωνία δεν έγινε από τους Τσώρτσιλ - Στάλιν - Ρούσβελτ στη Γιάλτα, ή στις άλλες τότε συσκέψεις κορυφής, για τα μεταπελευθερωτικά καθεστώτα των Βαλκανίων. Στη συνάντηση της Γιάλτας και στην αλληλογραφία των ηγετών των τριών κρατών δεν θίχτηκε το λεγόμενο «θέμα των ποσοστών». Η ΕΣΣΔ δεν είχε κανένα λόγο να καταφύγει σε συναλλαγή, ούτε με το Λονδίνο, ούτε με την Ουάσιγκτον για το «χωρισμό» του κόσμου σε σφαίρες επιρροής.

Β. Β ε ρ έ ζ κ ο φ
(Μεταφραστής του Στάλιν)

Συμβουλές του Ζούκωφ για τους νέους

Σε σας απευθύνομαι νέοι μου:

Να είστε πάντα άγρυπνοι! Εκπιθμώ να είστε οι υπερασπιστές της πατρίδας. Να είστε μορφωμένοι και ατσάλωμένοι. Ο άνθρωπος που περνάει μια φορά στη ζωή του μεγάλες δοκιμασίες και νικάει, θ' αντλεί δυνάμεις από τη νίκη αυτή σε όλη τη ζωή του.

Εμείς, η παλιά γενιά, ξέρουμε καλά, τι μας βοήθησε ν' αντέξουμε στην επίθεση μιας τεράστιας δύναμης. Εσείς οι νέοι πρέπει να το καταλάβετε. Δεν είναι κάτι εύκολο να ορθώνεις το ανάστημά σου, όταν η ατμόσφαιρα γύρω σου τρυπιέται από θανατηφόρο μέταλλο. Οι νέοι όμως τότε, όρθωναν το ανάστημά τους! Πολλοί μάλιστα απ' αυτούς μόλις είχαν νιώσει τη γεύση της ζωής στα 18 και 20 τους χρόνια! Η καλύτερη ηλικία για τον άνθρωπο, όταν ξανοίγεται το μέλλον μπροστά του. Μα οι νέοι μας είχαν τότε μπροστά τους το γερμανικό οχυρό που ξερνούσε φωτιά και σίδηρο. Έχει μεγάλη σημασία να διδάσκεστε από τα λάθη και τις επιτυχίες.

Αλλά όποιος μαθαίνει, όποιος κατέχεται από την επιθυμία της νίκης, όποιος καλείται για την υπόθεση, που στο δίκιο της πιστεύει, αυτός πάντα θα είναι νικητής. Πείστηκα γι' αυτό από τα πολλά διδάγματα της δικής μου ζωής.

Πίστευα και εξακολουθώ να πιστεύω και σήμερα ότι: Ο Στάλιν υπήρξε μεγάλος στρατιωτικός ηγέτης που οδήγησε τον Κόκκινο Στρατό στη νίκη και στη συντριβή του χιτλερικού φασισμού.

Σ τ ρ α τ ά ρ χ η ς Ζ ο ύ κ ω φ

Από τη θεατρική ζωή και κίνηση

Κριτικές Σημειώσεις του Λάμπρου Μάλαμα

Τέννεση Ουίλλιαμς:

«Η λυσσασμένη γάτα».

Το σπουδαίο κοινωνικό και ψυχολογικό δράμα του γνωστού Αμερικανού συγγραφέα που έγραψε το 1955, κι ανέβηκε πρόσφατα σε μετάφραση Πλωρίτη και σκηνοθεσία Ν. Χαυράλαμπος στην παλιά σκηνή του Εθνικού στην Αθήνα, είναι ένα από τα καλύτερα έργα του, με πλατιές ρεαλιστικές και διδαχτικές αντιστοιχίες και προεχτάσεις.

Η υπόθεση λαβαίνει χώρα ένα καλοκαίρι στις εκβολές του Μισισσιππή. Ο πυρήνας του έργου αφορά ένα ζευγάρι τον Μπρικ και τη Μάγκι που δεν έχουν παιδιά· κι έν' αδερφικό τους ζευγάρι με παιδιά, που προσπαθεί ν' αρπάξει την κληρονομιά από τον παπού τους τον Γκούπερ που θα πεθάνει από καρκίνο. Οι συγκρούσεις και η διαπάλη γίνεται ανάμεσα σ' αυτούς και στον παπού. Η Μάγκι αντιδρά μ' επιμονή και πιστεύει πως μπορεί ν' αποκτήσει απόγονο με τον άντρα της, κι ας είναι λίγο ανάπηρος και πιοτής. Τελικά, η φανατική της πίστη, στο ιδεώδες της μητρότητας, θα την κάνει σα «λυσσασμένη γάτα» και θα τη σώσει.

Ο Γουίλλιαμς κι εδώ, ως αναφορά στην κλίμακα της παθητικής ψυχολογίας των ηρώων του, στις αδυναμίες και τις ψυχώσεις τους, συγγενεύει απόλυτα με τον Τσέχωφ, που έχει και τις καίριες επιδράσεις του· αλλά πολύ στενά και με τον Ίψεν. Καταπιάνει έτσι κι ενδοσκοπεί και ανατέμνει πτυχές από τη ζωή του Νότου των Ην. Πολιτειών, κι εκφράζει έντονα την αίσθηση της μοναξιάς, της πίκρας, της ζήλειας και της μόνωσης του ανθρώπου. Προκαλεί ερωτήματα και προβληματισμούς χωρίς να δίνει άμεσες λύσεις. Αναζητεί διέξοδο από τον κλειστό ατομικισμό, χωρίς να τη βρίσκει απτή, και παραδειγματική. Τον χαρακτηρίζει και τον βασανίζει όπως και σ' άλλα έργα του, η υπαρξιακή αγωνία, η αμφισβήτηση και η υπαισιοδοξία για το καλύτερο αύριο, που εκδηλώνεται σ' αρνητικά του πρόσωπα, αυτά που μένουν κολλημένα σε ψυχικά αδιέξοδα και σε μια πάλη ανάμεσα στην απελπισία και την επιβίωση.

Το αλαφροκίνητο, γοητευτικό, λυγερό κι αγέρινο παίξιμο της Νόρας Κατσέλη ως πρω-

ταγωνίστριας Μάγκι, η συγκρατημένη κι αυστηρή ερμηνεία του Φαιδ. Γεωργίτση ως Μπρικ, καθώς και η αντίστοιχη φυσική και τέλεια αρχοντοπαρουσία στη σκηνή της Κάκιας Παναγιώτου, (γιαγιός), της Κίτης Αρσένη (νύφης), του Τίτου Βανδή (παπού) μάγεψαν αληθινά τους θεατές.

Ζακ Ντεβάλ: «Ρομαντζέρο».

Στο χειμερινό ρεπερτόριο, του βεάκειου θεάτρου της Αθήνας, χαρήκαμε μια εξαιρετική παράσταση με τη Γωγώ Αντζολετάκη, τη Β. Κύρου, το Ν. Γαλανό, Γ. Βογιατζή, Γ. Μούτσιο κ.α., σε μετάφραση Τ. Καρνάτσου.

Το «Ρομαντζέρο» είχε ξαναπαιχτεί το 1959 για πρώτη φορά στο Κεντρικό με πρωταγωνιστές τους Δ. Χορν, Σπ. Μουσούρη και Μ. Κοντού. Το έργο σε 2 πράξεις και 4 εικόνες, ξετυλίζεται σε χρόνο μιας βδομάδας, το καλοκαίρι του 1920 στην πορνοσυνοικία Κορίλλιο του Παναμά. Ένα μέρος «διεθνών ερωτικών συναντήσεων». Είναι ένα κοινωνικό δράμα που εκθέτει την πορνεία και την ηθική· και προβληματίζει τις σχέσεις των καθολικών παπάδων, την αντοχή τους, ή μη, στον πειρασμό του σεξ, την πάλη και την κρίση τους, ανάμεσα στο δρόμο του θεού και του διαβόλου, της αρετής και της αμαρτίας.

Ο Ν. Γαλανός ως νιόβουλος παπάς Μιγκουέλ Ιμπάρα αποστέλεται από τον αρχιεπίσκοπο (Μούτσιο) σε μια εκστρατεία διαφωτιστική, να επισκεφτεί οίκους ανοχής, για να προσφέρουν μια κάθαρση στη διεφθαρμένη κοινωνία της εποχής, να εξιλεώσουν τις ιερόσυλες, και να καταργήσουν την πορνεία. Η Αντζολετάκη που υποδύεται την πόρνη Ρολάντα Ούσταριτς, (διάσημη) καταφέρνει τον παπά να κοιμηθεί μαζί της, καθώς τον αγάπησε. Εδώ ο συγγραφέας το παίζει μια στο καρφί και μια στο πέταλο. Μια στη φωτιά και μια στο κρύο του λουτρού. Δείχνει στον παπά εγκράτεια που κοιμάται μαζί της, νιος κατανικός εκείνος κ' ηφαίστειο εκείνη... και δεν «αμαρταίνει (!)». Μα σαν τον συλλαμβάνει ο αρχιεπίσκοπος Χορέρα, αυστηρός και αδέκαστος καθώς είναι, του στήνει ανακρίσεις και δίκη, να κατατροπώσει την υποκρισία, και να εξυ-

γιάνει τον εκφυλισμό και τη σαπίλα. Τίποτο όμως. Η Ρολάντα υπερσπίζεται με φανατισμό τον Μιγκοιέλ που στο τέλος βγαίνει νικητής.

Ο συγγραφέας που ήταν και σκηνοθέτης ο ίδιος και που παίχτηκαν και παίζονται πολλά έργα του σ' όλον τον κόσμο, στο «Ρομαντζέρο» κυριαρχεί και τις κωμικές αλλά Βοκκάκιο παραξενιές του. Πάντως, όλα τα πρόσωπά του είναι τύποι απολαυστικοί. Σκληροτράχηλοι Βάσκοι παπάδες, δυναμικές και στην έλξη τους πόρνες, χαρακτηριστικοί τύποι υπηρέτες.

Οι πρωταγωνιστές Αντζολετάκη και Γαλανός δημιούργησαν θαυμάσια το ρόλο τους. Η Βίλμα Κύρου ως Τυραντούλα έξοχη. Ο Γ. Μούτσιος ταιριαστός κι επιβλητικός αρχιεπίσκοπος. Μα εκείνος που έκλεψε την παράσταση, ήταν ο Γιάννης Βογιατζής, σ' έναν ίσως από τους καλύτερους ρόλους της καριέρας του. Τυπίστας πρώτης, σανυκηρέτης στο πορτέλο, με το παρόνομα «Αλελούιας»· απόδειξε σπάνιες δυνατότητες.

Ντάριο Φο: -Ούνα φάτσα, άλλη ράτσα-.

Αυτό το θεατρογράφημα, είναι μια πολιτική φάρσα, κατά το ήμισι κακής ποιότητας, του εξαιρετού Ιταλού κωμωδιογράφου.

Ανέβηκε απο το θέατρο της Σμαρούλας Γιούλη στο θέατρο «Διονύσια». Σ' όλη τη δομή και την εξέλιξή της, η παράσταση παρουσιάζει μιαν ασφυχτική και χιδαία εκφραστική αθηροστομία. Ίσως βέβαια ο Φο, να την έδωσε σαν αντανάκλαση μιας παραξελιγμένης και ξεπερασμένης αστικής κοινωνίας. Αλλά, με την εύκολη κι ακατάσχετη αισχρολογία, δε γίνεται τέχνη. Αφόρητες κινήσεις και φλυαρίες. Το πρώτο μέρος από 4 εικόνες είναι άτεχνο από συγγραφικής πλευράς, παρά του ότι ο Φο προσπαθεί να μειώσει, ή να χλειάσει το ρόλο της αστυνομίας, καθώς και τη μπουρζουαζία, την ιατρική, τη μηχανιστική ζωή και τρέλα του συρμού, ενός αηδιαστικού κι εκφυλισμένου καπιταλιστικού κόσμου. Οι αρλούμπες κ' οι κρυάδες των πρώτων εικόνων, η ωμή πολυλογία και οι χωρίς ίχνος γνήσιου γέλιου συμβατικότητες, δεν περισώνουν το δεύτερο μέρος, που είναι υποφερτό· κι έχει στιγμές και καταστάσεις με ψήγματα πειστικής σάτιρας απέναντι στο ιταλικό κατεστημένο, με γούστο, δηκτικές νύξεις και δραστικές εκρήξεις.

Η ερμηνεία των ηθοποιών καλή. Αλλ' ίσως αυτή η φάρσα του Ιταλού θεατράνθρωπου, να

είναι από τις πιο αδύνατες. Η άλλη με τίτλο «Λεν πληρώνω, δεν πληρώνω» που ανέβασε το ζεύγος Ληναίος - Φωτίου, είναι υπέροχη.

Π.Ο.Π.Ο.Π.Ο.Π.Ο.Π.Ο.Π.Ο.

Κριτική θεάτρου

Από τον Άγγελο Δόξα

Μπέρτολτ Μπρέχτ: «Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν».

Στο Εθνικό Θέατρο παίχτηκε το Φλεβάρη το παραπάνω έργο του Γερμανού συγγραφέα που έγραψε το 1943. Έργο κοινωνικού συμβολισμού, σε μετάφραση Μ. Πλωρίτη, σκηνοθεσία Γ. Ρεμούνδου, σκηνικά και κοστούμια Ν. Πατρόπουλου· και ενδυματολογική συνεργασία Μ. Μακρή.

Τρεις θεοί κατεβαίνουν στη γη με σκοπό να βρουν μερικούς καλούς ανθρώπους και να τους βοηθήσουν να σώσουν τους κακούς που με απάτες, εκβιασμούς, αστικές, αθέμιτες συμπεριφορές και άλλα παρόμοια, έχουν οδηγήσει την ανθρωπότητα στο χείλος της καταστροφής. Για το σκοπό αυτό, διαλέγουν το Σετσουάν, πόλη ιπποδευγματική για το καταστροφικό της κατόντημα. Εκεί θ' αναζητήσουν έστω κι έναν καλό άνθρωπο που θα τον βοηθήσουν στο ν' αξιοποιήσει τις επιδιώξεις τους, για να σωθεί ο κόσμος από την καταστροφή. Ένας νεροιάς είναι ο πρώτος άνθρωπος που συναντούν και που για να εκμεταλλευτεί την παρουσία τους φροντίζει να τους βρει ένα σπίτι που να φιλοξενηθούν. Μα σ' όσους απειθύνεται κρατούν στάση αρνητική με ειρωνία και καλότητα. Τελικά βρίσκεται ένας μοναδικός άνθρωπος που δέχεται πρόθυμα να τους φιλοξενησει. Είναι η Σαν-Τε, μια νεαρή πόρνη γεμάτη καλοσύνη, αλλά και πολύ φτώχεια. Οι θεοί βρίσκονται ικανοποιημένοι από τη γνωριμία της για να της δώσουν τα μέσα ν' αξιοποιήσει την ανθρωπινή καλοσύνη της. Της δίνουν ένα μεγάλο χρηματικό ποσό και ξαναφεύγουν για τον ουρανό.

Η Σαν-Τε ανοίγει ένα μαγαζάκι και δείχνεται απλόχερη σ' όσους χρειάζονται βοήθεια. Γρήγορα όμως γίνεται αντιληπτό, το ότι έχει χρήματα και την πλησιάζουν πολλοί για να επωφεληθούν. Άλλοι με υποκρισία και άλλοι με απάτη, με εκβιασμό, με κλεψιά, με φοβέρα. Αυτό αναγκάζει την Σαν-Τε να γυρέψει προστασία. Μη βρίσκοντας κανένα κατάλληλο γι' αυτό, μεταβάλλεται η ίδια σ' ένα εξάδελφο, τον Σου-Τα, που είναι δυναμικός και επιβλητικός κι έτσι αυτοπροστατεύεται με διχασμό της προσωπικότητας. Κι όταν ξαναπαίρνει την πραγματική της μορφή, νιώθει ικανοποίηση από έναν ωραίο νέο, τον Σου, άεργο αερο-

πόρω που την ερωτεύεται και θέλει να παντρευτούν. Απογοητεύεται όμως, όταν ο Σουν αποκαλύπτει στον φανταστικό ξάδελφό της, δηλαδή στην ίδια, ότι ο έρωτάς του είναι ψεύτικος με σκοπό να της πάρει την περιουσία που της έδωσαν οι θεοί, και ύστερα απ' αυτό να την εγκαταλείψει. Έτσι οι θεοί φεύγουν με την ανικανοποίητη επιθυμία του Διογένη που ψάχνοντας, μ' ένα φανάρι στο χέρι, έλεγε « Άνθρωπον ζητώ » και το συμπέρασμα του Μπρέχτ είναι ότι ο καλός άνθρωπος πρέπει να είναι φτωχός, επειδή αν είναι πλούσιος γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης, απάτης και βίας, εκτός αν αντιδρώντας αμυντικά χρησιμοποιήσει κι ο ίδιος τα μέσα των αντιπάλων του, για ν' αυτοπροστατευθεί. Ένα συμπέρασμα που βιωματικά χρησιμοποιούσε ο Μπρέχτ για τον εαυτό του με την υποκρισία, τον ωφελιμισμό, τον σφετερισμό, την διπροσωπία, την αντιφατικότητα και άλλα παρόμοια, όχι μόνο όταν στα έργα του βάζει δύο αντιφατικούς τύπους αλλά κι όταν διασκειάζει και σφετερίζεται εργασίες άλλων, ή όταν ιδεολογικά αλλάζει ένα δικό του έργο ανάλογα με τη χώρα που θα παιχθεί. Γι' αυτό και καμιά χώρα, ούτε η Ρωσία, ούτε η Αμερική τον θεώρησαν γνήσιο οπαδό τους. Πάνω στη στάση του αυτή, άλλωστε οι μελετητές του, του έδωσαν διάφορα παρατσούκλια. Ο Κάσπαρ Νέχερ τον αποκαλούσε «Νεροφωτιά», ο Τόμας Μαν «ταλαντούχο κάθαρμα» και άλλοι, άλλα, με κοινό παρονομαστή την αντιφατικότητα. Κι ο Δημήτρης Μυράτ στην ογκώδη μελέτη του για τον Μπρέχτ λέει συμπερασματικά για τους κατακριτές του « Όλοι έχουν δίκιο. Γιατί ο Μπρέχτ δεν ήταν ένας, άλλαζε μάσκες, παρίστανε τον χαμαιλέοντα, ήταν ένας και κανένας, κι εκατό χιλιάδες άνθρωποι, ακόμα και για τους πιο στενούς του φίλους » (σελ. 49).

ΤΟ ΑΝΕΒΑΣΜΑ του έργου απο το Εθνικό Θέατρο ήταν πραγματικά πολύ προσεγγμένο, τόσο στη μετάφραση του Μάριου Πλωρίτη, όσο και στη σκηνοθεσία του Γ. Ρεμούνδου. Τα εναλλασσόμενα σκηνικά του Ν. Πετρόπουλου, και τα φορέματα από τα πιο φανταχτερά μέχρι την κουρελάρια και αντίστοιχα ήταν και η ερμηνευτική απόδοση με πρωταγωνιστές τη Νίκη Τριανταφυλλίδη (Σεν-Τε) και τον Κώστα Καστανά (πιλότος) καθώς και τον Γ. Δάνη (νερούλας), τις Μαργ. Λαμπρινού (χήρα), Μ. Μαρμαρινού (Κα Μα Φού), Μ. Καλατζοπούλου (ιδιοκτήτρια), Α. Κοκκάδη (νέα πόρνη), Ταιγέτη (γριά πόρνη), Μ. Λαλοπούλου (μητέρα του πιλότου) και τους τρεις θεούς (Ορφ. Ζάχος, Μπ. Γιωτόπουλος, Α. Παλαιοχωρήτης), τον Α. Κοτσίρη (Μα Φου), τον Θ. Συριώτη (πλούσιος), τον Γ. Παρτσαλάκη (αυτιφυλάκας) και τους άλλους σε μικρότερους ρόλους. Ασημαντη η μουσική του Π. Ντισσάου.

Λαογραφικά σύμμειχτα

Η παλιά Σαλονίκη και τα καρναβάλια της Του Βαγγέλη Σουλτάνη

Ένας λαογραφικός διαγωνισμός με θέμα «Το καρναβάλι της παλιάς Θεσσαλονίκης» ξύπνησε μέσα μου, μνήμες που δίνουν τις εικόνες του παλιού καλού καιρού της. Εικόνες που χάθηκαν για πάντα. Τόσο πολύ χάθηκαν, που όταν στα 1970 ήρθαν ξένοι παλιοί πολεμιστές (Γάλλοι - Άγγλοι - Αμερικάνοι — Ιρλανδέζοι - Σενεγαλέζοι κ.λπ.), κι ήρθαν σαν τουρίστες, τρόμαξαν να την αναγνωρίσουν. Τη γνώρισαν μόνο απ' τα μνημεία της. Τώρα με τη γραφίδα μου, θα προσπαθήσω να ζωγραφίσω στον άσπρο πίνακα του χαρτιού, όχι για άλλο λόγο παρά μονάχα νοερά, να τις ξαναζήσουμε για λίγο οι παλιότεροι και να πάρουν μια γεύση κ' οι νεώτεροι.

Περασμένα τώρα πάνω από εβδομήντα χρόνια. Την όψη σου εκείνη Σαλονίκη μου, θα δείξει η μνήμη στα νοσταλγικά βλέμματα των παλιών Σαλονικιών και στα έκπληκτα - ίσως βλέμματα των νέων.

Είναι ένας σταθμός της ιστορίας σου. Θέατρο η μνήμη θ' ανοίξει την αυλαία. Κ' οι θεατές θα ιδούν μαζί μου τους μιναρέδες των τζαμιών που υψώνονταν σαν τεράστια κεριά από πάνω σου και σε δείχνανε νεκρή. Όμως, κάτω από τη νέκρα εκείνη, έσφυζε η ζωή. Όπως μέσα στο αυγό το πουλί, όπως μέσα στο σπόρο το λουλούδι, κι όπως μέσα στο λόγο το τραγούδι.

Ένα σεργιάνι των αναμνήσεων θα μας πάει πρώτα στο μωλόδρομο, απ' όπου, περνούσαν τα τραμ με τ' άλογα. Εδώ κάνουν τον καθένα να σκέπτεται τις αποστάσεις. Τότε φαίνονταν μεγάλες. Μίκραιναν όμως σαν ήρθε η ηλεκτρική εταιρεία. Ο Λευκός Πύργος ήταν κλεισμένος μέσα σε τείχη, και λούζονταν στα νερά του Θερμαϊκού.

Τότε φαίνονταν τεράστιος. Τώρα που υψώθηκαν κοντά του πολυκατοικίες, ο όγκος του φαίνεται μικρότερος. Αυταπάτη. Παραμένει όμως πάντα το Σήμα σου Σαλονίκη μου. Κι είναι ευτύχημα που δεν άκουσαν οι Σαλονικιοί τον πρώτο διευθυντή του σχεδίου πόλεως τον

Δελαδέτσημα, που είπε πως: ο Λευκός Πύργος είναι ένα ακαλαίσθητο οικοδόμημα, που πρέπει να γκρεμιστεί.

Πλάι σ' αυτόν, το Κέντρο και ο Κήπος. Θυμάμαι κάποιους παλιούς μου στίχους γι αυτόν.

«Στό μπαζέ του Μπεγιάζ Κουλέ —όπως τον έλεγαν τότες— με την πράσινην ορχήστρα / που στα πεύκα του παιζόταν / άκουγε ο καθένας πάντα τις αέρινες τις νότες / και η νιρβάνα στην ψυχή του μακαρίως απλωνόταν».

Εκεί στο μωλόδρομο, για να θυμηθώ κι ένα ποίημα του Γιώργου Βαφόπουλου, έβλεπε ένα ολόκληρο δάσος από κατάρτια καικιών, αγκυροβολημένων στην παραλία. Ευτύχημα που δεν χάθηκαν εικόνες όπως, τα δαντελωτά κάστρα κ' οι βυζαντινές εκκλησίες. Κάτω απ' την κάμαρα περνούσαν σε δυο παράλληλες σιδηροτροχιές τα ηλεκτροκίνητα τραμ. Τι στενή αντίληψη τότε για το φάρδος των δρόμων. Τότε την Εγνατία τη λέγανε Τζαντέ, δηλαδή φαρδύ δρόμο. Τώρα η κάμαρα, που είναι το δακτυλίδι της Εγνατίας, είναι νεκρή ριγμένη στην άκρη της. Τη δολοφόνησαν οι πολεοδόμοι και τη μελετούν οι αρχαιολόγοι και οι ξένοι τουρίστες. Άλλη εικόνα τα σκεπαστά του Τσαρσί —η ανατολίτικη φορεσιά της Σαλονίκης που έκρυβαν ό,τι ωραίο είχε η Δύση στα καταστήματα των Ορόσντι Μπικ, των Ερρέρα, του Σπáιν του Τίριγκ.

Πάνω και κάτω απ' την Εγνατία, άλλη εικόνα, η ακινησία των μαχαλάδων με τα στενά σοκάκια, απ' όπου πέρναγε κάθε μούχρωμα ο φαναρτζής κι άναβε τις γκαζόλαμπες— καντήλια πάνω από τάφους ζωντανών. Οι νοικοκυρές την ώρα κείνη, μαζευόντουσαν έξω απ' τις πόρτες των σπιτιών τους για κουβεντούλες. Όταν είχε φεγγαρόφωτο, οι κανταδόροι σβήνανε τα φανάρια και κάνανε τις σερενάτες τους, δημιουργώντας έτσι μια ρομαντική ατμόσφαιρα.

Άλλη παλιά εικόνα των ξένων, οι ανθισμένες παροικίες στη συνοικία των εξοχών, όπως λέγανε τότε το δρόμο που πάει απ' το Λευκό Πύργο προς το Ντεπώ. Τα σπίτια αυτά, ήταν επαύλεις με περίφημους κήπους.

Τα καλοκαίρια ευωδίαζε ο δρόμος αυτός από τ' αρωματικά λουλούδια. Τα βράδια —όταν ζωντανεύαν τα μάτια των σπιτιών, οι φωτισμένες σάλες, χάρονταν για τις γιορτές και τις βεγγέρες. Σ' αυτές τις γειτονιές των εξοχών, ήταν κάποια στενά ρομαντικά δρομάκια που σβήνανε στη θάλασσα μπροστά. Απ' εκεί έβλεπε ο καθένας τη δύση του ήλιου. Αυτή τη

δύση τη θαυμάσια, όπου στα 1901 ο μεγάλος Ιταλός ποιητής ο Ντ' Ανούτσιο, είπε χαρακτηριστικά, πως δεν είδε ωραιότερη δύση στη ζωή του.

Τα σπίτια της Σαλονίκης ήταν μονόροφα, διόροφα και μερικά τριόροφα, όπως ήταν του γιατρού Γράβαρη κι απέναντί του, το σπίτι του Τζέκι Άμποτ που χρησίμευσε καλαιότερα και προξενείο της Αγγλίας. Τρίπατα σπίτια ήταν πολλά στη συνοικία των εξοχών.

Η ασχολία των γυναικών —νοικοκυράδων της παλιάς Σαλονίκης, ήταν το μαγείρεμα των φαγητών, το ζύμωμα των ψωμιών που με τις πινακωτές πήγαιναν στους φούρνους, η μπογάδα στα κλυσταριά, η περιποίηση των λουλουδιών στις αυλές—όλα τα σπίτια τότε είχαν αυλές— τα καρικόματα των ρούχων και τα διάφορα γλυκά του κουταλιού.

Οι δεσποινίδες κεντούσαν τα όνειρά τους, μέσα σε τελέρα, όπου μαιανδροί τραβούσαν τις ματιές τους.

Η τέχνη (ποίηση, μουσική, ζωγραφική, γλυπτική) δίνει τα βιώματα της κάθε εποχής που φανερώνουν το λαογραφικό χαρακτήρα της. Έτσι και τα καρναβάλια της παλιάς Θεσσαλονίκης έχουν το λαογραφικό τους φάνερωμα.

Τα Καρναβάλια

Όλα τα μπαλκόνια των σπιτιών του Τζαντέ (πλατιού δρόμου) πολύ νωρίς γέμιζαν από θηλυκόκοσμο. Απ' τον κεντρικό αυτό δρόμο θα περνούσαν τα καρναβάλια. Κι ήταν η τελευταία Κυριακή των καρναβαλιών. Ύστερα οι Απόκριες.

Απ' το ιποδρόμι —τη σημερινή πλατεία Ιπποδρομίου— κι απ' το Συντριβάνι ξεκινούσαν τ' αμάξια και τα λαντώ. Δεν υπήρχαν τότε αυτοκίνητα (1907 - 1912).

Σε κάθε αμάξι τρία - τέσσερα καρναβάλια από νέους της εποχής εκείνης. Κι έβλεπε ντυμένους με φράκα και ημίψηλα καπέλα (άλλοι παρίσταναν το γιατρό έχοντας και ψεύτικο μούσι, κι άλλοι τους πολιτευτάδες) να ρίχνουν στα μπαλκόνια σερπαντίνες, να ρίχνουν σοκολάτες, τυλιγμένες με ραβασάκια γεμάτα ερωτόλογα. Όμως όλα φευγαλέα.

Οι γυναίκες απ' τα μπαλκόνια τους ρίχνανε κομψοτεία. Μπροστά σε μπαλκόνια —όπου βρίσκονταν μερικές δεσποινίδες κάπως πιο εξελιγμένες— σταματούσαν για λίγο τ' αμάξια για να βγάζουν λόγο οι νέοι. Όσοι παρίσταναν το γιατρό, συνιστούσαν στις νέες, να παίρνουν ερωτικό σιρόπι για να δυναμώσουν.

Τότε οι άντρες άρεσκαν τις παχουλές, τις αφράτες, φραντζόλες, όπως λέγανε τις Βιεννέζες που ήρθαν κάποτε στην Ελλάδα στο τραγούδι με το ρυθμό του βάλς, της πριγκίπισσας των δολαριών. Όσοι παράσταναν τον πολιτευτή, έβγαζαν δεκάρικούς λόγους, πολιτικού δήθεν περιεχομένου... κάτι αρλούμπες που κάναν το θηλυκόκοσμο να ξεκαρδίζεται στα γέλια.

Πως να ξεχάσουν οι παλιοί Σαλονικοί τον Μιχαλιό —έτσι λέγανε τότε τον αλησμόνητο Ιωάννη Μιχαήλ— που αργότερα έγινε βουλευτής και Υπουργός, κι ο Δήμος Θεσσαλονίκης τον τίμησε δίνοντας το όνομά του σ' ένα δρόμο, όπου ήταν και το πατρικό του σπίτι; Καρναβάλι ο Μιχαλιός έβγαζε λόγους σε αυτοσχέδιους στίχους... σαν αυτούς που έμειναν στη μνήμη μου.

**«Τώρα που βάλαμε βουλευτικά μυαλά
καί μπαίνουμε τρισένδοξοι μέσα στη Βουλή
εμείς θε να περάσουμε μαζί σας πιο καλά
Γι αυτό τώρα σας στέλνουμε το πρώτο μας
φιλί.»**

Κι έστελνε ο Μιχαλιός κι όλη η παρέα του σ' όλα τα μπαλκόνια φιλιό. Οι νέες ξεκαρδίζονταν στα γέλια. Ο Τζαντές γέμιζε από κομφετί και σερπαντίνες.

Όσοι παράσταναν τους δανδήδες (Σπύρος Γκοτζαμάνης αδερφός του επί κατοχής υπουργού Σωτ. Γκοτζαμάνη, Σταύρος Τσαβδάρης μετέπειτα φαρμακοποιός, Χατζηπροδρόμου, Φωκάς κι άλλοι) τραγουδούσαν ερωτικά τραγούδια, λέγαν και το δίστιχο:

**«Ίδού λοιπόν εφθάσαμε εις την Θεσσαλονίκη
Λιμοκοντόροι - ερασταί με δίχως μεταλίκι.»**

Όλοι παράσταναν τους γέρους, φορώντας άσπρα γένια και άσπρα μαλλιά. Τραγουδούσαν το:

**«Αχ παρήλθον οι χρόνοι εκείνοι,
των ερώτων παιδρά εποχή».**

Απ' τα μπαλκόνια αναστεναγμοί των κάπως ηλικιωμένων γυναικών. Γέλια και χάχανα από τις δεσποινίδες.

Τα καρναβάλια για τους νέους της παλιάς Σαλονίκης, ήταν το ξέσπασμα της καρδιάς τους. Ήταν η μάσκα που φανέρωναν τον κρύφιο εαυτό τους. Όλοι τους ήταν Δον Κιχώτες που κάτω απ' τα παράθυρα τραγουδούσαν για τις Ντολτσινέες τους. Μετά την παρέλευση των αμαξιών απ' το συντριβάνι ως την οδό Αγίας Σοφίας και αντίστροφα, άλλες αλησμόνητες εικόνες καρναβαλιών, πεζών αυτή τη φορά.

Πρώτη εικόνα: Άντρες ντυμένοι με εβραϊκά ρούχα. Άλλοι κρατούσαν κουβάδες κι άλλοι κασμάδες και φτυάρια, κι όλοι μαζί μπροστά σε κάθε μπαλκόνι φώναζαν «Χρείες αδειάζουμε» «Χρείες αδειάζουμε». Την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν υπόνομοι για ακαθαρσίες. Υπήρχαν μόνο τα λεγόμενα γκιρίτζια για τα νερά της βροχής.

Σε κάθε αυλή σπιτιού υπήρχε βόθρος που τον λέγαν τότε κάραβο, όπου αποχετεύονταν το προϊόν των αποχωρητηρίων. Κάθε χρόνο περνούσαν Εβραίοι (αυτοί έκαναν τέτοιες δουλειές) και φώναζαν ν' ακούσουν οι νοικοκυραίοι «Χρείες αδειάζουμε». Γέλια και χάχανα στα μπαλκόνια.

Δεύτερη εικόνα: Μεταμφιεσμένοι σε Εβραίους πάλι δυο - δυο, περνούσαν νέοι και φώναζαν, πρώτα ο ένας με φωνή δυνατή τενόρου «Ντολμάδες για γλυκό» κι ύστερα αμέσως ο δεύτερος με φωνή μπάσου, αλλά δυνατά «Μι τουν τρίφτ μαζί».

Τα χρόνια εκείνα, αλησμόνητη εποχή —οι νοικοκυρές έκαναν μόνες τους τα γλυκά του κουταλιού (καρυδάκι, μήλο, πελτέ από κυδώνι, ντολμά (μακρύ κολοκύθι) κι άλλα.

Οι Εβραίοι που ήξεραν την απασχόληση των γυναικών για τα γλυκά, διαλαλούσαν ταχτικά στους δρόμους της Θεσ/νίκης το εμπόρεμά τους απaráλλαχτα όπως τα παραπάνω καρναβάλια.

Και καθώς τα καρναβάλια κουνούσαν κάτι ψεύτικους ντολμάδες με υπονοούμενα... στα μπαλκόνια αντηχούσαν τα γέλια.

Τρίτη εικόνα: Στην πολύπαθη Σαλονίκη γιγόντουσαν συχνά πυρκαϊές. Τότε δεν υπήρχε πυροσβεστική υπηρεσία σαν τη σημερινή. Ούτε αυτοκίνητα για τέτοια χρήση. Όταν ξέσπασε φωτιά, άκουγαν οι Σαλονικοί να πέφτουν απ' το Γεντή Κουλέ (το Επταπύργιο) κανονιές. Μία ή δύο, ή τρεις - τέσσερις και πέντε κανονιές, ανάλογα με την περιοχή όπου εκδηλώνονταν φωτιά. Έτρεχαν τότε με μια τουλούμπα (αντλία) οι πυροσβέστες που λεγότανουσαν τουλουμπατζήδες. Αυτή την εκδήλωση τη διακωμώδησαν στα καρναβάλια οι νέοι της εποχής εκείνης, ντυμένοι σαν τουλουμπατζήδες και με μια τουλούμπα φώναζαν «Γιαγκίν βαρ» κι έδειχναν στις νέες, που ξεκαρδίζονταν στα γέλια, την καρδιά τους, δηλαδή η φωτιά (το Γιαγκίν) ήταν στην καρδιά τους. Θυμάμαι τις εικόνες αυτές των καρναβαλιών (1908 - 1912) αν και ήμουνα παιδί.

Νέοι υποδύονταν τους παλιατζήδες Εβραίους, και φώναζαν «φαλιμέντο πράμα -

φαλιμέντο πράμα». Ύστερα έλεγαν το τετράστιχο:

«Κατέβα Μαρία να πάρεις μια ντουζίνα να βάλεις στην κουζίνα
ότι παίρνεις ένα γρόσ'
ότι δίνεις δυο στο γρόσ'»

Γρόσ' ήταν το τούρκικο νόμισμα που οι ρωμιοί το λέγαμε γρόσι. Οι Εβραίοι όμως έκοβαν το γιώτα και το λέγαν γρόσ'.

«Φαλιμέντο πράμα
τ'δ κυρ - Βαγγέλ' το πράμα».

Επίσης έκαναν και τον Αρμένη που πουλούσαν παγίδες για ποντίκια και φώναζαν «Μικρό μεγάλο το παστρεύει».

Τότε σε πολλές αυλές σπιτιών υπήρχαν πολλά ποντίκια και οι παγίδες ήταν στην ημερήσια διάταξη.

Χοροί

Χοροί καρναβαλιών την εποχή εκείνη δεν γίνονταν σε κέντρα διασκέδασης, παρά μονάχα σε σπίτια και χόρευαν βάλς, πόλκα, μαζούρκα, παν τε κατρ. Οι χοροί γίνονταν στο δοξάτο των σπιτιών. Δοξάτο λέγανε τη σάλα. Μόλις άνοιγες την πόρτα του διαμερισματος βρισκόσουνα στη σάλα, κι όχι όπως τώρα σε χώλ. Αυτή ήταν η τοτινή αρχιτεκτονική. Για μουσική είχαν το γραμμόφωνο με το χωνί, εκτός αν ο περιβόητος για τη νοοτροπία του τρομπετίστας Σπεράντζας, πήγαινε πολλές φορές κι απρόσκλητος με δυο τρεις άλλους μουσικάντες της δεκάρας. Την ειδυλιακή αυτή εποχή, τη σταμάτησαν οι πόλεμοι του 1913 - 1918 κι ανάμεσά τους, η μεγάλη πυρκαϊά του 1917 κι ύστερα πάλι το 1922 όταν ήρθε η μικρασιατική καταστροφή.

Από το 1925 κι έπειτα όταν καταστάλαξαν κάπως τα βάσανα κ' οι καημοί του προσφυγικού κόσμου που πλημμύρισε τη Θεσσαλονίκη, κι άρχισαν ν' αλλάζουν τα ήθη και τα έθιμα εξ αιτίας του συγχρονισμού, του προσφυγικού κόσμου με τον γηγενή πληθυσμό, άρχισαν χοροί καρναβαλιών σε κέντρα. Πρώτος και καλύτερος ο χορός των συντακτών Θεσσαλονίκης εκεί στις δυο συνεχόμενες αίθουσες του κέντρου του Λευκού Πύργου. Απ' το 1925 και δώθε, η Ένωση Συντακτών έδινε εκεί, κάθε χρόνο, τον επίσημο χορό της. Ήταν το πιο σπουδαίο κοσμικό γεγονός. Στους χορούς κυριαρχούσαν τότε: το βαλς του Δουνάβευς, το βαλς πριγκίπισσα δολαρίων, το αργεντινό ταγκό, το φόξ - στρότ και κορωνίδα των χωρών, οι καντριλλίες κ' οι λανσιέδες. Οι αίθουσες του Λευκού Πύργου έπαιρναν μια φαντασμαγορική όψη από Λευκορώσους ζωγράφους. Συμβολικά εξωραϊζόνταν οι πα-

λιές αίθουσες σε παραδεισένιες. Κι ήταν σα να σκέπαζε τα κουρέλια της η ζωή με χρυσά ρούχα. Οι άντρες στους χορούς αυτούς των συντακτών φορούσαν σμόκιν ή φράκο (επίσημο ένδυμα). Οι γυναίκες φορούσαν έξωμες αισθητές. Κυρίες και δεσποινίδες είχαν καρνέ, όπου οι γνωστοί και φίλοι σημείωναν - καπάρωναν ένα ή δυο χορούς.

Την εποχή αυτή δεν υπήρχαν πια Δον Κιχώτες να κάνουν καντάδες κάτω απ' τα παράθυρα των ντολτσινέων. Ο έρωτας, αυτός ο φτερωτός θεός, χτυπούσε αδιάκριτα τις καρδιές, και κυριαρχούσε το γνωμικό που μπροστά από πεντακόσια περίπου χρόνια, τόλμησε να πει ο Σπινόζα.

«Με τον έρωτα ο θεός δεν σαρκοποιείται, αλλ' η σάρξ θεοποιείται».

Κ' οι ανήθικοι - ηθικολόγοι λέγανε «ήρθε ο εκφυλισμός». Τα καρναβάλια απ' το 1925 ως το 1940 που ξέσπασε ο ιταλοελληνικός πόλεμος, ήταν σαν ένα θέατρο, όπου οι άνθρωποι παίζανε, σα σε μια ψεύτικη σκηνή πολλούς ρόλους υποκρισίας, και μάλιστα σε χορούς μεταμφιεσμένων. Στα μπαλ—μασκέ, φιγουράρανε τότε παλιάτσοι, σαν τον τραγικό ήρωα του Λεων. Καβάλο. Αρλεκίνοι σαν τον ήρωα του Λοτέρ. Πετεινοκέφαλοι που θύμιζαν τον πετεινό του Πωλ Αρκάς (Πολύβιου Δημητρακόπουλου). Κάπου - κάπου μέσα στον άκρατο εκείνο ρεαλισμό παρουσιάζονταν και κάποιοι με φάτσα Συρανό Ντε Μπερζεράκ, αυτού του ήρωα του Εδμόνδου Ροστάν με τη μεγάλη μύτη. Κυριαρχούσαν στις εκδηλώσεις αυτές τα «Κατά συνθήκηνη ψεύδη» του Μαξ—Νορντάου. Είχε περάσει ανεπανάληπτα η παλιά ειδυλιακή εποχή των Σαλονικιών. Ένας Σαίξπηρ θα βροντοφωνούσε πάλι το «άνθρωπε άνθρωπε, ο θεός σου έδωκε ένα πρόσωπο· εσύ γιατί φοράς δύο;» Τα καρναβάλια της Σαλονίκης δίνουν κάπως ειρωνικά και ανεπαίσθητα μια λαογραφική νότα της ζωής και της εποχής του μεσοπολέμου.

Η αλλαγή των ηθών και εθίμων, η ελευθεριότητα στον έρωτα, δίνουν τα πιο κάτω σύμβολα:

- 1) Τον Παλιάτσο για την απιστία της γυναίκας του.
- 2) Τον Αρλεκίνο που εκδικείται την τιμή της γυναίκας του, σκοτώνοντας το σφετεριστή βασιλιά.
- 3) Τον Πετεινοκέφαλο που σαρκάζει και ειρωνεύεται μια κοινωνία που ξεστράτισε απ' τον παλιό ίσιο δρόμο και τέλος,
- 4) Τον Συρανώ Ντε Μπερζεράκ που θυμίζει την παλιά ρομαντική εποχή, την εποχή που νοσταλγούν οι παλιοί Σαλονικοί.

Με το σφυρί στα Καμώματα

Αλλότρια-συναφή και παράταιρα..... Του Άλκη Φωτεινού

Δαρβίνεια και ιεροεξεταστικά

Ξεμύτισε δειλά επιτέλους, το σωστό και διδαχτικό βιβλίο στην Α΄ Λυκείου μ' επιστημονική κι αφυπνιστική ύλη για τη δαρβίνεια θεωρία. Μπράβο! Η ζωή, ο λαός κ' η δημοκρατία προχωρούν! Μα οι ρασοφόροι φωτοσβέστες, πισωδρομούν και συμπλέουν δαιμονίως με τη βρυκολακισμένη Ιερή Εξέταση (!). Αυτοί οι αβροκλασάτοι αεριτζήδες, κινητοποιήσαν και κανα δυο χιλιάδες τυφλά σκλαβάρια τους πρόσφατα στην Αθήνα, ως δήθεν προστάτες της μαθητιώσας νεολαίας, και ως «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών», όπου το 80% να μη πούμε το 90, αν έβγαζε φωνή, θα 'κραζε δυνατά «καθολικώς διαμαρτυρομένων»!

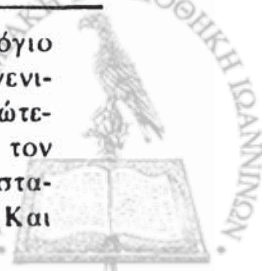
Απέναντι στα αίσχη της παπαδοκρατίας, και στο σκοτάδι της ιεροεξεταστικής αγυρτείας. Ως ταύροι μαινόμενοι λοιπόν, ξεχύθηκαν να καταπιούνε το αθώο βιβλίο, το συγγραφέα του, και τον υπουργό κ. Κακλαμάνη. Την «κεφαλή τους επί πίνακι». Αλλά, κύριοι αναχρονιστές, αφού δε χωνεύετε την επιστήμη που έρμηνεύει τα φαινόμενα διαλεκτικά και ιστορικά, τότε, όταν βαρυστομαχιάζετε, ή πάσχετε απ' όποια νόσο, γιατί τρέχετε στους επιστήμονες για να σας θεραπεύσουν; Γιατί επιμένετε, στην εποχή μας κιόλας, που απειλείτε η ζωή μας κι από τον «πόλεμο των άστρων»... να κρατάτε αφελείς οπαδούς κολλημένους σαν ερπετά στη μεταφυσική αερολογία; Δεν τους λυπάστε, ν' αναπτύξουν το πνεύμα τους, να το φωτίσουν επιστημονικά; Μήπως δεν λέει ο Απ. Παύλος «τη ελευθερία στήκετε και μήποτε ζυγόν δουλείας ανέχεστε»; Γιατί εσείς επιμένετε να κρατάτε κοσμάκη σε δουλεία; Δεν βλέπετε τ' αποτελέσματα του όπιου στο Ισλάμ, με τα σφαγεία και τα μακελειά τους; Είναι ή δεν είναι, στιγματισμένη κι ολότελα χρεωκοπημένη κι απάνθρωπη η θρησκεία κ' η

θρησκοληψία τους; «Ω βαβαί, ιαταταί», οι πόλεμοι και οι ξολοθρεμοί σήμερα, αλλά και πάντα, γίνονται με τα προσχήματα των θρησκειών... «τέρατα και σημεία» και με τους απατηλούς θεούς, που δεν είναι (από την αρχαιότητα ακόμα) παρά, κατασκευάσματα των επιτήδειων ανθρώπων, που έχουν ζύπνιο, δυνατότερο μυαλό, για να εκμεταλλεύονται τους αδύνατους και τους «υπνότεροντες». Εσείς αυτό που προσποιείστε ότι πιστεύετε... στην πράξη γιατί δεν το εφαρμόζετε; Πώς επιμένετε να σώσετε τις ψυχές των άλλων με τα παραμύθια, όταν εχθρεύεστε, ή αντιφάσκετε στην έχθρα σας, την ανθρωπιστική επιστήμη; Αλλ' ο Παύλος αν ζούσε τώρα θα σας έλεγε πάλι: «Ουαί φαρισαίοι υποκριτές», εάν την αγάπην λαλείτε και τοις ανθρώποις σεβασμόν και αγάπην ου τηρείτε... «γίνεστε χαλκοί ηχών και κύμβαλα αλλαλάζοντα». Για θυμηθείτε και τα λόγια του κ. Κ. Τσάτσου όταν ήταν πρόεδρος δημοκρατίας που σας είπε: **Καθείστε φρόνιμα, γιατί αν θ' ανοίξει η καταπαχή σας... θα δυσωδιάσει η ατμόσφαιρα. Μήν ανάβετε φωτιές. Γιατί κι ο εθνικός μας ποιητής ο Κ. Παλαμάς, σας τά 'χει ψάλλει απ' τις αρχές ακόμα του αιώνα:**

«... Άναβε φωτιές, καλόγερε,
κάψε, κάψε, στα χαμένα καις
απ' τη στάχτη της φωτιάς σου
της ιδέας ο χρυσαϊτός
τις φτερούγες του τεντώνει πιο πλατιές
προς τα ύψη, προς το φως...»

Τιμή και μνήμη Γιώργου Λαμπρινού

Το Γιώργο Λαμπρινό, τον εξαιρετο λόγιο τον ηθικό κι ενάρετο χαρακτήρα, τον ευγενικό και τίμιο αγωνιστή, τον αγνοούν οι νεότεροι. Τον ξέχασαν ακόμα κι εκείνοι που τον είχαν ζήσει από κοντά στην Εθνική Αντίσταση. Αλλά παρ' τόν. Αυτοί δεν ευκαιρούν. Και

χώρο δεν έχουν σ' έντυπα (που τα θρέφει ο λαός με το υστέρημά του) από την καθημερινή ασχολία τους με τους βεντέτους μας Γιαννάκη και Μίκη... να καταπιαστούν και να γράφουν για μορφές και μνήμες παλικαριών σαν το Γ. Λαμπρινό, που θυσιάστηκαν στο βωμό τ' αγώνα για τα υψηλότερ' ανθρώπινα ιδεώδη. Αυτός είναι ο ψυχικός πολιτισμός μερικών «ιθυνόντων»: Πίνω δίνω δόξα στην αφεντιά μου... χαιρώ εγώ κ' η πατριά μου (!).

Κι όσους έθαψε το χόμα, τους ταφιάζει κ' η αγνώμα...

Δεν είχαμε την τύχη να γνωρίσουμε προσωπικά το λογοτέχνη αγωνιστή. Μάθαμε όμως, πως ήταν ένας σεμνός και ακέραιος πνευματικός άνθρωπος και ιδεολόγος. Στον εμφύλιο το 1949, τον έπιασαν στα Πράμαντα με κάποιον Δημοσθένη κι έν' άλλο παλικάρι, τρεις μαζί και τους εκτέλεσαν επί τόπου! Ίσως περισσότερα για το περιστατικό γνωρίζει ο Στεφ. Στεφανάκης από τη Γραμμενίτσα Άρτας.

Ο Λαμπρινός παραμένει κι αμνημόνευτος σήμερα, στη χορεία των αγωνιστών και μαρτύρων της στρατιάς του λαού, που θυσιάσαν τα πάντα γιαυτόν. Κανείς δεν του τύπωσε συγκεντρωμένη όλη την εργασία του, παρά του ότι είχε αρκετή σκόρπια σε περιοδικά κι εφημερίδες. Ο Λαμπρινός κ' οι σύντροφοί του δεν έχουν τάφο, όπως χιλιάδες άλλοι! Κι ας πρόσφεραν την ωραία ζωή τους για το κοινό καλό τη λευτεριά και την εθνική ανεξαρτησία. Έπεσαν όπως σύνθηθα εδώ, στη λησμονιά!

Δεν πρόφτασε να δώσει τόσα πολλά που θα μπορούσε με το πνεύμα του. Αλλά, έπεσε από βόλι αδερφικό, από μίσος εσκουάντρας στα Τζουμέρκα μας, σαν άλλος Λόρκα στη Γρανάδα!... Και ζει και θα ζει σαν άγραφη θύμηση στη σκέψη μας και στη συνειδησή μας. Όχι βέβαια για ένα έργο που δεν πρόφτασε να δώσει. Αλλά, για το υψηλό του φρόνημα και την απόφυσή του να πεθάνει τόσο νέος για τις ιδέες του. Η δόξα που την οφείλουμε σε αξίες και μορφές, είναι χρέος μας να τη δίνουμε. Γιατί όπως έλεγε κι ο Θουκυδίδης «η αγάπη της τιμής (η φιλοδοξία) δε γερνάει ποτέ· και δίνει τη μεγαλύτερη τέρψη όταν κανείς δίκαια τιμάται».

Ε. Ε. Α. πίττα και κάλαντα

Μετά την παραλίγο διάλυσή της... και κάποια κατρακύλα της, στα περί Νασιούτζικ... η ΕΕΛ (γράφε σωστότερα ο μετονομασμένος «Σύνδεσμος Ελλήνων Λογοτεχνών») αντρώθηκε, λευκογαντοφορέθηκε, κι αριστοκράτησε πολύ. Και ξέρετε πώς; Ιδού: Εφέτος, τα

εκατοντάδες φιλότεχνα μέλη της, έπεσαν σ' αδιαχώρητο στην αίθουσα της οδού Γενναδίου... και για να μη στριμωχτούν και πισωκολληθούν το Γενάρη στην πίττα, φόρεσαν τα φράκα τους, κ' οι ποεταστρίνες τα ξώπλατα με τις «σνομπ» τουαλέττες... και ξηγήθηκαν Ιντερκοντίνενταλ περικαλώ. Ξέρετε τι πα' να πει αυτό; «Πούνε μάδε» και με 750 δρχ. εισητήριο! Έτσι, για μια μπουκιά πίττα κι ένα «πριγκιπικό» τσάι (!). Λίγο τό 'χετε; Αλλά... και για τα εσοδάκια της «φτώχειας» του ενάμιση περίπου εκατομμύριου το χρόνο από τόκους και λοιπά της μαμουθικής αβερώφειας κληρονομιάς, κι απ' άλλα μικρούλια ακίνητα δωρητών όπως π.χ. Γρυπάρη, Αυγέρη, Μηλολιδάκη κ. α. Θέλουμε βλέπετε προσαρμογές κι επιδείξεις (!) Θέλουμε φανφαρόνικους λολοτέχνες κι όχι «φτωχούς συγγενείς» που να μη τους καταδέχεται ούτε η Μελίνα. Γιατί δηλαδή; Δεν χαιρούν δικαιώματος να φανούν κι αυτοί επιτέλους, από τις «ψάθες» των ένδοξων παλιών λογοτεχνών... στα σύγχρονα παλάτια των άδοξων νέων; «Αφερίμ και ντεφολσούν». Κι ας έλεγε ο καλός μου φίλος Βασίλης Ρώτας ότι: «για να 'σαι σύγχρονος, πρέπει να συνταιριάζεις τον άκρο ρεαλισμό, με τον άκρο ιδανισμό». Εδώ δε χρειάζεται ούτε ιδανισμός, ούτε έργα και πνευματική δράση για τον πολύπαθο λαό (που θα λέει μέσα του: Δε σας ξέρω, κουρευτείτε και μοναχοί σας ναρκισσευτείτε). Άλλωστε, «για ποιό λαό αγέλη» θά 'λεγε κι ο συγγραφέας κ. Τσοίτσας στις «μαικήνες» του, ή «για ποιό λαό πλέμπα λαλάς» θα τσίριζε κι ο φίλος μου ο Τούνας; Εδώ έχουμε κόψιμο πίττας και κάλαντα στο Ιντερκοντίνενταλ, μεγάλωσε η ασωματειακή δουλειά μας (!). Λίγο τό 'χετε; Που είσαι καημένη μάρμπα - Κώστα Βάρναλη, να ψάλλεις στους σούπερ μοντέρνους συνδεσμικούς κι εταιριούχους, μοντέρνα κάλαντα σε παραλλαγή δική σου, για την ΕΕΛ του '85:

*Η Ε.Ε.Α. κ' οι αδερφός της
πάνε πρίμα, παν καλά
και στα «σνόμπ» τα μεγαλίκια
η Ε.Ε.Α. πάει πιο ψηλά (!)*

*Φέστες, πρόσωπα ίδια κι όμοια
χρόνια χρόνια βαρετά...
Σωματείο σ' αχρηστία
όλο και πιότερη βουτά...*

Ακαταλόγιστες ευνοιοσπατάλες

Το νέο Θέατρο του κ. Κουν στην Πλάκα κόστισε 50 περίπου εκατομμύρια. Γιατί, αυτή η κρατική δαπάνη, όταν υπάρχουν άλλες ζωτι-

κές κοινωνικές ανάγκες; Μήπως δεν είχαμε θέατρα επαρκή; 60 τον αριθμό μέσα στην Αθήνα. Μ' αυτά τα χρήματα γινόταν ένα νοσοκομείο! Τι περίσσια σπατάλη ήταν αυτή, από του πολιτισμού την υπουργίνα... για να δικαιώσει τον παλιό το δάσκαλό της; Ο κ. Κουν είναι ο πιο αδρά επιχορηγούμενος κι από το «φτωχό» δημόσιο, κι από τον μαμούθικο πακτωλό τ' αμερικάνικου ιδρύματος Φόρντ. Κι όλ' αυτά, θαρρεί κανείς και τα τσεπώνει σαν αμοιβή για τον εκχυδαϊσμό της θεατρικής ζωής και την εκτροπή του θεάτρου από το διαπαιδαγωγικό του ρόλο και το σωστό κοινωνικό του προορισμό. Ο κ. Κουν το πέτυχε ως ένα σημείο αυτό, για χάρη των αξιώσεων της καλυμμένης αντίδρασης. Ας καταλάβουν όμως οι ιθύνοντες της οικονομικής ζωής του τόπου ότι, οι άφρονες φιλοπροσωπικές σπατάλες, για απόμαχους δασκάλους σαν τους κ. Κουν και Τσαρούχη (ο δεύτερος με την αρχαιοκαπηλία), ή και άλλα ακαταλόγιστα κονδύλια για περιθωριακά και τιποτένια θεατράκια, για να σιτίζονται στα πρυτανεία της τεμπελιάς του καλλιτεχνικού παρασιτισμού και ναρκισσισμού, μερικοί αποτυχημένοι σε τέχνες και σε γράμματα, ότι έτσι δεν προάγεται η Αλλαγή και η πρόοδος στη χώρα μας. Αντί αυτών, χρειαζόμαστε: νοσοκομεία, δρόμους, γέφυρες, σχολεία, βιβλιοθήκες, αξιοποίηση του αρχαιολογικού και του ορυκτού μας πλούτου. Οι όσες κρατικές δαπάνες προς αυτά, πάνε χαλάλι. Όμως όλες οι δαπάνες από το κουβέρνο, ας παν καλομελετημένες κι όχι «έξω νόμου και κόνου». Ως τότε οι ρωμιοί θα λένε το «όποιος έχει μαχαίρι τρώει πεπόνι»;

Φωτοδότες και φωτοσβέστες

Σαν αντίδοτο, για την αντίδραση στο αναγνωστικό της Α' Λυκείου, πό' χει την επιστημονική έρευνα για την καταγωγή τ' ανθρώπου, θα πρέπει να στήσουμε κι έν' άγαλμα για τους φωτοσβέστες (!).

Δικαιούνται οι κανακάρηδες μας (!). Γιατί χωρίς αυτούς και την πάλη, έστω των αρνητικών τους αντιθέσεων, δε θα προχωρούσαμε σε κάποια πρόοδο σ' αυτό τον τόπο. Αλλά τι να τους κάνουμε; Αφού βρίσκει σιγά - σιγά ο λαός τον ιστορικό και αγωνιστικό εαυτό του; Δε λέμε, άνθρωποι είναι και ζηλεύουν κι αυτοί, σα βλέπουν την προτομή της Ηρώς Κωσταντοπούλου! Μα θα μου πείτε: οι ήρωες, οι μάρτυρες κ' οι ηρωίδες του νεώτερου ελληνισμού, σαν την Ηρώ, τον Σουκατζίδη, την Ηλέκτρα, τη Σταθοπούλου, τα τρία παλικάρια του Υμηττού, τον Τζανολίνο κ.α. είναι φωτοδότες,

και πρέπει όχι μόνο να 'χουν ανδρειάντες, παρά να μπουν και σ' όλα τ' αναγνωστικά της εκπαίδευσης. Να διδάσκονται τα παιδιά και τ' αγγόνια μας γιαυτές τις περήφανες κι αθάνατες ελληνικές ψυχές, που πέθαναν εκούσια για λευτεριά και για πατρίδα.

Πολλές τιμές πρέπει γι' αυτά τα νεώτερα πατριωτικά σύμβολα που θυσιάστηκαν για τα ιδανικά του μέλλοντος!

Αυτά τα λαμπροβόλα αστέρια θ' αχτινοβολούν πάντα στο φως της λεβεντιάς, τον εθνικό φρονηματισμό, και το φιλότιμο της αιώνιας Ρωμισσύνης. Θα πετούν τριγύρω μας σαν άγγελοι αετόφτεροι! Μα οι φωτοσβέστες, οι σκοταδιστές; Αυτοί οι μαύροι κι άραχλοι, θα γυροβολούν στα χαμηλά, θα σέρνονται σα βρυκολακισμένοι εωσφόροι, κρίζοντας σαν οι κόρακες κακοιωνίσματα δουλείας.

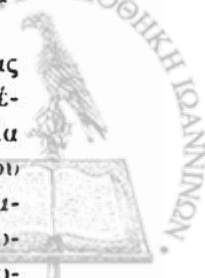
Η επιστήμη όμως που είναι ευεργετική, πολεμιέται απ' αυτούς, κι ας είναι θυγατέρα της Αλήθειας. Αυτοί κάνουν κακό στην επιστήμη. Το κακό όμως, όσο κι αν ζημιώνει πρόσκαιρα, νικιέται οριστικά. Γιατί λοιπόν να υπάρχει αντιζηλία κι απληστία; «Οι κακοί άνθρωποι είναι άπληστοι» έλεγε κι ο Θέογνις.

Διακρίσεις κι αδικίες

Τι μανία έχουν μερικοί να το παρατραβάνε το σκοινί σε προβολές κι εγκώμια λογοτεχνών και καλλιτεχνών της αράδας όταν αποδημούν; Αυτό συνέβη και με τον μακαρίτη Γ. Ιωάννου που ήταν ένας καλός συγγραφέας. Όπως όμως τον παρουσίασαν τα κατεστημένα αδελφάτα... προ και μετά θανάτου, μας πρήξανε τα ούμπαλα... και ο χαμός του θεωρήθηκε σαν εθνική απώλεια. Τα τηλεοπτικά μέσα, ο Τύπος του συρμού και του εύκολου παρασυρμού της Αθήνας, τα παραντοκυμαντέρια και οι επαναλήψεις τους στην Τ.Β., η δημόσια δαπάνη της κηδείας του, και τόσα άλλα διαφημιστικά, απάδουν από μια σοβαρή θεώρηση της αξίας των έργων του, για το τι θα μείνει απ' αυτά στο πέρασμα του ανελέητου παμφάγου χρόνου.

Γιατί όμως τόσες και τέτοιες διακρίσεις κι εξαιρέσεις; Πέθαναν και πεθαίνουν κι άλλοι συγγραφείς... και κανείς δε γράφει και δε μαθαίνει για το χαμό και την αξία τους.

Ήταν λιγότερο άξιος ο Στέλιος Ξεφλούδας (υπόδειγμα ήθους και ύφους), ο Ασημ. Πανσέληνος, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, η Σοφία Μαυροειδή - Παπαδάκη και τόσοι άλλοι, που πέρασαν τη ζωή τους και τη λογοτεχνική καριέρα τους μ' αξιοπρέπεια, γνώση και μετριοφροσύνη και ποτέ δεν κυνήγησαν την προβο-

λή όπως μερικοί ολιγοτάλαντοι και μωροφιλόδοξοι; Αλλά, εδώ στο κακόμοιρο το (β)ρωμείο με το φαύλο κύκλο, «αν δεν το κυνηγήσεις το δίκιο, δεν το βρίσκεις».

Μα πάνω απόλα, όπως λέει κι ο Πιττακός: «Να χρησιμοποιείς μέτρο για όλα».

Αμαρτίες Εθνικού...

Το δις εξ αμαρτείν του κ. Ρεμούνδου για τα πειράματά του στο Εθνικό πάνω σε σκηνοθετικές ανατομίες που γίνονται παραποιήσεις και κακοποιήσεις έργων δεν συγχωρείται. Είχε γιουχαστεί στην Επίδαυρο πέρυσι.

Ως τότε τέλος πάντων αυτό το κακόμοιρο το Εθνικό Θέατρο, θα θεατρνίζεται πληρωμένο απ' το λαό αδρά, για τα βίτσια και τα καπρίτσια σκηνοθετών και ηθοποιών του; Κι ως τότε θα παίζονται μέτριοι ντόπιοι θεατρικοί συγγραφείς, γιατί κατέχουν υψηλές θέσεις, ή έχουν εύνοιες, φιλοπροσωπίες και μπαρμπάδες στην Κορώνη, και θα εμπαιζονται οι γνήσιοι κ' οι τίμιοι που υποβάλουν αξιόπρεπα κι αθόρυβα τα έργα τους και παραμένουν αδιάβαστα σε ράφια σκονισμένα;

Και τα ρεπερτόρια στο Εθνικό, εκτός από κάνα ξένο έργο κλασικό, πάνε από το κακό στο χειρότερο. Μια κατάσταση αγιάτρευτη. Όπως και πριν, έτσι και τώρα.

«Από σένα χάρε φεύγω
και σε σένα καταντεύω».

Ένα τρίο ηγεμονικό αξεκόλλητο και κολλητό

Υπάρχει στις τέχνες και στα γράμματα που εμπιστεύεται κ' η Πολιτεία και του αναθέτει ηγεμονικό ρόλο ένα τρίο κολλητό κι αξεκόλλητο: οι κ.κ. Σαβοιδης - Κουμπής - Μερακλής και Σία, πρόεδροι εναλλάξ στις κρατικές επιτροπές βραβείων και βιβλίων, βάζει ο πρώτος τους δύο δεύτερους, από τον καιρό ακόμα της χουντοκρατίας. Κι ας φάει τη γλώσσα του, όποιος πει κακή κουβέντα για την παρέα. Έτσι κι αμολύσει μια πιασεράτη κανονιά, ο παχύδερμος παρασκηνακός ευνοιοκράτης των γραμμάτων, θα γράψει ο κακογλωσσάρης 80 κάσα κι επτά κωλοτούμπες στο ίσιωμα. Βέβαια, ο μέγας καθαφολόγος έχει πρώτο λόγο και στη χαντακωμένη θεατρική ζωή του κόρου (προσοχή μη λαθέψ' η γλώσσα και πει του κω...) της αισχρολογίας. Κ' ύστερα, οι κούνηδες οι τσαρούχηδες και τ' άλλα τα τεκνά. Πάντα όμως, Σαβοιδης «η η αρχή», και άνευ Σαβοιδη «ουδέν γέγονε». Σ' όλα τα ηρ' :στα στις τέχνες και στα γράμματα, είναι από τους πιο υπολογίσιμους και ισχυρούς υποβολείς κ' της πάλαι ποτέ θεατρίνας κ. υπουργίνας παρασκηνακας σύμβουλος και τηλεόρασης και ραδιοφωνίας, Ιδρυμάτων Φορντ και πάσης δοξοναρκομανίας. Γιατί και

κατά βίβλο γεννέσεως εδώ, λάμας του «Συγκροτήματος», σαν άλλος Αβραάμ ευλογεί και κατευθύνει κουμπήδες - μερακλήδες, και τα νιοφύντανα ζαγάρια του, που κάνουν αέρα στα πατζάκια του. Κανονίζει ισότιμα της προεδρίας τα πρωτοτόκια... Και άφειτε πολλούς αφελείς, ου γαρ βλέπουν, τι μακαρίως πιστεύουν... Το τρίο κολλητό κι αξεκόλλητο τραβάει το δρόμο του χωρίς κουνούπια κι αλογόμυγες. Ορίστε μας, κι εφέτος όπως πέρυσι στα κρατικά βραβεία, προκλητικές βραβειοδοτικές ανταλλαγές. Στις επιτροπές ο κοντίφηκας βάζει και κομπάρσους του, κούρδους και κουρδόπουλα. Πέρυσι βράβεισαν για το '83 με κρατικά λεφτά γιατρο-μανώληδες και νάνους, πρόεδρος ο κ. Κουμπής ως αργυριοψευδάργυρος. Στο τέλος του '85, οι μερακλήδες κ' οι βραβειοπάρτες γιατρο-μανώληδες θ' ανταποδώσουν τα παραλήδικα έπαθλα, στους περσινοούς βραβειοφάγους φίλους (!). -Φίλος τον φίλον φίλευε- και πάει λέγοντας. Αισχρή' η συναλλαγή, που με ξένα κόλυβα, κάνουν συναμετάξυ τους μνημόσυνα. Ο Δίας να με χωρέσει, αν τα παραλέω. Κι αν είν' ανήθικη συναλλαγή αυτών οι τοιοούτες πράξεις, τότε ας τις καταγγέλουν κι άλλοι στην κοινή γνώμη, να διαμορφώνεται σωστά κι αντικειμενικά και δικαία η λαϊκή συνείδηση, με την ριχρήν αλήθεια. Γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος και νόμος, ν' απολογούνται και να τιμωρούνται οι ξετσιπώτοι κ' οι αδίσταχτοι για όποιες άδικες πράξεις σε βάρος του κοινωνικού συνόλου που σημαίνει κατάχρηση του δημοσίου χρήματος. Κι ας μην υπάρχει τηλεσιδικό εξυγιαντικό αποτέλεσμα για τα κακοπαθημένα Νεοελληνικά Γράμματα! Πού να σκεφτούν όσοι μοιράζονται το ξένο χρήμα, τη διαπίστωση που έκανε ο Πλάτων: «Εκείνος που αδικεί δεν αισθάνεται το καλό. Μα ο αδικημένος νιώθει περισσότερο το κακό».

Ποιητικά παραμεγαλίκια

Στην Ελλάδα της υπερβολής, της παρεοφαιρίας, των μηδέποτε «μέτρου άριστου» των παραλιβανιστάδων και του πολύ κύριε δόξα-σων... οι ανόητοι προσωπολάτρες και πισωκεντριστες, επέβαλαν σιγά σιγά στο λαό ως πρώτα μεγέθη στα γράμματα τα γνωστά ποιητικά είδωλα, τον Κ. και τον Ρ. Αυτά τα δύο παραδιαφημισμένα φρούτα, (το πρώτο σάπιο και το δεύτερο παραμυστωμένο) πρέπει λένε οι προσωπολάτρες κεκράχτες τους, να τα γεύεται ο κόσμος καθημερινά. Ακόμα και με τη σταχτοκοπριά του ενός, και με το κάτουρο, τα βαμμένα μαλλιά και τα λιλιά του άλλου (!). Τους έχουν κάνει ως και αντάρτες κι «επαναστάτες» (χωρίς επαναστατική τέχνη) και φιλόσοφους (χωρίς φιλοσοφικά έργα). Ας είναι καλά το πονηρό σύστημα προβολής που ακολούθησαν και οι μιμητικοί τους στίχοι. Κι' ό,τι του σερβίρουν οι πατρώνοι του κοσμάκη, δεν έχει χρόνο και τόσο καλλιεργημένο κριτήριο να

μελετήθει μόνος του, να κρίνει και να συγκρίνει, για ν' αξιολογήσει κάθε μορφή και έργο τέχνης. Γιαυτό κι εύκολα παρασύρεται και χάρφει ό,τι του δίνουν. Όμως, σε τι άραγε να ωφελούν αυτά «τ' άγωνα δόγματα» που έλεγε ο Βάρναλης των αρτιογι «μεγαλύτερων» του σύμπαντος επιτήδειων αυτών ποιητών, που στην κουλτούρα μας οι κατεστημένες φατρίες ασχολούνται αποκλειστικά; Αναρωτιούμαστε πώς θά 'βλεπαν οι παλιοί σοβαροί κι αντικειμενικοί κριτικοί, τους σημερινούς νερόβραστους υπερβολάρχες, που εκείνοι τόσο άξιοι σπουδαίοι σε κρίση και αποτίμηση, παραδέχονταν και δίκαια, ως πρώτα κι ανεπανάληπτα μεγαλίκια στην ιστορία της ποίησης όλων των αιώνων, εκείνα που ανήκουν στον Αισχύλο, στον Αριστοφάνη, στον Σοφοκλή κι Ευριπίδη, στον Δάντη, τον Σαίξπηρ, τον Σίλλερ, τον Γκαίτε κ.α. Με τον Κ. και τον Ρ. τό 'χουνε παραξηλώσει. Κι όπως ο λαός μας λέει παροιμιακά:

Το πολύ παραξηλώνει
και τον άλλον τον θυμώνει.

Και

Τα πολλά τα παραμύθια
γίνονται κακή συνήθεια.

Ομιλία βεντέτου...

Ο διαφημιστής συγγραφέας «ελληνοδυστυχίας», χρονογράφος του «Συσκοτίσματος» Λαμπράκη κ. Νικοδήμου, προσκλήθηκε από την ΕΗΜ να μιλήσει στα Γιάννινα στις 18 Μάρτη. Όμως παρά τη ρεκλαματζιδική προβολή του «μεγάλου» πνευματικού γεγονότος (Τύπος, ειδικές προσκλήσεις κ.λπ.) σε τι ακροατές να φιγουράριζε ο άτυχος που μόλις και μετά βίας συνάχτηκαν όπως όπως, κ' ύστερ' από καθυστέρηση... 20 με 30 άτομα; Για σκεφτείτε περικαλώ ένας κ. Νικοδήμος, να περιμένει κόσμο και κόσμο, και να μείνει «μπουκάλα». Να βλέπει δυο - τρεις δεκάδες ακροατές μονάχα κι εκείνες με το ζόρι...

Είναι σωστό λοιπόν; Δεν είναι αποκαρδίωση, για ένα τέτοιο αηδόνι του λόγου, που κλήθηκε αριστοκρατικά να φέρει την άνοιξη της «ταπεινής τέχνης» και στα Γιάννινα;

Τέτοιος ατσίδας ομιλητής που είχε πάρει και φόρα για να χρυσώσει το χάπι με λογοπαίγνια στο περί «ταπεινής και υψηλής τέχνης» θέμα του; Ένας κοτζάμ χρονογράφος στο καρφοπέταλο το «Βήμα», χωρίς ακροατές, ή σε ότα μη καταλαβαινόντων, δεν σας έρχεται κρίμα. Και νά 'χει τόσα αποθέματα «εγκωμίων» για την «ταπεινή μας τέχνη»; Βρε τι

παθαίνουν κ' οι καημένοι οι σκορδοκαίληδες της τέχνης για την τέχνη, και της ομορφοποίησης των ασκημιών (!). Σου θυμίζουν Αγγελοβλάχο και Γαργάλατα... ασπόνδουλους αυλικούς ποετάστρους, και Φρειδερίκες με τα «απόρων κορασίς» (που είσαι Μποστ). Έτσι, αντί για πούλημα φτηνής σεμνοτυφίας με τα «πιφ - πιφ» και τα τιρ - λιρ εγκώμια τέχνης τάχα ταπεινής... θα 'φυγε από τα Γιάννινα ο καημενής, τέτοιος βεντέτος της γραφής... πικρομετανωμένος!

«Πνεύματα» και κλίβανοι για ψείρες

Εφέτος το Γενάρη, στο γήπεδο του Μίλωνα στην Αθήνα, μια κλίκα φίλων της νομεγκλατούρικης ελίτ, του αρτηριοσκληρωτικού κατεστημένου, της πισωδρόμησης, παίρνοντας μέρος σε Γλωσσολογικό Συμπόσιο, είχε χαβά και γλέντι παλιοκαιρινό. Η τσιρκοειδής παρέα είχε κι έναν τραλαλά Σαβόπουλο, μαγουλήθρες γένια και μαλλιά. (Από τραλαλάδες και γήπεδα... «μπερεκέτι», βλέπετε αλιά και τρισαλιά (!). Είπε λοιπόν κι αυτός ανάμεσα σ' άλλους φανφαρόνους της ομφαλοσκοπικής ψειροφιλολογίας, τις δικές του ανοησίες κι ασυναρτησίες, μ' εξωφρενικά μεταφυσικά αερολογήματα (!) Ακούστε, τον μάκαρ μοντέρνο μουσικάντη και φριζέτε:

Ελάλησε λοιπόν σαν κόρακας και σε νίτη κλίμακα διαμαρτυρίας ότι: Ακούει στον ύπνο του και σε παραισθήσεις, και συνθέτει με τα κλαπατσιμπαλά του, τους ήχους και τη μουσική των αείμνηστων πνευμάτων (θεός χωρέστα): ψιλή, δασεία, βαρεία και περισπωμένη, ακόμα και την υπογεγραμμένη (γράψτε τον γι αποκριατική συναυλία) πως είναι διαμαρτυρόμενες φωνές και παραπονεμένες, και κλαψουρίζουνε στ' αυτιά του μουσικάντη, γιατί επικράτησε λέει το Μονοτονικό και καταργήσαμε τις άχρηστες καρικατούρες (!). Ζήτω λοιπόν ο απίθανος υπέρμαχος της αυστηρής παράδοσης κι όψιμος γλωσσολόγος, στην τόσο αδικιολόγητη κι αστήριχτη γραμματική της γραφή, των αγράμματων και της μοντέρνας μουσικής ο αλαλούμης (!). Ο αρχισολογκανίστας μάλιατα που είναι και της μόδας, δίνει κοροϊδευτικά μουσική τροφή αχώνευτη, για πώτερη σύγχυση σε ξικασμένο αφελή κοσμάκη.

Για σηκωθείτε Βηλαρά και Πάλλη από τους τάφους σας και πιάστε... με μαγκούρες κι αυτόν και κάτι καθηγητές κ. κ. Μπαμπινιώτηδες και Ραμφους και κυνηγάτε, τους όποιους εωσφόρους, της αριστοκρατικής πάσας και κλάσας, που τάχτηκαν κατά της ζωντανής κι εξελιχτικής γλώσσας του λαού μας, της Δημοτικής και του Μονοτονικού της. Κρατάνε φαίνεται πολλές προπολεμικές ψείρες... και γράψτε τους για κλίβανο. Είναι καιρός οι απροσάρμοστοι συντηρητικοί να παν στα σπίτια τους. Το παλιό χωράφι στέρφο έχει αγκάθια και τριβόλια. Είναι καιρός κι ο μπλα - μπλας με τα νταούλια του, να σκαρώσει καμιά φαιδρή του «συναυλία» για τα κορόιδα του μπούγιου. Για τους χαζούς νέους. Να τους αρπάξει τα όβουλα... και να τους λέει μετά,

εκείνη τη γελοία επωδό ότι: «δεν είναι πασόκ, δεν είναι κουκουέ».

Ώρες είναι και μάλιστα στο νέο φαληρικό στάδιο «Ειρήνης και Φιλίας των λαών». Κι ας μη δεν πιστεύει σ' αυτά τ' αγαθά... παρά μόνο, στο ραχάτι της Κηφισιάς, και στην παχιά τη μάζα του σαν άλλος Γαργαντούας (!).

Βιβλιοχαρτοπωλών - εκδοτών

προτάσεις

Τί θέλουν πάλι τα πουλάκια μας οι εκδότες με την κάποια νομοθετική κατοχύρωση που ζήτησαν για τις εκδοτικές, τις «άρτσι - βούρτσι» πρόχειρες, ή κι ανέλεγκτες μπιζνες και μπιζινούλες τους; «Να γίνονται είπαν όλες οι εκδοτικές εργασίες της χώρας αποκλειστικά από τους ίδιους επαγγελματίες εκδότες» κι από έναν φορέα, οργανισμό, που να ενταχτούν όλοι. Μα αυτό σημαίνει σοσιαλισμό και στο κακόμοιρο βιβλίο! Ας είναι. Αμήν και πότε! Έλα όμως που στους 400 περίπου Έλληνες εκδότες, δεν υπάρχει κατανόηση και συνενόηση παρά, αυθαιρεσία, ασέβεια κι ασιδωσία. Υπάρχει μια κομφουζιακή βαβυλωνία, ανεκδιήγητη. Σ' αυτό το χώρο που έχουμε μια πικρή πείρα, πρυτανεύει δυστυχώς ο εγωισμός, ο ατομικισμός, η απληστία του κέρδους, η επιτηδειότητα σε αλλοτριωμένα ή μη, πνευματικά δικαιώματα, η τελεία αδιαφορία ή και η ανάλογη εκμετάλλευση για τα έργα των νεώτερων, ή νεώτατων Ελλήνων συγγραφέων. Αν πονούσαν τη νέα ελληνική λογοτεχνία, πρώτοι οι εκδότες θα της είχαν ανοίξει δρόμους και θα ενθάρρυναν τους συγγραφείς, όσους βέβαια έχουν φυσικά ταλέντα, δημιουργικές ανησυχίες και σχετική πνευματική δραστηριότητα. Καμιά όμως βοήθεια και καμιά σημασία δεν έδωσαν ως τώρα και οικονομικά ισχυροί εκδότες, στην προαγωγή και τη διάδοση των νεοελληνικών γραμμάτων. Μπορεί να γράφουν αριστουργήματα ορισμένοι συγγραφείς. Όμως προ του γολγοθά της έκδοσης και της κυκλοφορίας των έργων τους, σταματούν κι απογοητεύονται, γιατί δε βρίσκουν συμπαράσταση, ούτε από τους εκδότες, ούτε από την Πολιτεία. Έτσι, κ' οι προτάσεις για ένωση όλων των εκδοτών σ' έναν οργανισμό, και η ανάληψη όλων των εκδόσεων ιδιωτικών και κρατικών απ' αυτούς, παραμένουν εύλογοι πόθοι και όνειρα δυο - τριών δεκάδων τίμιων κι ευσυνείδητων εκδοτών σ' όλο τον κλάδο των βιβλιοχαρτοπωλών που εξυφαιίνουν προσδοκίες!...

Μα που οι προσδοκίες μέσα στο γενικό κλίμα και σύστημα...

«μαζεύουν το νερό σωρό, τον άνεμο κουβάρη».

Υπερβολές κι αχαριστίες

Τι έγινε αλήθεια ένας παραχαϊδεμένος συγγραφέας του Ζαχαριάδη ο κ. Αλ. Πάρνης που τον αποκαλούσε ο υπερόπτης αρχηγός «μέγα εθνικό ποιητή»; Ο ίδιος ο δερβέναγας και οι ασπόνδυλοι λακέδες του, μπακακάδες, πομφουρογυναϊκάδες, κι όλ' οι σφογγοκολάριοι γουσιοβλαντάδες, είχαν τον Πάρνη για θεό των συγγραφέων (!). Κι εκείνος καλοπέρασε μαχαραγιάς στη Μόσχα... Δεν ήταν άτυχοι σε διαφημίσεις και χάδια... και οι Λουντέμης και Χατζής στις παρακάτω χώρες, καθώς και κάποιοι άλλοι. Ο αυταρχικός ηγέτης είχε τις αδυναμίες του. Αλλά κ' η δράκα των ανίδεων κομπατοέρων και ευνούχων, κανοναρχούσαν στο λιβανωτό, και τον πήγαιναν τυφλούς όμμασι ως τα μεσούρανα (!). Ύστερα οι δαφνοστεφανωμένοι και παραδοξασμένοι, εγκατέλειψαν οι αχάριστοι τους ευεργέτες τους. Κι όχι μόνο αυτούς, παρά και τις ιδέες της προόδου και δικαιοσύνης, που οδηγούν σ' ένα σωτήριο μέλλον ολάκερη την ανθρωπότητα. Όμως, «εστί όϊκης οφθαλμός». Όσο κι αν αυτοί επιβεβαίωσαν τη μαμψέσικη τσάμικη παροιμία «τρώω το κότα... έζω και το κόρτα», το στίγμα μιας καταδίκης που προέρχεται από την αγνωμοσύνη, το επιβάλλει ο ίδιος ο λαός, όταν ξεφεύγουν απ' αυτόν, όλ' οι ευεργετημένοι αχάριστοι.

Κριτικολεχτικές κοτσάνες

Στα τέλη Γενάρη, ο λόγιος κ. Μ. Μερακλής, από την Καλαμάτα, με κάποιες αναπόφευχτες γκαφούλες, σε ομιλία του για τον Βάρναλη στον Περισσό, σε σφυσχτικά γεμάτη αιθουσα του ΚΚΕ, είπε ανάμεσα σε πολλά καλά, και κοινότοπα και λίγες κοτσάνες. Εκεί που διάβαζε τη χειρόγραφο ομιλία του ο κ. καθηγητής πανεπιστημίου (μόνιμο σαβροϊδικό κατεστημένο στα προεδριλίκια των κρατικών επιτροπών βραβείων κι αγοράς βιβλίων) ακούσαμε να λέει ταυτόλογα και σόλικά σχήματα λόγου όπως π.χ. «ρεαλιστική πραγματικότητα». Σα να μην ήξερε τι θα κει ρεαλισμός.

Επίσης το φιλοσοφικό και κοινωνιολογικό έργο του Βάρναλη την «Αληθινή απολογία του Σωκράτη» που οι αλληπάληδες εκδόσεις του και το τιράζ σ' όλον τον πολιτισμένο κόσμο, έφτασε τα 30 εκατομμύρια, ο κ. Μερακλής τη χαρακτήρισε «έργο πεζογραφικό, που άνοιξε δρόμους στη νεώτερη πεζογραφία», κ.α. Πάρτε φώτα λοιπόν, όχι από προφύσσορα λαογραφίας... παρά, από «αιθεντικό» κριτικό, και φίλο όλων των κομματικών αποχρώσεων του σήμερα, ρέκτη της προλογογραφίας, και της «υψηλής» φιλολογίας (!). Καημένε μου λαέ, τέτοια ν' ακούς, μα ο νους να μη τα πιάνει, για να μη «σεκλέτι» στην καρδιά σου βάνει.

Φτηνές διαφημίσεις

Ο «αρχάγγελος» των ανθρωπιστικών γραμμάτων κ. Σμαράγκης, γυρίζοντας από την Αιθιοπία, έκλεγε κι οδύρονταν σαν οι παλιές μοιρολογίστρες για την

τραγωδία της πείνας και του χαμού στην Αβυσσυνία. Τραβοίσε και τα μαλλιά του ακόμα για την αδιαφορία του πολιτισμένου κόσμου... Έτσι ήβρε τον φίλο μου και φίλο του Μίνω Αργυράκη που τον συγκίνησαν τόσο οι αφηγήσεις του, ώστε ο Μίνως ακράτητος στο φιλότιμο, του αφιέρωσε δύο σελίδες στο «Έθνος» τις 13.1.85. Παρασυρμένος απο τη συγκίνηση και το κλάμα του κ. Αντωνάκη για τους Λιθίοτες, αμόλυσε την πένα του ο διαπρεπής ζωγράφος και πρώτος στα σατιρικά... και τό 'ριξε στο δράμα, κι έγραψε ανάμεσα σ' άλλα και τούτα:

*«Ο ταπεινός Σαμαράκης μεταφράστηκε σε 54 γλώσσες. - (Τέτοιο θρίαμβο αν θέλουμε τον πιστεύουμε).
- Ο Αντώνης έμεινε ταπεινός. Δεν κυνηγάει την καριέρα. - Μόνο που στα πόθεν έσχες του Δρεττάκη είχε δηλώσει το μεγαλύτερο εισόδημα από τους συγγραφείς στην Ελλάδα 1.600.000 το χρόνο. Και ο Μίνως συνεχίζει: «Κυνηγάει τους ανθρώπινους παλμούς του κόσμου. Αφουγκράζεται το σφυγμό της γης και προσπαθεί με πράξη και λόγο να μας τον μεταδώσει.» Πότε έγραψ' ένα τέτοιο βιβλίο που σαν επιθεωρητής στο υπουργείο Εργασίας παλιότερα πήγαινε εύκολα σ' όλες τις χώρες του κόσμου; Άλλωστε μετά από το «Λάθος» του... δεν έβγαλε τίποτε άλλο τόσο χρόνια. Αλλά, παρντόν. Γράφει ένα νέο μυθιστόρημα 20 χρόνια τώρα. Το γράφει και το σκίζει. Το ξαναγράφει και το ξανασκίζει... όπως δήλωσε ο ίδιος στην εφημερίδα της Καρδίτσας «Θεσσαλιώτις» τις 26.5.84. Απ' αυτό, μπορείτε να καταλάβετε πόσο πηγαίο και δυνατό σε εμπνεύσεις παραγωγικό ταλέντο έχει (!). Και ο φίλιτατός μου Αργυράκης φτάνει στο τόσο πρόχειρο αποκορίφωμα της διαφήμισής του, που δίκαια, θα εξόργισε τους τίμιους, τους δημιουργικούς σεμνούς κι αθόρυβους αγωνιστές συγγραφείς. Γράφει: «Ο Σαμαράκης είναι ο μόνος άνθρωπος των γραμμάτων [ο μόνος (Sic)] που βγάζει κραυγές διαμαρτυρίας. Που αντιστέκεται στην αδιαφορία όλων μας γράφοντας, μιλώντας απλά και καιρία. Η περιγραφή του σε αναστατώνει σε κατακτά. Τα βιβλία του αφρίζουν από αγανάκτηση και διαμαρτυρία για τη μοίρα του κόσμου». Τίνος κόσμου αγαπητέ Μίνω; Ανατολικού και Δυτικού; Ο κ. Αντωνάκης σαν ευνοιοπάιδο του «Συγκροτήματος» (που κάθι λίγο και λιγάκι τον προβάλλουν κι από την Τ.Υ. Φάνη μπαστούνη), δεν ξεχωρίζει αυτή τη μοίρα. Στα*

βιβλία του μάλιστα, στα μισά από τα 5-6 συνολικά του, στρέφεται ενάντια στα «ολοκληρωτικά» καθεστώτα... Αυτό το κοστούμι προπαγάνδας, εφαρμόζει «κούπα» στα σώματα της «δημοκρατικής» Δύσης. Γιαυτό τον επιβράβευσαν γενναία και με τα «Ευρωπαϊκά» της Φαμπιόλας... τελευταία. Σε παρατήρησή μας στον φίλιτατο Μίνω, ότι, δεν είναι «ο μόνος που αντιστέκεται» στην Ελλάδα... μας απάντησε ειλικρινά, πως: δεν τον ήξερε καλά, πως παρασύρθηκε και πως κι άλλοι πολλοί του λένε για τις επιτηδειότητες, τις υπερβολές και τα ψεματάκια του κ. Αντωνάκη. Αυτά έχει η δημοσιογραφία στην Ελλάδα. Αλλά, μπράβο του Μίνου, που έδειξε πως είναι σοφό και τίμιο να δείχνει κανείς επίγνωση της άγνοιας και να την ομολογεί.

Ας μη λοιπόν μεγαλοποιούμε τα πρόσωπα και τα πράγματα. Γιατί, με τη φήμη γίνεται και το ποντίκι λύκος και το κουνούπι όρνιο.

Όσο για τον κ. Σαμαράκη καλά κάνει κι εφαρμόζει την παροιμία:

*«Στάξε μέλι από τα χείλη
για να σε παινεύουν χίλιοι.»*

*«Αλλ' όσο αδειανός ο τενεκές
τόσο πολύ βροντάει.»*

Της Τουβούλας

Τι θα θέλατε να πούμε για τα έργα και τις ημέρες της Τουβούλας; Συνεχίζει το χαβά της, με τις «Ακυβέρνητες πολιτείες» και τον «Καπιτισμένο ουρανό». Το πρώτο δεν είναι παρά άχρηστο, ωμό και πολυδάπανο πορνό... που δε σου μένει τίποτα. Και τ' άλλο, ε, così - così μέτριο, κουτσοπερπατάει με δεκανίκια, από άποψη βέβαια σηριαλιστικής τέχνης. Κι όμως το πρώτο κόστισε για το φουκαρά λαό 100 εκατομ. δρχ. Αν θυμάστε καθόλου τις «κυρίες Κούλες» και τις «κυρίες Αρσενίες», κι αν σας έμεινε τίποτα καλό, πέστε το στην Τουβούλα, κι ας μη 'δε συμμορφώνεται... να της τα ψέλλουμε ωςότου κρατάει το βιολι βιολάκι, το γουδι γουδοχέρι (!). «Τάλε κοιάλε»... οι κωφινόκωλοι με τους πρματευτάδες (!).

«Τουριστική Βουλγαρία»

του Λάμπρου Μάλαμα

Ένα έργο ευχάριστης περιήγησης, αλλά κι ευσυνειδητής, αντικειμενικής έρευνας και μελέτης με πλούσια στοιχεία βιβλιογραφίας, δοσμένο με την ευθύνη της προαγωγής των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων, από το γνωστό συγγραφέα.

Ολάκερη η γειτονική και φιλική μας χώρα μέσα σε 350 σελίδες, με ανάλογους χάρτες και πάνω από 200 φωτογραφίες. Από την πρώτη πληθυσμιακή σύνθεση του χώρου με τις αρχαίες θρακικές φυλές, ως την ίδρυση του πρώτου βουλγαρικού κράτους και ίσαμε τα σημερινά δεδομένα.

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καινε
του Στέλιου Κεντηρή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Αηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να την μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν με τα τρέπεται σε ενέργεια.

Νομοσχέδιο αγροτών και κωλυσιέργιες αρνητών

Ο υπουργός Γεωργίας κ. Σημίτης επέβαλε με αγώνα, στη Βουλή, το νομοσχέδιο για τους Αγροτικούς Συν/σμούς.

Άξιος ο μισθός του. Όμως, οι γιρονδίνιοι βουλευτές, αν ήθελαν να προσαρμοστούν στα αιτήματα των καιρών, δεν έπρεπε στις αντιεισηγήσεις και τις συζητήσεις, να δείξουν τόσο αρνητική στάση και θέση, με πονηρή κακόβουλη και διαβρωτική ταχτική. Ο λαός που τους έταξε στην αντιπολίτευση, δε θα επιθυμούσε να είναι άρνηση σε όλα τα κυβερνητικά νομοθετικά πεπραγμένα. Γιατί, εδώ, πρόκειται για ενώσεις ταλαιπώρων αγροτών. Και κάθε δύναμη και προκοπή, βρίσκεται πάντα στην ένωση. Οι γιρονδίνιοι, με δυστροπία και κακοπιστία, απόδειξαν (όπως και στο παρελθόν) ότι, τους ευνοεί στην εξουσία μόνο η διάσπαση κι ο διχασμός του λαού. Το ρουσφέτι, το δάνειο, κι ο απομονωμένος κι άκαρπος ατομικισμός των αγροτών. Έτσι τους είχαν συνηθίσει να τους εξαποστέλλουν και στα εργοστάσια της Γερμανίας, του Καναδά και της Αυστραλίας ή τους είχαν με την αστυφιλία μεταβάλει σε περιπτεράδες, λαχειοπώλες και λοιπούς παρασιτικούς «τζερεμέδες» στα μεγάλα αστικά κέντρα, εγκαταταλείποντας τη βλογημένη φυσική τους εργασία, στην ορφάνια και στο μαρασμό της ενδοχώρας!

Το αληθινό τους πρόσωπο, τό 'δειξαν οι κύριοι της αντιπολίτευσης, με την κωλυσιέργια στο πιο αναγκαίο για τα σύγχρονα αγροτικά προβλήματα νομοσχέδιο.

Έκαναν ακριβώς, ό,τι και οι προγονικοί τους ομογάλακτοι πριν από 100 χρόνια. Γιατί, το ρήμα «κωλυσιεργώ», είχε πρωτακουστεί κι επικρατήσει στην πολιτική κονίστρα της χώρας, επί πρωθυπουργού της ήττας και της εθνικής ντροπής του 1897 Δεληγιάννη...

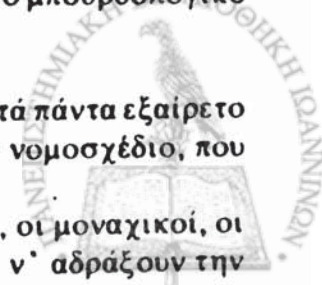
Ιδέστε τι συγκυρίες κι επαναλήψεις, της ιστορικής πορείας του γένους, από την κακοριζιμιά αντίδραση!

Όπως σήμερα ο Κώστας Σημίτης έτσι και τότε ακριβώς, ο Χαρίλαος Τρικούπης, είχε υποβάλλει με προοδευτικό για την εποχή εκείνη χαρακτήρα, νομοσχέδιο μεταρρυθμίσεων, που ωφελούσε καιρία τους φτωχούς αγρότες. Μα η κωλυσιέργια ήταν τέτοια στη Βουλή, που μόνο ένας γιρονδίνιος τσιφλικοκάπηλος, μιλούσε από το βήμα της 6 ώρες αδιάκοπα, χωρίς να λέει τίποτα (!). Κι όταν τον παρατήρησε ο Τρικούπης ειρωνικά: «Συνάδελφε, θα ομιλείτε πολλήν ώραν ακόμη;» εκείνος με το μπουρδολογικό εξάωρο, του απάντησε ψυχρά κι αδίσταχτα:

«Ευρίσκομαι ακόμη εις το προοίμιον...».

Τα ίδια λοιπόν, φίδια και κούφια καρύδια περίζωσαν και τον κατά πάντα εξαιρετο κ. Σημίτη, έπειτα από 100 περίπου χρόνια, στο επίμαχο κι επείγον νομοσχέδιο, που τελικά ψηφίστηκε!

Τώρα δεν απομένει παρά, οι καθυστερημένοι, οι διασπασμένοι, οι μοναχικοί, οι ψωροκαπεταναίοι και οι με νοσήρο εγωισμό σκεφτόμενοι αγρότες, ν' αδράξουν την

ευκαΐρία και να υλοποιήσουν, να μεταβάλουν τις θεωρίες, τα γράμματα του νόμου, σε έργα και πράξεις, με συνεταιριστικό πνεύμα, σύμπνοιας κι αγάπης.

Όπως άλλωστε γίνεται σ' όλες τις αγροτικά προοδευμένες κι εξελιγμένες χώρες της Ευρώπης. Όταν μοιράζονται αλληλέγγια και βοηθητικά οι ευθύνες, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα στην πολύπαθη και συμπαθέστατη αγροτική τάξη, επέρχεται σίγουρα η προκοπή και η ευημερία. Ένας ένας και μοναχός κανένας, ούτε και στον παράδεισο, θά 'λεγε ο Βάρναλης. Μια παροιμία λέει:

« Όλοι όλοι αντάμα
κι ο ψωριάρης χώρια».

Κρίμα που πολλοί αγρότες δεν απόχτησαν ως τώρα την πρέπουσα παιδεία και πείρα, να καταλάβουν, να νιώσουν τη χρησιμότητα και την κοινή ωφέλειά τους, να οργανωθούν όλοι, και να εφαρμόζουν μόνοι τους, το «η ισχύς εν τη ενώσει» και το «πάντα η νίκη αν ενωθείτε / πάντα εσάς θ' ακολουθεί», του Διονύση Σολωμού.

Για τα εκούσια εγκλήματα και τους άδικους νόμους

Γράφουμε και φωνάζουμε ταχτικά για τη θανατική ποινή, που πρέπει οι ενσυνείδητοι φονιάδες. Μα στου κουφού κουφού, την πόρτα, όσο θέλεις βρόντα. Τώρα μας πήραν τα εγκλήματα σβάρνα. Μας ξεφτίλισαν και στην Ευρώπη σα λαό, σαν κράτος, σαν κοινωνία, σαν ιστορία αρχαίου πολιτισμού, λίγοι τρελοί φονιάδες. Κ' η ποινή του θανάτου καταργημένη. Μην περιμένετε να εφαρμοστεί μήτε στον κακούργο χτηνοβάτη και νεκρόφιλο Μπέσκο. Μην προσδοκάτε τώρα ούτε στο Μπιζώνη της Βίγλας, που οι άνθρωποι του πρότειναν να τον κεράσουν... κι αυτός άρπαξε την καρμπίνα και καθάρισε έτσι για γούστο μισή ντουζίνα. Ε, αφού συνήθως οι φονιάδες βγαίνουνε «τρελοί» κι από την επομένη μετανιώνουν, γιατί να τους χαλάσετε; Προσοχή Μαγκάκη και Βουλή, μη βγάλετε τέτοιο νόμο, γιατί έχει αξία το τομάρι των κακούργων(!) Ενώ στα θύματα οι αυτουργοί του γούστου και της τρέλας πρέπει να θεωρηθούν και λυτρωτές ευθανασίας (!). Και για... θυμηθείτε που δεν τό 'χαν σε τίποτε να σας εξαποστείλουν κάνα δυο έτσι για το θυμό τους οι εγκάθετοι κοντά στο Μομφεράτο, ετότε στην κηδεία του...

Πού να βρούμε λοιπόν το λογικό το νόμο, που να τιμωρεί μ' εκτέλεση τους εκτελεστές που σκοτώνουν κι αναίτια μάλιστα και εν ψυχρώ; Ν' ακούσουμε ποτέ και να μη το πιστέψουμε! Αν υπήρχε τέτοιος νόμος, που ο φονιάς να εκτελούνταν

αμέσως, θα υπολογίζαμε ο ένας τη ζωή του άλλου, με σεβασμό και με συναίσθηση του δίκιου και της νέμεσης, και θά 'μαστε και φρόνιμη και μονιασμένη κι ανθρωπιστική και αλληλέγγια κοινωνία. Ενώ τώρα, βρίθει το έγκλημα, γιατί παραμένει ατιμώρητο. Κ' οι αυτουργοί, το γλεντάν στην καλοπέραση μ' όλες τις χάρες στις αγροτικές φυλάκες, και σε λίγα χρονάκια, πίσω έξω, να επανέρχονται δριμύτεροι στην αιματόρουφη παλιά τους μύηση. Μη παραξενεύεσαι αναγνώστη μου. Εδώ στη χώρα της δήθεν ανθρωπιάς για τους θύτες και τους ένοχους πάσης αδικίας, τους αιμοχαρείς και τους κοινωνικά επικίνδυνους, το παλιοτόμαρό τους αξίζει πιότερο από την ψυχή ενός αθώου και χρήσιμου για την κοινωνία πολίτη. Κολλάνε και καμιά φορά την ποινή του θανάτου σ' έναν ειδεχθή φονιά, αλλά ποτέ δεν εκτελείται, κι ακολουθούν οι «χάρες»...

Μετά τα ισόβια, οι αναθεωρήσεις, τα 20 με 25 χρόνια, ταχειά, αυτά γίνονται στις αγροτικές 12, κι ακολουθούν κάποιες άλλες επιείκειες, και σε 5-6 χρόνια έξω ο φονιάς, για να συνεχίσει το μακάβριο έργο του, να εξαποστείλει στον αγύριστο κι όσους ακόμα πάρει η λόξα του!!

Τα 300 «παλικάρια» της Βουλής, έκαναν τελευταία κι επίδειξη «ανθρωπιάς» και πολιτισμού.

Κατάργησαν φευ τα βασανιστήρια και την ποινή του θανάτου (!). Για να μένουν

ασύδοτοι κι ατιμώρητοι οι φονιάδες και με κάθε γάντι συμπεριφοράς και επιεικειας. Ενώ οι ήσυχτοι και ηθικοί πολίτες, μένουν ουσιαστικά ανυπεράσπιστοι, στο έλεος των αδίσταχτων κακούργων, να τους δέρνει ο φόβος και ο τρόμος. Κατάντησε η ζωή μας στην πρωτεύουσα και τη συμπρωτεύουσα ζούγκλα. Πάμε να γίνουμε μικρό καχέκτυπο της τερατογόνας προστάτιδας υπερατλαντίας χώρας των γκάγκστερ.

Όλοι οι συναισθηματικοί και φιλότιμοι Έλληνες, θα πάνε χαμένοι, αν δε βρουν προστασία σε νόμους αυστηρούς. Τ' αξιώματα κ' οι νουθεσίες των αρχαίων μας φιλόσοφων, παραμένουν γράμματα νεκρά. Γίνονται έπεα πτερόεντα στον άνεμο εδώ. Ενώ άλλοι λαοί νοικοκυρεμένοι και προκομένοι που σέβονται τη ζωή και την αξιοπρέπεια του συνανθρώπου, τα εφαρμόζουν, τα κάνουν πράξεις και τ' απολαμβάνουν.

Απο 3 μαυραγορίτες της ναζιστικής κατοχής, έχει να κρεμαστεί κακούργος ρωμιός, για παραδειγματική τιμωρία στην πλατεία Συντάγματος της Αθήνας. Η πείρα μας δίδαξε ως τώρα, ότι τα κακά και τα εγκλήματα των αστικών κοινωνιών, δεν θεραπεύονται με επιείκειες, ασυδοσίες και αναρχίες. Κρίμα! Κι ο Τζάκσον έλεγε:

«Οι νόμοι δεν είναι αυθέντες αλλά θεράποντες».

«Ο άνθρωπος που δεν έχει ιερό και όσιο, φτάνει στο ζενίθ της αναίδειας και της αδικίας» (Μένανδρος).

Και «είναι προτιμότερο να τιμωρεί κανείς τους εχθρούς του, από το να συμβιβάζεται μαζί τους. Γιατί το ν' ανταποδίδεις όσα έπαθες, είναι δίκαιο και η αποκατάσταση του δικαίου αξιέπαινη». (Αριστοτέλης).

«Με τις ίδιες τιμωρίες να τιμωρείς τους εγκληματίες» (Ισοκράτης).

Λυκοφιλία κι επαγρύπνηση

Να πως οι «υψηλοί προστάτες» μας Αμερικάνοι, φροντίζουν να ζούμ' εμείς καλά, κι αυτοί καλύτερα!... Σήμερα βέβαια μπορεί να μην ανησυχούν για όποιες πολιτικές μεταβολές και εξελίξεις στη χώρα μας. Ξέρουν καλά

αυτοί, πως το αστικό καθεστώς, η λυκοσυμμαχία, το καθεστώς των βάσεων και των προσβάσεων... είναι στέρα. Όμως θα έχουν ασφαλώς και τις ανησυχίες τους. Κι εμείς δε θα πρέπει να ξεχνάμε, το τι έλεγαν κι έγραφαν παλιότερα από τα κατευθυντήρια άντρα της Ουάσιγκτον στους πράκτορές τους στην Αθήνα:

«Θεωρούμε επικίνδυνη την άνοδο του Γ. Παπανδρέου στην αρχή. Ήταν σφάλμα ότι αφήσαμε τις δυνάμεις του Κέντρου να πάρουν τις εκλογές με τόση ευκολία. Το αποτέλεσμα αυτό θα δυσχεράνει την αμερικάνικη πολιτική στην Ελλάδα. Γνώμη μας είναι να αρχίσει από τώρα η αναζήτηση τρόπου με τον οποίο θα μπορέσουμε να διασπάσουμε την ενότητα του Κέντρου.» Αυτά έγραφαν τότε σ' επίσημες εκθέσεις κι εντολές. Κι «ο λύκος μόνο το μαλλί αλλάζει». Γι αυτό, οι άορατοι κηλεμένες, δεν ξέρουμε στα άδυτα και σκοτεινά, το τι μπορεί να μαγειρέψουν σε βάρος μας, και για να σιγουρεύουν πιο άνετα τα στρατιωτικοοικονομικά συμφέροντά τους στη χώρα μας, αφού την έχουν σε προγεφύρωμα για τη Μέση Ανατολή και το μαύρο το χρυσό της. Αγρυπνάτε λοιπόν «ιθύνοντες» και λαός. Η επαγρύπνηση, η ομοψυχία κι ο πατριωτισμός, σώζει τις κάποιες κατακτήσεις μας. Δεν πρέπει να πέφτουμε σε παγίδες και να γινόμαστε θύματα απάτης και αυταπάτης. Ο στρατηγός Βουδικλάρης έγραφε κάποτε στην εφημ. «Τρικαλινά Νέα» πως: «Εμείς οι Έλληνες πρέπει ν' αντιληφθούμε ότι ο ξένος είναι εχθρός, μέχρις αποδείξεως τουναντίον».

Για την «αγορά του αιώνα»

Η απόφαση για την «αγορά του αιώνα» φάνηκε πως πάρθηκε με βαριά ψυχολογική πίεση. Αυτό το είδαμε στα πρόσωπα και στα κομποδόγλωσσα των υπεύθυνων ηγετών το ίδιο βράδυ, από την Τ.Β. Καθώς μπορούσε να συμπεράνει κανείς ότι πάρθηκε με ζόρι, αφού άλλωστε αντίκειται και αντιφάσκει με τ' ανοίγματα και τα σούπερ φιλειρηνικά συνθήματα για την ειρήνη. Γιατί, όπως και να το κάνουμε, είναι πικρό και ταλαντευτικό μα κι αδιέξοδο, όταν συνειδητά πιστεύεις κι αγωνίζεσαι για την ειρήνη, να θυμάσαι το ταλειράνδειο σύνθημα:

Μίλα αδιάκοπα για ειρήνη, κι ετοιμάσου να κάνεις πόλεμο.

Πρέπει νά 'χεις μεγάλη δύναμη αντοχής κι ευελιξίας, μείωση της ευθιξίας, μεγαλοψυχίας κι ανοχής, για να το ανεχτείς και να υποκρι-

θείς. Όπως και νά 'ναι, η «αγορά του αιώνα» των 100 υπερβαριών αεροπλάνων, θα φτάσουν περίπου τα 3 δις δολάρια. Τα παίρνουμε πιότερο για τον τεχνητό κ' υποτιθέμενο εχθρό μας την Τουρκία! Κι όταν δεν έχουμε άλλους γύρω μας εχθρούς;... Μήτε τον τούρκικο λαό τον απορφανισμένο!...

Σας φκιάχνω εγώ, λέει ο Κίσιγκερ ο κόμπρας... τους Τούρκους στο Αιγαίο, στη Θράκη και στην Κύπρο.

Τι νά 'κανε ο παλιός και νέος σκοτεινός πολεμικός εγκέφαλος; Αφού εγέρασε και ξόφλησε η πάλαι ποτέ «παχιά αγελάδα» όπως έλεγε κι ο μακαρίτης ο Ψαθάς τον από «Βορρά κίνδυνο» που έτρεφε με το γάλα της, όλα τα μεταπολεμικά ανώμαλα καθεστώτα» στη χώρα μας. Τώρα μας επέβαλαν τον από Ανατολάς «κίνδυνο». Κι εμείς λέμε: Μα δεν έχουμε εχθρούς ούτε απ' Ανατολάς. Κ' οι αφέντες επιμένουν: Θα σας φκιάσουμε εμείς. Τότε, μας θυμίζουν εκτός από τον προσφιλή μας Καραγκιόζη, και τους παλιούς πολιτικάντηδες που όταν τους έλεγαν οι πρόγονοι: Δεν έχουμε γιφύρια: «Θα σας φκιάσουμε γιφύρια». Μα δεν έχουμε ποτάμια. «Θα σας φκιάσουμε και ποτάμια». Και οι εξοπλισμοί, η ανανέωση στα πολεμικά εφόδια, δεν τελειώνει ποτέ. Πάντα κάτι θα βρίσκουν ν' αντικαθιστούν, για να στερούνε τους λαούς μέρος από τα καταναλωτικά τους αγαθά.

Ρωτάει κ' η εξαιρετη «Αυριανή»:

«μετά το παραδάκι που θα μας πάρουν οι Αμερικανογάλλοι για τα 100 αεροπλάνα, θα μας αφήσουν τουλάχιστον ήσυχους; Αμ όχι δα, καλή μου «Αυριανή». Μόλις πάρουμε αυτά... θα μας σερβίρουν άλλα μοντέλα, που θά 'χουν στο μεταξύ εφεύρει ή θά 'χουν τεχνοτροποποιήσει με άλλα κόλλα...»

Αλίμονο! Αυτοί είναι σαν την παροιμία με τον κλέφτη: Τον πιάνεις, τον αφήνεις, μα εκείνος δε σ' αφήνει» (!).

Ο αγώνας για την ειρήνη οι αντιδράσεις κ' οι αντιφάσεις του

Από τη μια μεριά, Κυβέρνηση, λαός και οργανώσεις κινούνται κι αγωνίζονται για την Ειρήνη στην πατρίδα μας, στα Βαλκάνια και σ' όλο τον κόσμο, με συνέδρια, και πρωτοβουλίες, συμπόσια και συσκέψεις, συλλαλητήρια και διεθνείς ακόμα διασκέψεις. Όλ' αυτά είναι προς τιμή του αγωνιζόμενου λαού και των ηγετών του να σώσουν τη ζωή μας, τον πολιτισμό και το μέλλον. Αλλά, υπάρχουν πολλά «άλλα», που εμποδίζουν την πραχτική

και την παγίωση της ειρήνης.

1) Υπάρχουν οι μεγάλοι σταθμοί της «Φωνής της Αμερικής» ένας στη Ρόδο και ο άλλος στο Εράσμιο Ξάνθης, που γεμίζουν μέρα - νύχτα τους αιθέρες με τα ερτζιανά της προπαγάνδας του πολέμου και των τερατώδικων εξοπλισμών. Ο πρώτος είναι και φιλοτουρκικός. Εκπέμπουν σε μεγάλες αποστάσεις και σκεπάζουν τους άλλους αδύναμους. Λειτουργούν ανεξάρτητοι, με προγράμματα ανθελληνικά, αντιαραβικά και μανιακά αντισοσιαλιστικά.

2) Ιδού τι δήλωσε πρόσφατα ο ανώτατος διοικητής των δυνάμεων του ΝΑΤΟ:

«Η πρώτη χρήση πυρηνικών όπλων από τη Λύση, είναι επιταχτική, εξαιτίας του διευρυνόμενου χάσματος ανάμεσα στις δυνάμεις του ΝΑΤΟ και του Συμφώνου της Βαρσοβίας». Φτύστε την τρέλα του, μη βασκαθεί και πάθει από συμφόρηση και χάσει η Ευρώπη το «σωτήρα» της (!). Φρίττει κάθε λογικός και φιλειρηνικός άνθρωπος με το προκλητικό θράσος, το ψέμα και την ανθρωποφάγα διάθεση των αρχιγκάκστερ και των καουμπόηδων του ολέθρου.

3) Ο από χολλυγουντιανή παράδοση αιμοδιψής θεατρίνος του Λ. Οίκου, φροντίζει με κάθε απατηλό τρόπο, να πείθει τους εγκέφαλους των πολεμικών βιομηχανιών και τους γερουσιαστές, για τους όλο και πιο λυσσαλέους εξοπλισμούς... ακόμα και με τη βίβλο στο χέρι (!). Ότι δηλαδή, τις βαριές αμυντικές κι επιθετικές δαπάνες τις αξιώνει τάχα και ο Ευαγγελιστής Λουκάς... (γελάτε κότες με τα «σοβαρά» σλόγκαν του Ρήγκαν). Ενώ, ο Λουκάς αφηγείται τις προοδευτικές αντιλήψεις του Ναζωραίου. Γιαυτό, ο παραχριστιανός πρόεδρος των ΗΠΑ, με τον «πόλεμο των άστρων» και τους συμβούλους του, να, τι δήλωσαν τελευταία:

Ρήγκαν:

«Δεν πιστεύω ότι είναι σκόπιμο να πάρουμε μέρος σε διεθνείς συνομιλίες για τα αντιδορυφορικά όπλα».

Ουάινμπεργκερ:

«Η στρατιωτικοποίηση του Λιαστήματος αποτελεί την πιο ευγενική αρχή, ηθικά δικαιολογημένη».

Κίσιγκερ:

«Δεν πρέπει να αναλάβουμε υποχρεώσεις για την αποστρατιωτικοποίηση του Λιαστήματος αλλά να συνεχίσουμε δραστήρια τις έρευνες και να απορρίψουμε οποιοδήποτε μορατόριουμ.»

Υπάρχει λοιπόν εδώ, από τους πολεμόχαρους «ιθύνοντες» των ΗΠΑ, καμιά ηθική; Και δεν είναι πως, άλλα λεν τα χείλη τους, κι άλλα η καρδιά τους... Αλλά, πνέουν μέναια για τους λαούς που αγωνίζονται για λευτεριά... Και τους σκοτώνουν και τους πισωδρομάνε. Στη Λατ. Αμερική, στην Ασία και στην Αφρική... 'Ει, κερδοσκορδόπιστοι, που η γλώσσα σας τοξεύει δηλητήριο θανάτου, «δεν σας πιστεύουμε για τίποτα» όπως σας είπε και η Τζαϊήν Φόντα... 'Όσο για το Λουκά λέει (στο Κ. 16) «ου δύνασθε Θεώ δουλεύειν και μαμωνά.» Και «η βασιλεία του Θεού εντός ημών εστίν». (Κ. 17). Και τέλος, ιδού τι γράφει ο τ. πρεσβευτής των ΗΠΑ στη Μύσχα Τζώρτζ Κένναν, για τους ίδιους του Αμερικανούς, που χτυπούν κατάκαρδα την ειρήνη και οδηγούν την κούρσα των ακάθεχτων εξοπλισμών:

«Πρέπει να θυμόμαστε ότι, είμαστε εμείς, οι Αμερικάνοι που σχεδόν σε κάθε βήμα της διαδρομής, έχουμε το προβάδισμα στην ανάπτυξη αυτού του είδους (πυρηνικών) των όπλων. Είμαστε εμείς που πρώτοι παράγαμε και δοκιμάσαμε τέτοια μηχανήματα. Εμείς που πρώτοι αυξήσαμε την καταστροφικότητά τους, σε καινούργια επίπεδα με τη βομβά υδρογόνου. Εμείς που εισάγαμε τον πύραυλο πολλαπλών κεφαλών. Εμείς που απορρίψαμε κάθε πρόταση για την αποκήρυξη της αρχής της «πρώτης χρήσης». Και μόνοι εμείς που χρησιμοποιήσαμε αυτό το όπλο με οργή εναντίον άλλων».

Ο πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων Τόμας Ο' Νηλ χαρακτήρισε τις ασκήσεις, που πρόκειται να γίνουν στην Κεντρική Αμερική «κάτι τρομερό, απολύτως τρομερό».

Γράμμα της μειοψηφίας στην πλειοψηφία

Στις 13 του Μάρτη, ηλεκτρίστηκε πολύ η ατμόσφαιρα στο ελληνικό κοινοβούλιο! Αυτό έγινε στη δεύτερη ψηφοφορία για την εκλογή προέδρου δημοκρατίας. Μη ρίξετε όμως το φταιξιμο στην κακομοίρα τη νου-δού μας, που δε συνήθισε ακόμα, από την αχαριστία και την ασέβεια της πλέμπας, να μένει αντιπολίτευση. Και πότε περικαλώ με όποια ονομαστική παραλλαγή της, έκατσε βρε αγνώμονες ρωμιοί οι «εθνικοφρόνικη» παράταξή μας σαν μειοψηφία στου κοινοβουλίου τη γωνία; Ξεχάσατε που και το 38 και το 40% των ψήφων του λαού με τα έξυπνα κι εθνοσωτήρια εκλογικά συστήματα (κι ας τα λέτε εσείς «μαγειρεία») έβγαζε πάντοτε από το '45 και δώθε

πλασματική κοινοβουλευτική πλειοψηφία; Δε σκεφτήκατε ότι μ' αυτά σώθηκε η δημοκρατία, κι εσείς από την άρκτο τη Ρωσία, κι ο καημένος ο «δε θέλω ου ού» σαν τελευταίος ηρωικός παρέδωσε τα πασχάλια της το 1981;...

Κι έπειτα, γιατί να μη συμμεριστούν οι κειθαρχημένοι του Αντρουλιού, του νέου αρχηγού μας του «ψηλού» την έκκληση, «να σεβαστούν την ιερότητα του χώρου και το κύρος του Κοινοβουλίου», όπως το προστάτευσε ο ίδιος το '65 με το Γαργάλατα και με τον Τσιριμώκο (θεός χωρέστους); (Αχ, τ' είχες κάνει ελκυστικό βασιλικό φουστάνι (!). Κακώς λοιπόν που δεν δέχτηκαν και το παραβάνι. Γιατί αν ήταν ο φρυδάς και η «Κίρκη»... για τον πρώτο δεν το χρειαζόμαστε. Αλλά, για τη δεύτερη... θα σας λύναμε τον αφαλό με τα δέλεαρ εξαγοράς, και θα βλέπατε αν είχε αξία ο παράς!

'Έτσι βγάλατε καπετανίστικα πρόεδρο τον κρυφοκουκού της υπόθεσης Λαμπράκη κ. Σαρτζετάκη! (Τρόχα Μήτσου το σπαθί σου). 'Έτσι ανάψατε με σπύρτο κρυφοκουκούεδικο και το θυμό του πρωτοπαλικάρου μας Καλογιάννη κι άρπαξε την κάλη με τόση «ευλάβεια» κι όχι κλοπή που τη χαρακτηρίζει' εσείς (!) κλοπή μέρα μεσημέρι μπροστά σε χίλια μάτια αδημονίας, δε μπορούσε να γίνει. 'Έπρεπε νά 'ναι ταχυδαχτυλοουργός, ή να μπορεί ν' αποσκεπάσει την κλοπή του. Τι έφταιξε όμως που πήγε την κάλη να πάρει έναν αέρα κι ένα βάφτισμα στην αίθουσα της νου-δου, να πάει για γούρι, ή έστω να της έψελνε ο φίλος μας προκαθήμενος έναν αφορισμό; Τι να σας κάνουμε... που δεν πρόλαβε τ' άλλο παλικάρι μας ο κ. Μουτζουριδής να φέρει το τρίκυκλο του Γκοτζαμάνη να μουντζουρώσει όλη τη Βουλή. Τότε ας ντροπιάζαμε και τον αρχηγό μας τον «ψηλό» που τον έπιασε καλπάζουσα γρίπη και φταρνίσματα (με τσ' υγείας του)! 'Όμως δεν μπορεί να καταλογίσετε ευθύνες στον άρπαγα της κάλης. Γιατί βουλευτής είναι κι αυτός ο καφερός, κ' ήθελε ν' ακουστεί να δοξαστεί (!). Πώς αλλιώς θα θέλατε να τιμηθεί τ' όνομά του, αφού κάποτε πήγε να μιλήσει στη Βουλή... και τον γιουχάισαν οι συνάδελφοί του;... Οι δρόμοι άλλωστε για τη δόξα είναι δυο: ο καλός και ο κακός. Και ο μουσάτος ο τζουμέρκας διάλεξε το δεύτερο το δυσκολότερο, που τονε καθαρίζει και με τις πουλντόζες του... Κι ας πιά 'να λένε πως ήθελε την κάλη να την κάνει κυψέλη για το μελισσοκομείο του. Ενώ στον πρώτο δρόμο δεν είχε καμιά εξοικείωση. Εμείς θα τονε καμαρώνουμε' και πέστε εσείς, πως «το μηρμύγκι όταν βγάζει φτερά χάνεται». Εμείς θέλαμε για πρόε-

δρο τον παλιό αρχηγό μας, που «κατέρχονταν μόνος εναντίον όλων» κοτζάμ' «ριζοσπαστικού φιλελευθερισμού» ιδρυτή, κι εσείς βγάλατε «αντεθνικοί» όντες του Λαμπράκη τον ανακριτή.

Ας όπεται ο αρχηγός μας ο «ψηλός» που είχε ξεχάσει τη μαντινάδα που 'λεγαν οι σύντεκνοί του δημοκράτες στον Πάγκαλο το '25:

«Ψηλά τη χτίζεις τη φωλιά,
τσε θα λυγίσει ο κλώνος,
τσε θα σου φύγει το πουλί
τσε θα σου μείνει ο πόνος».

Καλοζώητες περιουσίες και μεταθανάτιες ευεργεσίες

Ακούστε: Μέγα γεγονός στα εκκλησιαστικά χρονικά της χώρας. Ο κ. Σεραφείμ Τίκας (μέγα τ' όνομά του) αποκάλυψε τον αληθινό εαυτό του. Το υλιστικό του «πιστεύω». Δωρίζει —δήλωσε στον Τύπο— μετά το θάνατό του, τα μέλη του σώματός του σε πάσχοντες «αδελφούς» για όποιες μεταμοσχεύσεις. Μπρε μπρε, ευεργεσία!! Μπράβοοο (!)

Προσέξτε. Μόνο μετά θάνατο, για να γλιτώσει ο μάγκας τη σκωληκοβρουτία του. Αυτό όμως σημαίνει πως, ο προκαθήμενος της Εκκλησίας δεν πιστεύει σε μεταθανάτιες ζωές και κουροφέξαλα! Αλλωστε, αυτό είναι γεγονός, που τό 'χει αποδείξει και με τις υλιστικές, τις γαστριμαργικές και τις αρπαχτικές περιουσιακές διαθέσεις του, με τα «φιλέτα οικόπεδα», το χώρο της Ριζαρείου που σχεδιάζει να στήσει το καλλιμάρμαρο παλάτι της αρχιεπισκοπής του, για να 'χει όχι μόνο 9 καμπινέδες αλλά Μητσοτράκη... αλλά 19, και να δουλεύουν οληνώρα (!). Τό 'χει αποδείξει με τον κ. Σετάκη του και με τη Βελλά, που γράφουν στα παλιά τους παπούτσια, αποφάσεις Συμβ/λίου Επικρατείας (για τη μητροπ. έδρα Γιαννίνων) και πρόσφατη απόφαση του υπουργού κ. Κακλαμάνη:

«Παραδώσατε το συντομώτερο δυνατόν τα περιουσιακά στοιχεία της Βελλάς στη Σχολική Εφορία του Ιεροδιδασκαλείου, για ν' αποφύγετε τις ποινικές κυρώσεις...».

Μα κι ο ίδιος ο κ. Σεραφείμ κι ο διαχειριστής του, υποκατάστατος στην παλιά του έδρα κ. Σετάκης, δε λογαριάζουν μήτε ποινικές και μήτε ηθικές και οικονομικές κυρώσεις. Τόσα δικαστήρια πέρασε για την αυθαίρετα διαχειριζόμενη με το συνεταιίρο του περιουσία της

Βελλάς... κι όμως «αγρόν αγοράζουν». Ξέρουνε κ' οι δυο γιατί πρέπει νά 'ναι πλούσιοι έστω και φαρισαϊκά στη ζωή και ν' αρχοντοζούνε. Γιατί, μεταθάνατο... μέσα τους θα λένε: «εμού θανόντος... γαία πυρί μειχθήτω». Γιαυτό δωρίζουν και τα μέλη τους «κατόπιν εορτής». Αλλά τότε ποιός τα καταδέχεται; Θα παραμείνουν αζήτητα. Κι όταν μάλιστα προέρχονται από δόγμα Αγίου Αυγουστίνου, που θυμίζει και λίγο Παρασκευόπουλο (υπηρεσιακό πρωθυπουργό του Π. Γλύξμπουργκ) και ορίζει περί προορισμού:

«Όποιος είναι προορισμένος απ' το θεό να γίνει πλούσιος, θα γίνει πλούσιος κι όποιος είναι προορισμένος να μείνει φτωχός, θα μείνει φτωχός, και δεν πρέπει να παραπονιέται καθόλου για τη δύσκολη μοίρα του, γιατί «έτσι το θέλησε ο θεός» (!).

Όργια αιρέσεων και σεξουαλικά πάρτυ

Τον τελευταίο καιρό, οι σκοτεινές δυνάμεις που έχουν απλωμένα σατανικά τα πλοκάμια τους όλα τα χρόνια και στη χώρα μας, δουλεύουν εντατικότερα με τις τρελοαιρέσεις τους: μασώνους, ιεχωβάδες, λάμηδες, γκουρουδες, κρίσνηδες, μαχμπουμπαντάδες κ.λπ., κ.λπ., και μ' όλο το κακό συναπάντημα των νοσηρών φαντασιών και των γελοίων φαρσοκωμωδιών. Όλ' αυτά, ξεπλανεύουν και διαιρούν κι αποκοντριώνουν διανοητικά και ψυχικά πολλούς Έλληνες κι ελληνίσκους, με το δέλεαρ του χρήματος, όπου δεν πιάνουν οι βλακειές περί θεών και διαβόλων.

Αυτές οι καθοδηγητικές και χρηματικές διασυνδέσεις, εκπορεύονται από πακτωλούς μαφιών των ΗΠΑ. Οι μάνατζερ-αίοι (τοπάρχες) δίνουν ακόμα και ψεύτικα ονόματα στους καταλόγους οπαδών των αιρέσεων, για να τσεπάνουν αυτοί το περισσότερο χρήμα. Φέρουν όμως ποθούμενα για τ' αφεντικά τους αποτελέσματα: τη θολούρα στα μυαλά, το φόβο στις ψυχές, τον αποπροσανατολισμό, από τον καθαρό δρόμο της ζωής, τη σύγχυση και την αποβλάκωση.

Ας όψονται οι έμποροι των θρηκειών, που αποκοιμίζουν τις μάζες και τους αφελείς σ' όλες τις αποικίες και τις τερατοσυμμαχίες. Έτσι αυτές οι γελοίες δοξασίες, μεταβάλουν τους «μακάριους τω πνεύματι» σ' ελεεινά έρμια εκμετάλλευσης. Έφτασαν δε, σε τέτοια σημεία και τέρατα στη θλιβερή Γιουγκοσλαβία, να κάνουν μέχρι γυμνοθήλυκο σεξουαλικό οργιαστικό πάρτυ σε είδους λιτανεία, πάνω

από τους τάφους στα νεκροταφεία οι απατεώνες, καλώντας δήθεν τα πνεύματα και κάνοντας αναστάσεις νεκρών, όπως στ' αρχαία Νεκρομαντεία της χώρας μας, τα βρώμικα ιερατεία, ποτίζοντας τα θύματά τους και μαντραγόρες και μαντζούνια (!).

«Παπά γομάρ' παπά χωράφ'»

Είχε δίκιο ένα βράδυ στην Τ.Β. ο μέγας αγροτοπατέρας βουλευτής της Ν.Δ. κ. Χατζηνικολάου που αντιμετωπίζοντας τους κ.κ. Σημίτη και Δεσύλλα, τους μαρμάρωσε άλαλους! «Τι δουλειά έχεις εσείς, τους είπε, με το Κιλελέρ; Το Κιλελέρ είναι δικό μας. Εμείς είμαστε οι υπερασπιστές της ατομικής ιδιοκτησίας. Εμείς του δίνουμε κλήρο γης του αγρότη για να την καμαρώνει. Εσείς του την παίρνετε, όλα του τα παίρνετε. Και την κατσίκα του ακόμα (!).

Κι αφού οι αντίπαλοί του τον κεραύνωσαν, πως δεν έχει δικαίωμα να κάνει αγροτοκαπηλία η παράταξή του, γιατί, τους αγώνες και τις απαλλοτριώσεις μέσα στα 100 χρόνια που μας πέρασαν, τις έκαναν δημοκράτες ηγέτες του Κέντρου: Τρικούπης, Βενιζέλος, Πλαστήρας κ.α. Και ο κ. Χ. έγινε έξω φρενών. Τους πήρε σβάρνα λέγοντας: Μα τι λέτε κύριοι; Δικό μας είναι και το Κιλελέρ, δικό μας κ' οι αγώνες. Δικιά μας όλ' η αγροτιά, και φεουδάρχες και κολίγοι και τα τσιφλίκια της μητρός και αγίας ημών Εκκλησίας. Και τ' άλλα τα βασιλικά τα φέουδα στη Μανωλάδα και στην Αγιά; και του Νόελ Μπαίκερ στην Εύβοια (κουμπάρος μας είναι), και του Κιλκίς, και τ' Άγιου Όρους που τόσα άρπαξε ο Καρράς, και καλά τ'κανε γιατί βγάζει και καλό κρασί και πίνουμε. «Και ο Μαρίνος Αντύπας δικός σας;», τον ρώτησε χαμογελώντας ειρωνικά ο Σημίτης. «Μάλιστα και ο Αντύπας δικός μας...», του αποκρίθηκε μ' έντονο ύφος ο «Θραξ» αγροτοκάπηλος... Φαίνεται πως ο ειδήμων της νου-δου δεν έμαθε άλλη κτητική αντωνυμία, εκτός απ' αυτή σε πρώτο πρόσωπο του ενεστώτα. Κ' οι αγρότες που τον άκουγαν θά'λεγαν μέσα τους: Δικός σας ο φούρνος ναι, μα τα καρβέλια ξένα! Τον κάνανε γλέντι και χαβά!... και θα τους θύμησε και την παροιμία: «Παπά γομάρ' παπά χωράφ'» (!).

Ερωταπαντήματα

Ανατιμήσεις και κηδεμονίες

Αναρωτιέστε αλήθεια, γιατί υπάρχει η ακρίβεια κι ο πληθωρισμός; Μα θα πρέπει να το ξέρετε.

Αλίμονο! Από την άνοδο του δολαρίου. Διότι οι λαοί της Δύσης πληρώνουμε τα σπασμένα των Αμερικάνων, και τα ξέφρενα τρελά τους κέρδη, με τα επιτόκιά τους.

— Και πότε άρχισε ο πληθωρισμός;

— Αφότου νικήθηκαν οι αφέντες στο Βιετνάμ. Τότε, είχανε χασούρα 200 δις δολάρια, κι έπρεπε να τα πληρώσουμε εμείς, που η μαγιά τους πήρε φόρα από τα πετρέλαια της Μ. Ανατολής.

— Καλά κι από τόσα χρόνια γιατί συνεχίζει να καλπάζει ο πληθωρισμός;

— Γιατί γίνονται ανατιμήσεις του δολαρίου, κι όσα δε βγάζουν κέρδη από τους τοπικούς πολέμους, οφείλουμε να τα τσοντάρουμε εμείς.

— Μα τέτοια σκληρά αφεντικά δεν υποφέρονται.

— Cosa faciamo; «Σα θέλ' ο βλάχος και δε θέλ' ο ζωγράφος... φοράμε κι εμείς κόκκινα τσαρούχια»!

— Και τις ανατιμήσεις του δολαρίου γιατί τις κάνουν;

— Διότι είναι οικονομικοί τύραννοι απάνθρωποι. Κι εμείς που θέλουμε τα πιο πολλά εισαγόμενα και τ' αγοράζουμε με δολάρια, κέφτει το δικό μας νόμισμα.

— Μα καλά τι είδους σύμμαχοι και φίλοι είναι αυτοί;

— Άμα έχεις τέτοιους φίλους, τι τους θέλεις τους εχθρούς!

— Μα, αυτοί είναι εκβιασμοί καπιταλιστών, για κέρδη.

— Ας είναι. Τους φίλους τοις επιλέγεις. Ενώ τους συγγενείς τους ανέχεσαι. Άλλωστε «ο αγαπών παιδεύει (!)».

— Βρε τι μου λες; «Φίλος επίσημος εχθρός επικαλείται».

— Αν μπορείς κάνε κι αλλιώς.

— Αυτές οι ανατιμήσεις του ντόλαρ, μας επιβάλουν βασανιστικό κι αργό θάνατο!

— Και τι, θα προτιμούσες να πεθάνεις στο πι και φι, μια κι έξω, με Πέρσιγκ και Κρουζ;

— Ε, όχι, αλλά γιατί νά'μαστε υποταχτικοί δουλοπάροικοι, καρπαζοεισπράχτορες, και

εσαεί δικονομικά σκλάβοι, σ' ένα νομισματικό σύστημα, εκείνο του Γουνς από το 1945, και να εξαρτιόμαστε από το άτιμο το ντόλαρ;

— Γιατ' είμαστε μικροί και φτωχοί, και πρέπει ν' «απλώνουμε την χείραν ψωμοζητούντες» και προστάτας νά 'χωμεν.

— Τότε οι λαοί της Δυτ. Ευρώπης, τι τη θέλουν την ΕΟΚ και το ΝΑΤΟ, αφού είναι το ίδιο δολαριούχο συνδικάτο;

— Για να προφυλαχτούνε από τους Ρώσους!

— Μα οι Ρώσοι δεν έδειξαν ποτέ καταχτητικές διαθέσεις για μας. Οι Αμερικάνοι μας στραγγίζουν κάθε μέρα με τις ανατιμήσεις του δολαρίου τους. Τι σόι «συμμαχίες» είν' αυτές, που όλοι οι εταίροι λαοί, πληρώνουν τα βίτσια και τα καπρίτσια των κηδεμόνων;

— Και καλά τούτες οι ξεφτίλες, οι ασύδοτες, οι αναρχούμενες και φιλελεύθερες οικονομίες, μας βγάζουνε το λάδι... οι διευθυνόμενες και οι πειθαρχημένες τι παθαίνουνε με τις ανατιμήσεις;

— Επηρεάζονται κι αυτές κατά τις σχέσεις των συναλλαγών τους, αλλά δεν κλονίζονται. Είναι οικονομίες περήφανες, παραγωγικές κι εθνικά ανεξάρτητες.

— Καλά, μα εμείς αν χάσουμε τις κηδεμονίες και τις «υψηλές προστασίες» τι θα γίνουμε; Αλίμονό μας! Θα πάθουμε κακό.

— Τέτω κακό ας έρθει. Αμήν και πότε!

«Το κακό φερ' και το καλό». Κι όπως αξιώνει κι ο Τυρταίος μας... «ας πολεμούμε με θάρρος γιαυτήν εδώ τη γη και τα παιδιά μας» για να κερδίσουμε την οικονομική (αυτή είναι η ουσιαστική) λευτεριά μας.

— Πού είναι τα θλιβερότερα μέρη της πείνας και της αφόρητης δυστυχίας στις Ην. Πολιτείες;

— Στην πόλη των ανθρακωρύχων στο Γουέλιγκ της Δυτ. Βιργινίας. Στο Μόνεσσεν της Πενσυλβάνιας. Στο Χόρκβιλ του Οχάιο. Στο Τσιλικόθι. Στα χωριά της Απαλλάχιας. Και σε χιλιάδες χωριά του Βορρά και του Νότου των ΗΠΑ. Εκεί ζούνε και ζαίχουν «εκατομμύρια πεινασμένοι, απελπισμένοι κι αποσβολωμένοι από τα χτυπήματα της μοίρας...». Να μα ζήσει το γεμάτο χή και τερατομορφίες αντιθέσεων και διακρίσεων καθεστώσ του ύψους και του βάθους των Ην. Πολιτειών(!)

— Για την προεδρία της δημοκρατίας στην Ελλάδα μας, πώς θα πρέπει ο λαός να εκλέγει τον πρόεδρό του;

— Για να λειτουργεί σωστά γνήσια και ουσιαστικά η δημοκρατία, έπρεπε και πρέπει ο πρόεδρος της, να εκλέγεται απ' ευθείας από το λαό, άμεσα, κι όχι από τους βουλευτές του. Εκλογικά συστήματα που έχουν ξεπεραστεί εδώ και 20-30 χρόνια στη Γαλλία, δεν επιτρέπεται να τα επιβάλουν ισχυροί παράγοντες και κατεστημένα στον πολύπαθο λαό μας, που πρέπει ν' ασκεί τα δικαιώματά του και να φκιάχνει τη μοίρα του προς το καλύτερο. Όλα τ' άλλα είναι επί του πονηρού.

— Από τους διεθνείς αγώνες κλειστού στίβου, στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στο Ν. Φάληρο, τι πήραν οι Έλληνες αθλητές;

— Πήρανε τα... σκονάκια τους... Τους βρήκανε, λέει, «ντοπαρισμένους». Ευτυχώς που έχουμε τη δόξα των αρχαίων προγόνων του Ολυμπισμού... κι απέ, θα κρατούσαμε τα μπόσικα... του μη χαμπαρισμού (!).

— Έχει γίνει ποτέ έλεγχος στις συντάξεις του ΙΚΑ και άλλων ταμείων, για να βγουν στη φόρα όλοι οι κατά καιρούς λαθροσυνταξιούχοι;

— Όχι. Πού να γίνει τέτοια έρευνα! Τότε, θ' αποκαλύπτονταν όλ' οι κατεργαράοι, οι τσαρλατάνοι, οι τυχοδιώχτες, οι απαταιώνες κ' οι ρουφιάνοι, οι μηδέποτε εργαζόμενοι, που έδιναν 5 λίρες παλιότερα, ή 10 πληροφορίες ψεύτικες σε Ασφάλειες, ή πλήρωναν δυο - τρεις γιατρούς με μια ευνοιοκρατική βεβαίωση κι έβγαιναν οι τέτοιες συντάξεις «ασκαρδαμυκτί» και αρσιογι, απόλες τις κυβερνήσεις της γιρονδίνας. Εχ καημένε μου λαέ τί πλήρωνες και τι πληρώνεις!

— Οι αρουραίοι καλόγεροι που λεηλάτησαν τα μοναστήρια στο Άγιον Όρος κι έκλεψαν 2500 χρυσές λίρες, και δεκάδες κιλά χρυσά κι ασημένια νομίσματα, και άλλα εκκλησιαστικά αντικείμενα και κειμήλια μεγάλης αξίας, με τι και πώς θα τιμωρηθούν;

— Αυτοί οι «αγαθοί» λευίτες κι εωσφόροι, όντας ασύδοτοι κι άπιαστοι από νόμους... «αυτατιμωρούνται» με λουκούλια φαγοπότια... αλλαξοκώλια και τάχα προσευχές στον άνεμο (!). Θά 'πρεπε να μάθουν να ψέλνουν με ποτάμια ίδρωτες, γυμνοί σε βάλτους, με βδέλες και κουνούπια, το υπέρ της καταναγκαστικής εργασίας τροπάριο... Αμήν.

- Τι θέλει πάλι ο αθλιόψυχος γιος του Μουφτή της Ξάνθης, ο τόσο προκλητικός κι αδίσταχτος ομογενής των εβρένικων επεκτατικών σχεδίων και οργίων, ο τσιφλικούχος, και «υπήκοος» «Έλληνας» πολίτης (!) που παραμένει ανενόχλητος και προκαλεί και φοβερίζει με τη μαστίγα του αμερικανόθρεφτου τύραννου Εβρέν, δηλώνοντας και πρόσφατα ότι: «Η Τουρκία δεν φοβάται τον πόλεμο με την Ελλάδα γιατί είναι σίγουρη ότι θα τον κερδίσει αφού είναι τετραπλάσια σε πληθυσμό και καλύτερα εξοπλισμένη...».

Και άλλο: «Η Δυτ. Θράκη και η Κύπρος ανήκουν στην Τουρκία». Τούτο το γράφει και κυκλοφορεί και σ' ευχετήριες κάρτες («Έθνος» 3.3.85).

- Χμ. αφού δεν υπάρχει νόμος να τιμωρεί αυτή τη φανατική σοβινιστική πολιτική του γιου του Μουφτή... ό,τι θέλει λέει και κάνει σαν πράκτορας που εξυπηρετεί τ' αμερικανοεβρένικα συμφέροντα για μειονοτικά ζιζάνια... και διχασμούς.

• • •

Λίγα από τα Γιατί και τα Διότι

Γιατί, η Ελληνική Πολιτεία, ανέχεται την σήμερον ημέραν, να βρίσκονται τα σχολεία των ομογενών μας στις ΗΠΑ, υπό την αιγίδα και τη σκέπη του αρχιεπίσκοπου Ιάκωβου Κουκοίδη και να θυμίζουν συντηρητισμό και πισωδρόμηση;

Διότι, λέγεται Σιά - κωβος κ' είναι αμερικάνος με κορώνα (!).

Γιατί, οι Αμερικάνοι υπογράφουν συμφωνίες τη μια μέρα για να τις παραβιάζουν την άλλη; Και τι μέσα νά 'χουν σε Συμφωνία αποπλισμού (γράφε εξοπλισμού για νά 'σαι μέσα) που μπορεί να γίνει κάποτε έστω και στον αιώνα τον άπαντα στη Γενεύη;

Διότι, και οι πόρνες ορκίζονται ότι δε θα το ξανακάνουν... αλλά, μόλις βρίσκουν τον πρώτο τυχόντα, σκυλεύονται μαζί του, για το συμφέρο τους... και λησμονούν τις υποσχέσεις.

Γιατί, λειτουργούν στο Μεταξουργείο της Αθήνας 57 οίκοι ανοχής;. Τόσο πλημμύρισε σ' αυτή τη συνοικία η πορνεία;

Διότι, σ' αυτές τις εύκολες δουλειές του ποδαριού... βρίσκουν εκεί καταφύγια οι πληθωρικές Φρύνες των ημερών μας, στα εναπόμεινα σπίτια της παλιάς Αθήνας τ' ακατοίκητα. Ορισμένα μάλιστα απ' αυτά, είναι και της «φτωχομάνας» αρχιεπισκοπής, που τα νοικιάζει για το μαμωνά της στις «παστρικούλες».

Γιατί, οι εγκάθετοι τραμπούκοι στην κηδεα του δολοφονημένου από την «17 Νοέμβρη» Ν. Μομφεράτου βιαιοπράγησαν κατά του προέδρου της Βουλής Γ. Αλευρά και του υπουργού Δικαιοσύνης Α. Μαγκάκη και αποπειράθηκαν να τους λυντσάρουν, ενώ τον πρέσβη των ΗΠΑ κ. Στέρνς τον είχαν σε ασπίδα προστασίας και χαριεντίζονταν μαζί του;

Διότι, τα γραικύλικά στοιχεία δεν έχουν εθνική συνείδηση και τον προκαθήμενο Αμερικάνο, τον θεωρούν προστάτη, ιντριγκαδόρο και για άσπρη μέρα εξουσίας... μοναδικό αβανταδόρο.

Γιατί, ο λόγος του αναπλ. προέδρου της δημοκρατίας στην εθνική επέτειο «εκότισάς με την ψυχή και χόρτασεν αμέσως» όπως θά 'λεγε κι ο Σολωμός;

Διότι, ο Αλευράς είναι λαός! Και η ομιλία του μίλησε σ' όλες τις καρδιές γιατί, ήταν πηγαία και πρωτότυπη, τίμια, ειλικρινέστατη, εμπνευσμένη, γλαφυρή και λογοτεχνική! Μπράβο του!

Γιατί, η «αελευθερωτική θεολογία» κατά πάπα Βοιτύλα στη λατινική Αμερική, είναι σκλαβιά για τους λαούς της, που υποφέρουν τα πάνδεινα χάρη στον πλούτο τους που τον αρπάζουν οι αφέντες των ΗΠΑ;

Διότι, στη γη, δεν πρέπει οι Λατίνοι να κάνουν αγώνες για το ψωμί τους και τη λευτεριά τους. Χάνουν έτσι την άλλη, τη μεταθανάτια της «βασιλείας των ουρανών» (!). (Ποιάς πήγε και την είδε αυτή να μας πει, να τονε γράψουμε για τριπλό σώβρακο); Χαιρε του Χριστο-κάπιταλ Βοιτύλα, η «νέα» γαργαλιστική του ιδεολογία (!).

Χρυσοκανθαρία και... Βίβλος

Τον μεγαλοκαρχαρία των ΗΠΑ Νέλσον Μπ. Χάντ (ο πατέρας του ήταν αναμιγμένος στη δολοφονία του Τζών Κένεντυ) η «Φιγκαρώ» τον χαρακτήρισε πριν 3 χρόνια ως τον φανατικότερο ακροδεξιό του κόσμου. Προκάλεσε δε μια καταστροφική πτώση της τιμής του αργύρου και «εν ριπή οφθαλμού» τριπλασίασε τα καπιτάλιά του. Ε λοιπόν, αυτός ο ληστοπειρατής της οικονομικής ζωής των ΗΠΑ, έχει σαν πρώτο και παθολογικό του χόμπυ, άκουσον άκουσον, «τις κρουαζιέρες με ανάγνωση της Βίβλου» (!).

Ε, ρε ψυχή μου χριστιανισμός, υψηλοφρονικού επιπέδου (!). Ανυπήρχες Χριστέ και τον εξουσίαζες, τι τιμωρία θα του 'κανες; Ε, όχι βέβαια κατράμια μεταθανάτιας κόλασης, αλλά, «μάχαιραν ήλθον βαλείν...» εις τοιούτους φαρισαίους.

Ορῆστε φίλε μου, τι καταπραϋντικό και παρηγορητικό κατάπλασμα την έκαναν την κωμική τη Βίβλο οι μεγιστάνες χομπιερτίστες (!). Μήπως υποφέρουν από τύψεις, και θε να εξιλεωθούν; Μπα, διάβολος φυλάξει. Ίσως, γιαυτό κι ο κ. Ρέηγκαν σαν αρχιρέκτης θρησκευτών και θεοφοβίας, κηρύττει νά 'χουν όλ' οι γηγενείς κ' οι άποικοι τη Βίβλο συντροφιά, για να γίνουν σύντομα πλούσιοι, όπως ο Νέλσον Χαντ, γδέρνοντας και τρώγοντας ο ένας τον άλλον και νά 'χουν από 10 θρησκείες (γράφει τρέλες) όχι μία στα κουφιοκέφαλά τους. Σα να πούμε, ένας «δικός» μας κοπελιάρης αρχηγός, της ερέ, ή της νου-δού του, κό 'χει «χρείες» σικ εννιά, για να μη στενοχωράει τον αβροκλασάτο πώπο, που παραφαγά τον έχει, κι οληνώρα δουλευτάρη και να στέλνει και στο Νέλσον και στον Ρέηγκαν μεζέ...

Αλλά τι τα θες, τι τα γυρεύεις;

Στον πολύ παρά, στο σκατό και στο κακό, κύρισε την κλάτη.

Πειράματα ολέθρου

Οι πολεμοκάπηλοι καρχαρίες κι ανθρωποφάγοι των ΗΠΑ, όπως σε κάθε μερικό, τοπικό ή γενικό πόλεμο που ανάβουν, πειραματίζονται και τα νέα τους εξοντωτικά όπλα. Είναι ένας τρόπος να βλέπουν τη χρήση και το αποτέλεσμα απάνω στην πράξη. Ξεκίνησαν από τον Αύγουστο του 1945 στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι... Συνέχισαν άλλο πείραμα σε μας, στο Γράμμο, με τις νακάμ, το 1948 στον εμφύλιο. Ύστερα, πειραματίστηκαν τα δηλητηριώδη αέρια στο Βιετνάμ. Το αυτό επαναλαμβάνουν με τα χημικά όπλα σήμερα στους ηλίθιους λαούς του Ιράκ και του Ιράν, που αλληλοσφάζονται και δεν ξέρουν το γιατί πολεμάν.

Άλλα μικροπειράματα στα διάφορα «Σοβέζα» κ.λπ... Μα ο «ανθρωπισμός» και ο «κολιτιτισμός» των Αμερικάνων ρεβαντισιστών και πειραματιστών του ολέθρου, η «συμπόνια» και η «μεγαλοψυχία» τους, θριάμβευσε στο Μπομπάλ των Ινδιών, με το «ισοκυανούχο μεθύλιο» καθώς το πείραμά τους αυτό, κόστισε 2500 νεκρούς, 35.000 τυφλούς και 200.000 ανάπηρους. Κι όλ' αυτά και μη χειρότερα... προς δόξαν του «ελεύθερου κόσμου». Αποδείχτηκε πως η λύσσα των πολεμοκάπηλων, δε λογαριάζει ανθρώπινες ζωές. Πάνε από το κακό στο τρισχειρότερο.

Κι αν δώσεις χάδι στον κακό
ληημόνια δε σου δίνει.

**-Εφτά Μονόπραχτες Κωμωδίες-
του Λαμπρου Μαλαμα**

Σφαγεία παραφροσύνης

Παλιόν καιρό —λέει ένας μύθος— στις Ινδίες, άναψε πόλεμος αιματηρός απ' αφορμή έναν ψύλλο που τον είχε ρίξει κάποιος στο κρεβάτι ενός άλλου και λόγος το λόγο, βρισιά τη βρισιά, χτύπησε ο ένας τον άλλον «βοήθεια» ο ένας, «βοήθεια» ο άλλος, μαζεύτηκαν οι συγγενείς σε δυο παρατάξεις και άρχισε το μακελειό που πήρε διαστάσεις χωρίς να ξέρουνε οι πιότεροι γιατί χτυπιόνταν μεταξύ τους. Δεν είχε σημασία αν ήταν από δυο φυλές, ή ήταν από μία. Το κακό έγινε. Κάπως παρόμοια θα μπορούσε κανείς —έστω και με αυθαίρετα συμπεράσματα— να χαρακτηρίσει τα αίτια του ανελέητου μακελειού που γίνεται στον εξοντωτικό πόλεμο ανάμεσα Περσίας και Ιράκ.

Οι έχοντες αντίληψη και κρίση βέβαια, ξέρουν ότι αυτόν τον πόλεμο τον υποδαύλισαν οι πολεμοχαρείς, πολεμοπειρατές Αμερικάνοι.

1) Για την πανούκλα την κερδοσκοπία τους σε πολεμικά υλικά. 2) Για να εκδικηθούν τους Πέρσες και τους Αγιατολάχηδες, για την τόσο ταπεινωτική ήττα που είχαν εισπράξει, (τη δεύτερη σε ντροπή μετά το Βιετνάμ) με τον Σάχη απ' αυτούς. 3) Για να επωφεληθούν μιας ανώμαλης κατάστασης, υποβλέποντας τα πετρέλαια του περσικού κόλπου και βάζοντας πόδι σ' αυτά. Και 4) Για να δημιουργήσουν μια μόνιμη ανώμαλη κατάσταση, και μια πολεμική ατμόσφαιρα κοντά στα μαλακά υπογάστρια της ΕΣΣΔ, όπως έκαναν και στο Αφγανιστάν.

Και καλά, οι «διεθνείς χωροφύλακες» του καπιταλισμού, τη δουλειά τους κάνουν. Αλλά, οι Χουσεϊνήδες και οι Χομεινήδες, έπεσαν σε πλήρη παραφροσύνη; Τι φταίνει και τι ξέρουνε οι χιλιάδες των χιλιάδων νεκροί, τα παλικάρια των μονάδων που σκοτώνονται κάθε μέρα, χρόνια τώρα, στα ερημικά και στα κατοικημένα πεδία των μαχών; Στις Βασόρες και στα Χοραμσάρια, αλλά και μέσα στην ίδια τη Βαγδάτη πρόσφατα; Αφέθηκαν σ' έναν παλιόπαπα με σκουριασμένα μυαλά,

που αφού καταπελέκησε τον ίδιο το λαό του, χαντάκωσε κι εξουδετέρωσε την επανάστασή του, τώρα αποπελεκάει κι όλη την αθώα κι άλκιμη νιότη της Περσίας! Για ποιά σκοπό; Για ένα στείρο πείσμα; ή για την τρέλα του πως τάχα θέλει ο αλλάχ (!). Ποιάς αλλάχ, που τους έπεσε κακή καταρροή στα σκουληκόβρωτα μυαλά τους! Οι ίδιες οι ορφανές μανάδες αν είχανε μυαλό, θά 'πρεπε να ξεσηκωθούν να πνίξουν με τα νύχια τους, όλη την τρελοηγεσία, που οδηγεί και τους δυο λαούς σε βιβλικής καταστροφής πολεμικών όλεθρο! Αλλά πού και πώς; Γυναίκες με μαύρες μαντήλες και φερετζέδες, να πέφτουν στον τεμενά και να γλείφουν το χώμα... θέλουν 100 και 200 χρόνια να ξυπνήσουν και να καταχτήσουν τα δικάιά τους. Προς τι λοιπόν τόσο αίμα, και τόσες και τέτοιες σκηνές φρίκης κι αλληλοεξοντωμού, που συγκλονίζουν όλον τον πολιτισμένο κόσμο; Δε μπορούν να καταλάβουν ούτε οι νεώτεροι, τα θύματα, ότι, οι θεοπάλαβες θρησκοληπίες, τους ξεφτιλίζουν και τους αφανίζουν; Φαίνεται ότι, ο αλλάχ, από τις επιδρομές των αρχαίων προγόνων τους, στους Μαραθώνες και τις βαρβαρότητές τους, τους χρωστάει υπόλοιπες φυλετικές τιμωρίες και μάλιστα σκληρότατες! Αλίμονό τους κι αυτοί και ο ισλαμισμός τους! «Ο σπείρων ανέμους, θερίζει θύελλες». Κι όσο κι αν κρατήσει ο «καιρός του καταστρέφειν και του απωλέσαι», «ουαί εις τον οικοδομούντα πόλιν εν αίμασι» που λέει κι ο Αββακούμ.

Μια παράξενη απόφαση

Μάθατε ότι, πήρε μια πρωτότυπη και τολμηρή απόφαση το δημοτικό Συμβούλιο της βρετανικής πρωτεύουσας; Ακούστε τη! Όπως έγραφε και η «Χέραλντ Τρίμπουν», όσοι αφαλοκομμένοι είναι στο συνδικάτο των κιναιδων που αριθμεί 7 περίπου εκατομμύρια στην Αγγλία (κακόμοιρες Αγγλίδες τι τραβάτε!) και βυζαίνουν το δάχτυλο, όταν σου μιλάνε με λιγούρικη φωνή και τσαλιμάκι, όλοι αυτοί όταν πεθαίνουν, να γράφεται στην επιτάφια πλάκα τους, κάτω από τ' όνομά τους και ο για καμάρι και περφάνια, για καύχημα και για υπόδειγμα τίτλος του ομοφυλόφιλου. Π.χ. «Κωλ Τσώρτσιλ ομοφυλόφιλος...».

Πνευματικά Καλλιτεχνικά Γεγονότα

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας στην ετήσια γιορτή της πίττας στις 20 Γενάρη στον «Ορφέα» της οδού Σταδίου, επέτελεσε κι εφέτος ένα εξαιρετικό κι επιτυχημένο πρόγραμμα. Οι βραβεύσεις της απονεμήθηκαν 1) Στο Γιαννιώτη ανθρωπιστή γιατρό Νίκο Σκοπούλη, άξιο παλιό ηγέτη της Αριστεράς, τίμιο, σεμνό, κ' υποδειγματικό λαϊκό αγωνιστή. Και 2) στο γνωστό και φωτισμένο Ηπειρώτη ιστορικό συγγραφέα Λέανδρο Βρανούση. Το «Ελ. Πνεύμα» συγχαίρει το Δ/κό Συμ/λιο της ΠΣΕ για τις επιλογές της, και τους βραβευθέντες φίλους.

*

Στο τρίμηνο που πέρασε, ο Δ/ντής της περιοδικής μας Επιθεώρησης κ. Λ. Μάλαμας έδωσε από το Ραδιοφωνικό Σταθμό της ΕΡΤ 2 στα Γιάννινα 12 ομιλίες που αφορούσαν Ηπειρώτες πνευματικούς αγωνιστές από τον 10 ως τον 20 αιώνα.

*

Στις 6 Μάρτη ο Νομάρχης Γιαννίνων κ. Βασ. Μπρακατσούλας μίλησε στην αίθουσα της Ζ. Π. Ακαδημίας, για «το Κίνημα του Διονύσιου Φιλόσοφου (Σκυλόσοφου) και τις συνέπειές του για τα Γιάννινα.

*

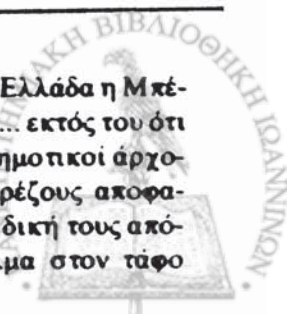
Στις 16 Μάρτη, το παράρτημα του Γαλλικού Ινστιτούτου στα Γιάννινα, προσκάλεσε τον διακεκριμένο ζωγράφο Μίνω Αργυράκη σε μια σπουδαία καλλιτεχνική βραδιά με έκθεση και σλάιτς, καθώς και συζήτηση πάνω σ' ένα σημαντικό μέρος (40) από τα έργα του.

*

Στα 44 χρόνια της πέθανε και η εξαιρετική ποιήτρια Ελπίδα Καρά - Αμαράντου και την αποχαιρέτισε η λογοτέχνη Δέσπω Καρούσου.

*

Δεν ξέρω αν τό 'μαθαν στην Ελλάδα η Μπέτυ, η Αλόμα κι όλ' οι τραβεστί... εκτός του ότι θα κατεβούνε σ' εκλογές για δημοτικοί άρχοντες, να δοξάσουν τους λοντρέζους αποφασισάρχες... αλλά θα πάρουν και δική τους απόφαση ν' αξιώσουνε και άγαλα στον τάφο τους (!). Αφερίμ (!).

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα, από διάφορες επίσημες στατιστικές

- Στην Αμπχασία στον Καύκασο της ΕΣΣΔ, το 35% του πληθυσμού περνάει τα 100 χρόνια ζωής και τραβάει για τα 150.
- Στο Σαλβαντόρ τα 2/3 των παιδιών υποφέρουν από αστειία.
- Στη χώρα μας καταναλώνονται 3,5 εκατομ. χιλιόλιτρα βενζίνα το χρόνο· και 5,5 εκατομ. χιλιόλιτρα πετ, έλαιο. Από αυτά και μόνο από τη διαφορά θερμοκρασίας, οι ξένες εταιρίες κερδίζουν 2 δισεκατομ. δρχ.
- Οι αναλφάβητοι μέχρι το 1980 ήταν στην Ασία 604,3 εκατομ., στην Αφρική 156,2 εκατομ. και στη Λατιν. Αμερική 44,5 εκατομ. σύμφωνα με στοιχεία της ουνέσκο.
- Για τον πάπα Ιωάννη Παύλο που στο πρόσφατο ταξίδι του στη Λατ. Αμερική έριξε το σύνθημα «όχι στην απατηλή γήινη απελευθέρωση» δηλαδή να μείνουν οι λατινικοί λαοί όπως είναι στην δουλεία, στην πείνα και στην αθλιότητα, η Βενεζουέλα χρέωσε ακόμα το λαό της για τη λαμπρή υποδοχή του ποντίφηκα 5.000.000 δολάρια.
- Ο ιδιωτικός τομέας των επιχειρήσεων στη Λαϊκή Κίνα, απασχολεί σήμερα 11.000.000 άτομα.
- Οι στρατιωτικές δαπάνες για το νέο οικονομικό έτος στις ΗΠΑ ανέρχονται σε 322,2 δισεκατομμύρια δολάρια· και για τα 5 προσεχή χρόνια άλλα 2 τρισεκατομμύρια δολάρια.
- Οι πλουσιότεροι από τους 400 Αμερικανούς μεγιστάνες, είναι ο γιος του Πωλ Γκεττύ, Γκόρντον, ο Σαμ Γουώλτον, ο Ντέιβιντ Πάκαρντ, ο Ντέιβιντ Ροκφέλλερ, ο Χένρυ Περρότ, και ο Νέλσον Μπάνκερ Χαντ που έχουν περιουσίες από 1,5 ως 4,5 δισεκατομ... δολάρια.
- Οι νεκροί στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν 37 εκατομμύρια.
- Τα κέρδη της κεφαλαιοκρατίας από τον πόλεμο του 1940 - 45 ανήλθαν σε 8.640.000.000.000 τρισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα.
- Οι βιομήχανοι στην Ελλάδα, για να διαφημίζουν από την τηλεόραση τα προϊόντα τους, επιβαρύνουν τους καταναλωτές με 3 δισεκατομ. δρχ. το χρόνο.
- Από τα πετρέλαια του πρίνου στη Θάσο, οι ξένοι που τα εκμεταλλεύονται, βγάζουν 25.000 βαρέλια την ημέρα και 400 βαρέλια θειάφι.
- Για τη «Φωνή της Αμερικής» στη χώρα μας, οι νεοπειρατές και «προστάτες» πληρώνουν για ενοίκιο 200 με 300.000 δολάρια.
- Σε 30 δισεκατομμύρια δρχ. θα φτάσουν μέσα στο 1985 οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στη Σοβιετική Ένωση.
- Η Εκκλησία, μετά από το κράτος, είναι στην Ελλάδα ο μεγαλύτερος περιουσιούχος ιδιοκτήτης. Σε 400.000 στρέμματα ανέρχονται οι οικοπεδικές της εκτάσεις· κι απ' αυτές οι 300.000 βρίσκονται στην Αττική. Σε 600.000 στρέμματα οι βοσκοτόποι και τα λειβάδια. Σε 400.000 τα δάση. Εκτός από τα ιδιόκτητα νησιά, λίμνες, λατομεία, ελαιώνες και διάφορα περιβόλια. Εκατοντάδες αστικά ακίνητα και χιλιάδες αστικά οικόπεδα και άλλα αγροκτήματα. Δεν υπολογίζεται βέβαια η κινητή περιουσία της σε μετοχές και ομόλογα, τιμαλφή, χρεώγραφα, καταθέσεις κ.λπ., χώρια οι καθημερινές εισπράξεις από τελετές και εράνους.
- Στόν προϋπολογισμό των εξόδων για το 1985 ανάμεσα σ' άλλα στην πατρίδα μας, είναι και τούτα: Πρόεδρος Δημοκρατίας 224 εκατομμύρια δρχ. Για φιλοξενίες και δεξιώσεις 3.200.000 δρχ. Για το Εθνικό Θέατρο 350 εκατομμύρια. Για την Εθνική Λυρική Σκηνή 470 εκατομμύρια· και για την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία 480 εκατομ.
- Ο κ. Κ. Καραμανλής ως πρόεδρος Δημοκρατίας, εισέπραττε γύρω στις 700.000 το μήνα αφορολόγητες.

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Διαβάζοντας το νέο βιβλίο σου «Ανθολογία Σύγχρονης Ιταλικής Ποίησης», είδα πως είναι το ακριβότερο δώρο που θα μπορούσες να μας χαρίσεις για το 1985. Υπογράμμισα (για να τα ζήσω καλύτερα) τα περισσότερα από τα ποιήματα της συλλογής που το λυρικό τους πάθος μας διαπερνά και μας αποκαλύπτει, σε τι υψηλά επίπεδα μπορεί να μας ανεβάσει η ποίηση όταν είναι πηγαία κι αληθινή και όχι φτιαχτή και ψεύτικη.

Η επιτήδεια «τέχνη» συσκοτίζει την ομορφιά, την αλήθεια και την αισθητική μας τέρψη. Περισσότερο στάθηκα στους οραματιστές της νεώτερης ιταλικής ποίησης, στον Ουγκαρέττι, στον λάτρη της ελληνικής γης Κουαζίμοντο, στον ρωλαμέο Σαγκουινέτι. Αλλά και στον Μοντάλε με την ιδιότυπη μορφή και τον υπερεαλισμό του... Κι ακόμα ξέχωρα μ' άρεσαν τα ποιήματα του μοναχικού στοχαστή Βάλτερ Αλμπερίσιο και του ομοίου του Τσιαραμπίνο.

Φίλε μου πρέπει να αισθάνεσαι βαθιά ικανοποιημένος για την Ανθολογία σου αυτή, καθώς ο προσεχτικός αναγνώστης που θα τύχει να τη διαβάσει, θα διαπιστώσει από τα πρώτα κιόλας ποιήματα ότι, απέδωσες εύστοχα στα ελληνικά τα βαθύτερα ποιητικά νοήματα των ποιητών που ανθολογείς, με τη δική σου φωνή, με το δικό σου αίσθημα.

Σ' ευχαριστώ και σε συγχαίρω.

Εγκάρδια

Αντώνης Κυριακόπουλος

Ποιητής - Αθήνα

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον διάβασα το τελευταίο τεύχος του «Ελεύθερου Πνεύματος» και ξεχώρισα την εξαιρετική επιφυλλίδα σου με τίτλο «Νεοελλήνων Αντινομίες» με τ' αυθόρμητα και τόσο μελετημένα συμπεράσματά σου για «τους περισσότερους Έλληνες που δεν εργάζονται ούτε ευσυνείδητα, ούτε παραγωγικά. Η απόδοσή τους είναι μηδαμινή, και η ύπαρξή τους παρασιτική· αλλά και σε ποσοστό νεολαίας, αναρχική, μηδενιστική κι εγκληματική.» Πόσες αλήθειες έχεις μέσα στις 3 αυτές γραμμές! Συνέπειες αιτιολογημένες και υποδείξεις για επανόρθωση. Στο τελευταίο παιδαγωγικό και κοινωνιολογικό βιβλίο μου «τα σωστά και τ' λάθη» (που περιμένω την πολύτιμη κριτική σου) αναφέρω αναλυτικά τα αίτια των όσων καταγγέλεις. Μιαν άλλη ικανο-

ποίηση ένωσα, από τις θεατρικές σου κριτικές. Η βυθοσκόπηση με παρακίνησε να σου στείλω ένα ανάτυπο από θεατρικές κριτικές μου δημοσιευμένες στο τελευταίο φύλλο της «Καινούργιας Εποχής».

Με τα πιο εγκάρδια αισθήματά μου

Άγγελος Δόξας - Αθήνα

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Διάβασα την Ανθολογία σου με την ιταλική ποίηση και είναι μια πάρα πολύ καλή εργασία που έλειπε από τα γράμματά μας. Η απόδοση που κάνεις στη γλώσσα μας είναι άριστη. Πάντα ακούραστος και παραγωγικός, πάντα χαλκέντερος. Το εύχομαι ολόψυχα, για να ταράξεις τα νερά των λιμοκοντόρων της λογοτεχνίας μας· και να προσφέρεις πάντα καινούργια έργα στα Γράμματά μας.

Φιλικά

Τάκης Ανθήλης

Ποιητής - Γλυφάδα

Αγαπητέ κ. Λ. Μάλαμα,

Σας ευχαριστούμε για τα τόσο τιμητικά σας λόγια και τη θερμή παρουσίαση και προβολή που κάνετε στο μεγάλο μας δάσκαλο Μίλτο Κουντουρά. Όλες εμείς οι δασκάλες του, σας ευχαριστούμε από καρδιάς. Βλέπω την πλούσια ύλη στο «Ελεύθερο Πνεύμα» πάντα προσφερόμενη μ' έναν πηγαίο ενθουσιασμό και μια πίστη στην ιδέα της δικαιοσύνης και της λευτεριάς. Νά 'στε πάντα γερός και ν' αγωνίζεστε για την προστασία της Αληθείας και της δικαίωσης των αγώνων μας. Για την παγκόσμια ειρήνη κι αγάπη, στη συναδέλφωση όλων των λαών που ονειρευόμαστε.

Με θερμούς χαιρετισμούς

Αφρούλα Κανάκη — Πασχαλίδη

Θεσ/νίκη

Αγαπητέ Λάμπρο,

Είμαι ένας παλιός συναγωνιστής σου από την Εθνική Αντίσταση, αλλά και παλιός αναγνώστης έργων σου. Βρέθηκα για χρόνια στο εξωτερικό και δεν είχα τη δυνατότητα να σε διαβάσω. Τώρα που ήρθα σε παρακαλώ γράψε με συνδρομητή σου.

Σε συγχαίρω ολόψυχα για τη σταθερή γραμμή που ακολουθείς προς όλες τις κατευθύνσεις

και για τη γλώσσα μαστίγιο που μεταχειρίζεσαι.

Η δημοσιογραφική σου ρομφαία, σκορπίζει φως και αλήθεια στ' αποχαυνωμένα, θρησκοδόληπτα κι αποβλακωμένα πλήθη της σημερινής μας κοινωνίας. Τράβα τον τίμιο αγωνιστικό σου δρόμο· και σε χαιρόμαστε...

Με άπειρη εκτίμηση
κι αγάπη

Αναστάσιος Νικολαΐδης
Δάφνη - Αθήνα

Αγαπητέ μου φίλε Λάμπρο, γειά σου και χαρά σου, σου εύχομαι νά 'σαι καλά και πάντα κεφάλτος για γόνιμη δουλειά.

Με το δημιουργικό σου συγγραφικό ταλέντο έχεις γίνει ένας σωστός φάρος και πυξίδα, και φωτίζεις σε βάθος και πλάτος τα πολύμορφα και σύνθετα προβλήματα της εποχής μας και δείχνεις παράλληλα και το δρόμο το σωστό. Στρατευμένη εργάτη της πένας, δώσε όσα πιο πολλά μπορείς, γιατί οι αδικημένοι χρειάζονται ΦΩΣ για να μπορέσουν να βρουν το σωστό τους προσανατολισμό και για αντάλλαγμα αυτής της προσφοράς σου θα έχεις την ΗΘΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ τους.

Με πολύ αγάπη
Νίκος ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
Αλόνησος

Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Διαβάζω το «Ελεύθερο Πνεύμα» Σας που μου στέλνει μια καλή φίλη από την Αθήνα. Με την ειλικρίνεια και το θαρραλέο πνεύμα που προβάλλετε την αλήθεια και μάχεστε την αδικία, σίγουρα κρατάτε ψηλά το ελεύθερο πνεύμα, που, τσαλαπατιέται από τους αετονύχηδες των εκκλησιαστικοπολιτικών εξουσιών του τόπου μας. Εμείς οι Έλληνες ξενητεμένοι, που μετά τα δεινά των πολέμων και του εμφύλιου, αναζητήσαμε την τύχη μας σε άγνωστους τόπους νιώθουμε μεγάλη πίκρα, γιατί αδικηθήκαμε. Παράλληλα με το βιολογικό βιοπορισμό, παλεύουμε να βιώσουμε και εθνικοπολιτιστικά. Οργανωνόμαστε, κάνουμε πολιτιστικά κέντρα κι εκκλησιές. Παλεύουμε μόνοι μας για τη διάσωσή μας. Από την πατρίδα, έχουμε ένα μεγάλο παράπονο: Δε μπορούμε ν'

ανεχόμαστε να μας βλέπουν και να μας ζυγίζουν συνέχεια σαν χρήμα...

Μας προσφωνούν «εθνικό κεφάλαιο» και μας εννοούν «οικονομικό». Μας έφεραν εθνική τράπεζα, γραφεία τουρισμού, διευκολύνσεις, δολώματα, για επενδύσεις στην Ελλάδα. Έκαναν συμβάσεις να παίρνουμε και τις συντάξεις μας και να γυρίζουμε στην πατρίδα, αφού πια θά 'μαστε σαράβαλα! Όλα για το χρήμα. Ας αφήσουμε τις αμέτρητες επιστολές που καθημερινά μας βομβαρδίζουν, για εράνους και ενισχύσεις τάχα σε ανήμπορους, σε ναούς, καμπαναριά, εκκλησιαστικά μουσεία κ.α. Έχουν μάθει βλέπετε τον τόπο μας από παλιά, να εξαρτάται από τις ξένες βοήθειες και τα διακονιά. (Σχέδια Μάρσαλ, Τρούμαν, Ούντρα, αμερικανική βοήθεια, μεταναστευτικό συνάλλαγμα) αιώνια σημάδια υποτέλειας κι εξευτελισμού.

Στο τεύχος 54 του περιοδικού σας, γράψατε με τίτλο «αετονύχικα ιερατεία» σχόλιο, με αφορμή κάποιον ξενητεμένο που αντέδρασε σε έκκληση του δεσπότη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, προς τους μετανάστες της μητροπολιτικής του περιφέρειας να στείλλουν από 1.000 δολάρια ο καθένας, για να χτίσει έγγραφε «εκκλησιαστικό μουσείο»... Ε, αυτός ο κάποιος είμαι εγώ, και σας στέλνω αντίγραφο της πρώτης μου επιστολής που δημοσιεύτηκε στην «Αυριανή» και στις τοπικές εφημερίδες Αιγίου και Καλαβρύτων.

Γράψτε με συνδρομητή στο περιοδικό σας.

Σας ευχαριστώ
Νίκος Βουρνάζος
Μελβούρνη - Αυστραλία

Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Μεγάλε αγωνιστή της λευτεριάς και του πνεύματος, λαοδηγητή, πατέρα της όμορφης γνώσης, Σου εύχομαι υγεία, κουράγιο, και ανεξάντλητη έμπνευση στο γραπτό λόγο, οπού θα δασκαλεύει και θα λυτερώνει πνευματικά τις γενιές, διοντάς τες στο ΛΑΟ.

Γιώργης Αθανασίου γιατρός του λαού
πιστός φίλος και αναγνώστης σου
Αλόνησος

Αναγγελίες Βιβλίων

Ποίηση

Παντελή Λισάρη: «Η Μηχανή»
 Χρήστου Ε. Κατσιγιάννη: «Μαθητεία στη Μοναξιά»
 Χρήστου Πύρπασου: «Ανθρώπινα»
 Τάσου Φάλκου: «Μαρτυρίες»
 Έλπας Σπηλιωτοπούλου: «Γυμνή ψυχή»
 Σωσώς Πέτρου-Βλάσση: «Ενότητες»
 Δημήτρη Π. Κρανιώτη: «Ίχνη»
 Ρόζας Σταμούλη: 1) «Σαλήμ» 2) «Λούλη»
 Μαρίας Φωτίου-Βλάχου: «Κρατήρες»
 Αργυρούλας Καρδασπούλου: «Ρομαντικοί Αντίλαλοι»
 Ηλία Γκρη: «Ρημαγμένη πολιτεία»
 Ηλία Καμπίτη: «Ιάσων» (ποιητικό μονόπραχτο).

Πεζογραφία

Κώστα Π. Λαζαρίδη: «Το χωριό μου το Κουκούλι» Λαογραφικό (Ζαγόρι - Γιάννινα - Ήπειρος).

Μανώλη Πράτσικα: «Προσέγγιση στον Κάφκα» (Δοκίμιο)
 Μανώλη Μαρκάκη: «Δοκίμια Φιλοσοφίας της Ιστορίας»
 Γιάννη Νικολόπουλου: «Μάρκος Αυγέρης» (Η ζωή και το έργο του)
 Γιάννη Μουγογιάννη: «Οι θεσσαλικοί Σιδηρόδρομοι»
 Κώστα Γ. Μίσιου: «Οι δικοί μου άνθρωποι»
 Τάσου Δρόλαπα: «Μαρτυρία 1940-1944»
 Ομάδας Συγγραφέων: «Πολύπτυχον» (Πεζογραφία, Ιστορία, κριτική δοκίμιο, ποίηση) («Δρυμός») Αθήνα.

Ένα σκίτσο από την όμορφη Αλόνησο, καμωμένο στα χρόνια του αγώνα, από τον αλλοιωνησιώτη γιατρό του λαού Γιώργη Αθανασίου

